

Startside>Lovgivning og retspraksis>National lovgivning

National lovgivning

Hver EU-medlemsstat har sin egen lovgivning og sit eget retssystem. Medlemsstaternes lovgivning omfatter både lovgivning på nationalt plan (eller national lovgivning, der er gældende overalt i den pågældende medlemsstat) og love, som kun finder anvendelse i et bestemt område, en bestemt region eller by. Medlemsstaterne offentliggør deres lovgivning på deres officielle sprog, og den er kun retligt bindende på dette/disse sprog. Til information foreligger nogle af medlemsstaternes retsakter også på et eller flere andre sprog end det/de officielle sprog.

Databaser

De fleste medlemsstater har en national database med deres lovgivning – tryk på et af flagene til højre for at få adgang til medlemsstaternes databaser. Desuden er der links i den europæiske database [N-Lex](#) til de fleste officielle nationale databaser. N-Lex er et løbende fælles projekt, som administreres af [EU's publikationskontor](#) og de deltagende nationale myndigheder. Her er der adgang til lovgivningen i 27 medlemsstater.

Via [Det Europæiske Forum for Officielle Tidender](#) er der adgang til websteder for organisationer med ansvar for offentliggørelse af EU-medlemsstaternes officielle tidender (samt for visse EU-kandidatlande og EFTA-landene).

Mange af medlemsstaternes love er faktisk en gennemførelse af EU-ret. Det er især tilfældet for nationale love, der gennemfører EU-direktiver. Disse gennemførelsesforanstaltninger, som medlemsstaterne vedtager for at gennemføre forskellige bestemmelser i EU-retten, kan findes ved hjælp af den relevante søgefunktion i [EUR-Lex](#)-databasen.

Retskilder

Medlemsstaternes lovgivning er baseret på forskellige kilder, især forfatningen, love og bekendtgørelser (der kan vedtages på nationalt, regionalt eller lokalt plan) og eller anordninger udstedt af myndigheder osv. Desuden kan retsafgørelser fra medlemsstaternes domstole udvikle sig til [retspraksis](#).

Retlige områder

Traditionelt er medlemsstaternes lovgivning opdelt i privatret og offentlig ret.

Privatret eller civilret er det retlige område i et samfund, der vedrører forholdet mellem personer eller grupper af personer uden indgreb fra stat eller regering. Offentlig ret vedrører forholdet mellem enkeltpersoner og staten, dennes instanser og myndigheder, sidstnævntes beføjelser og de relevante procedurer. Generelt omfatter offentlig ret forfatningsret, forvaltningsret og strafferet. På grund af strafferettens særlige karakter kan denne også betragtes som en selvstændig kategori.

Yderligere oplysninger om medlemsstaternes lovgivning kan fås ved at klikke på et af flagene i højre side.

Sidste opdatering: 12/09/2023

Denne side vedligeholdes af Europa-Kommissionen. Oplysningerne på denne side afspejler ikke nødvendigvis Europa-Kommissionens officielle holdning. Kommissionen påtager sig intet ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Der henvises til den juridiske meddelelse, for så vidt angår de regler om ophavsret, der gælder for EU-websiderne.

National lovgivning - Belgien

Dette afsnit indeholder en oversigt over de forskellige retskilder i Belgien.

1. Retsinstrumenter eller retskilder

Retskilder er en samling af bindende retlige regler, både skriftlige og ikke skriftlige, der er styrende for de sociale relationer mellem borgerne og myndighederne og mellem borgerne indbyrdes, og hvori det ligeledes bestemmes, hvordan de offentlige myndigheder er organiseret.

Der sondres mellem **formelle** og **materielle retskilder**. Modsat de formelle retskilder omfatter de materielle retskilder ingen egentlige retsregler. God tro, billighed og redelighed er eksempler på materielle retskilder.

Der sondres mellem fem kategorier af formelle retskilder. Tre af disse kategorier er de bindende formelle retskilder: **lovgivning, sædvaneret og generelle retsprincipper**. De to andre kategorier er ikke bindende, men kun vejledende: **retspraksis** og **retslære**.

Lovgivning behandles mere indgående i punkt 3 og 5 nedenfor. Hertil hører per definition skrevne regler, der udstedes af en myndighed. Sædvaneret er per definition uskrevet ret, som kan iagttages i skik og brug, specielt hos bestemte erhvervsgrøner. De generelle retsprincipper udtrykker de højere værdier, et samfund ønsker at respektere, f.eks. princippet om, at alle borgere er lige, proportionalitetsprincippet og princippet om, at myndigheder skal handle i overensstemmelse med gældende ret. Mange af disse principper er fastsat i doktriner eller retsgrundsætninger, f.eks. det strafferetlige princip om, at ingen kan dømmes to gange for samme lovovertrædelse, og princippet om, at nyere regler går forud for ældre regler.

Retspraksis og retsvidenskaben er vejledende retskilder. Retspraksis består af samtlige afgørelser afsagt af domstole og retter. Domme er kun bindende for sagens parter. I Belgien anvender man ikke præcedensbegrebet. De eneste domme, der er universelt bindende, er domme fra forfatningsdomstolen. De øvrige øverste retsinstanser er statsrådet (Conseil d'Etat), som er den øverste forvaltningsdomstol, og kassationsdomstolen (Cour de cassation), som er øverste retsinstans med hensyn til almen ret ("droit commun").

En anden og ikke ubetydelig retskilde er **den internationale ret**, som især består af traktaten om oprettelse af Den Europæiske Union, Unionens forordninger og direktiver og den europæiske menneskerettighedskonvention. Desuden findes der stadig talrige konventioner indgået under internationale institutioner som De Forenede Nationer eller Europarådet (multilaterale konventioner) eller mellem Belgien og en anden stat (bilaterale konventioner). Denne retskilde har fået stor betydning inden for de senere årtier og får stadig større betydning. Mange af bestemmelserne i disse instrumenter har en direkte indflydelse på vores dagligdag.

Webstederne [Législation belge](#) (på fransk) og [Belgische Wetgeving](#) (på nederlandsk) giver adgang til en database med **konsolideret belgisk lovgivning**. Ved hjælp af søgefunktionen og indekset kan der søges i alle gældende normative tekster og tekster offentliggjort i *Moniteur belge siden 1830*. Normative retsakter på det administrative og skattemæssige område offentliggjort **før 1994** er endnu ikke medtaget i fuldt omfang.

2. Generelle retsprincippers, sædvanerettens og retspraksis' juridiske status

Se [afsnit 1](#).

3. Retskildernes hierarki

Personer med bopæl i Belgien skal overholde flere forskellige kategorier af retsregler: retsregler vedtaget af de belgiske forbundsmyndigheder, men også retsregler fra underordnede instanser som provinser og kommuner(1). Desuden er Belgien medlem af en lang række internationale og overnationale organisationer som De Forenede Nationer, Den Europæiske Union, Europarådet og NATO. Retsreglerne for disse organisationer gælder ligeledes for de belgiske myndigheder og den belgiske befolkning.

Eftersom ikke alle lovgivende myndigheder har et klart afgrænset myndighedsområde, og alle kategorier af retsregler ikke har samme status, hvilket skaber risiko for konflikt, findes der et regelhierarki, hvor princippet er, at underordnede retsregler aldrig må stride mod overordnede retsregler.

I den interne belgiske lovgivning er **forfatningen** den øverste retsregel. Heri fastlægges magtens tredeling, og hvordan de forskellige beføjelser skal udøves. I forfatningen fastlægges desuden de grundlæggende værdier for vores samfund og borgernes grundlæggende rettigheder. I en dom afsagt den 27. maj 1971 fastslog kassationsdomstolen, at internationale og overnationale retsregler har forrang frem for alle interne retsregler. Hvis der er modstrid mellem en EU-forordning og forfatningen, er det altså forordningen, der har forrang.

Efter forfatningen følger:

særlove (love vedtaget med særligt kvalificeret flertal, hvori kompetencefordelingen og de centrale regler for de offentlige institutioners funktion fastlægges), dernæst

love og dekreter, dernæst

kongelige anordninger og regeringsbekendtgørelser til gennemførelse af love og dekreter og endelig ministerielle bekendtgørelser.

4. Overnationale og internationale reglers ikrafttræden

Forordninger vedtaget af Den Europæiske Union gælder umiddelbart. Den lovgivende forsamling i Belgien er ikke direkte involveret i gennemførelsen af forordningerne. De nationale lovgivende myndigheder skal imidlertid godkende og ratificere internationale traktater. På visse områder skal alle de lovgivende organer i Belgien godkende og ratificere dem, hvilket kan kræve langvarige og tunge procedurer. Landets lovgivende organer deltager ligeledes i gennemførelsen af direktiver fra Den Europæiske Union, idet disse altid skal implementeres i national ret.

5. Myndigheder med ansvar for at udstede regler

Forbundsstaten Belgien består af **tre forfatningsbestemte magter**: den lovgivende magt, den udøvende magt og den dømmende magt. Den lovgivende magt udformer lovene, den udøvende magt gennemfører dem, og den dømmende magt afgør tvister, der udspringer af lovenes anvendelse.

Den lovgivende forbundsmagt

Et lovforslag på forbundsplan kan komme fra et eller flere medlemmer af Repræsentanternes Hus (Chambre des représentants), et eller flere medlemmer af Senatet eller fra kongen (dvs. i praksis fra dennes ministre eller secrétaires d'Etat). Disse tre enheder udgør de tre grene af den lovgivende myndighed i Belgien.

Lovene er enten baseret på lovforslag ("propositions"), der hidrører fra et eller flere medlemmer af Senatet eller Repræsentanternes Hus, eller på lovforslag, der hidrører fra kongen ("projets de lois") (kongen pålægger de kompetente ministre at fremsætte lovforslag). De to typer af lovforslag ("projets" og "propositions") har samme værdi.

Bestemmelserne vedrørende anvendelsen af forbundslovgivningen udarbejdes af den udøvende magt, der står under kongens myndighed. Beføjelserne kan uddelegeres til en minister, og herfra stammer sondringen mellem kongelige anordninger og ministerielle bekendtgørelser.

Sprogsamfund, regioner, provinser og kommuner

Belgien er **en forbundsstat**, der består af sprogsamfund (communautés) og regioner. Disse kan vedtage lovgivning inden for rammerne af de beføjelser, som de tildeles i henhold til forfatningen og visse særlove.

Sprogsamfundenes kompetencer vedrører især kultur og uddannelse, mens regionernes kompetenceområder er økonomisk politik og miljøbeskyttelse. De enkelte sprogsamfund og regioner har et parlament, som har til opgave at udøve disse beføjelser. **Sprogsamfundene og regionerne kan således udforme love**, kaldet **dekreter** ("**décrets**"), ("**ordonnances**") i hovedstadsregionen Bruxelles (Bruxelles-Capitale). Deres regeringer er sammen med parlamentarikerne en del af den lovgivende magt på EU-plan, på regionalt plan eller på sprogsamfundsplan (lovgivningsinitiativ). Regeringerne skal desuden påse, at de vedtagne dekreter ("**décrets**" eller "**ordonnances**") gennemføres.

Det belgiske territorium er opdelt i **provinser** og **kommuner**. Provisrådene og kommunalbestyrelserne udsteder på deres niveau "**règlements**" og "**ordonnances**" inden for de områder, der henhører under deres kompetence såsom den offentlige sikkerhed, renovation, kultur samt provinsielle og kommunale uddannelsesinstitutioner. Den permanente delegation for en provins (collège provincial) og borgmesteren og viceborgmestrene for en kommune (collège communal) gennemfører de forskellige "**règlements**" (og inden for rammerne af deres beføjelser ligeledes højerestående retsnormer som love, dekreter og bekendtgørelser).

På disse niveauer genfinder man således to af de elementer, der indgår i magtens tredeling: den lovgivende magt, som varetages af sprogsamfundenes og regionernes parlamenter, provinsrådet og kommunalbestyrelsen, og den udøvende magt, som varetages af sprogsamfundenes og regionernes regeringer, den permanente delegation i provinserne og af borgmestrene og viceborgmestrene i kommunerne. Den dømmende magt findes ikke i denne underopdeling. Forbundsmyndighederne har enekompetence til at fastlægge domstoles og retters organisation.

6. Lovgivningsprocessen

Se afsnit 5.

På forbundsniveau **vedtages lovforslag**, eventuelt efter behandling i Statsrådet, af Repræsentanternes hus og eventuelt af Senatet. De forelægges derefter for **kongen**, som **stadfæster og undertegner** dem, når de er blevet **medunderskrevet af den relevante minister**.

7. Nationale reglers ikrafttræden

Forbundslove får retskraft, når de er stadfæstet og undertegnet af kongen. I princippet træder de i kraft ti dage efter offentliggørelsen i Belgisch Staatsblad /Moniteur belge (Belgiens lovtidende), medmindre andet er fastsat(2).

Fællesskabers og regioners lovbestemmelser – dvs. décrets og ordonnances – vedtages og offentliggøres af regeringen for det pågældende fællesskab/den pågældende region. De træder i kraft ti dage efter, at de har været trykt i lovtidende, medmindre andet er fastsat.

8. Lovvalsregler

Er der på lovlig vis udstedt retlige normer, som er i strid med hinanden, findes der flere metoder til at løse de lovkonflikter, som det fører med sig. Det hierarki, som de retlige normer indgår i, gør det muligt at undgå de fleste konflikter, men opstår der alligevel en konflikt, må en af disse metoder bringes i anvendelse.

Forfatningsdomstolen har ifølge forfatningens artikel 142 enekompetence til at afgøre, om en lovbestemmelse er forenelig med de retlige normer, der regulerer statens, fællesskabernes og regionernes kompetence. Retsreglerne om kompetencefordelingen er fastsat i forfatningen og i lovene om reform af institutionerne i den belgiske forbundsstat.

Forfatningsdomstolen har også kompetence til at behandle sager, hvor det gøres gældende, at en lovbestemmelse er i strid med de grundlæggende rettigheder og friheder i forfatningens afsnit II (artikel 8-32). Det drejer sig bl.a. om lighedsprincippet (forfatningens artikel 10) og forbuddet mod forskelsbehandling (forfatningens artikel 11). Forfatningsdomstolen har også kompetence til at prøve lovbestemmelers forenelighed med forfatningens artikel 170 (legalitetsprincippet i skattesager), forfatningens artikel 172 (lighedsprincippet i skattesager) og forfatningens artikel 191 (beskyttelse af udlændinge).

Se også [Service public fédéral Justice](#) og særloven af 6. januar 1989 om forfatningsdomstolen under "Législation consolidée".

Ifølge forfatningens artikel 160 afgør statsrådet(3) eventuelle konflikter mellem gennemførelsesbestemmelser (forordninger, beslutninger og afgørelser) og lovbestemmelser. Endelig findes der et særligt parlamentarisk samrådsudvalg, som behandler sager om interessekonflikter.

(1) Jf. [Service public fédéral Justice](https://justitie.belgium.be) (<https://justitie.belgium.be>) under "Législation consolidée", forfatningen af 1994 og særloven om institutionelle reformer af 8. august 1980 samt [portail fédéral](#) under "La Belgique"

Det flamske fællesskab med Det Flamske Råd (også kaldet Det Flamske Parlament)

Det franske fællesskab med Rådet for det Franske Fællesskab

Det tysksprogede fællesskab med Rådet for det Tysksprogede Fællesskab

Regionen Flandern, hvis parlament er det samme som for det flamske fællesskab, dvs. Det Flamske Råd.

Regionen Vallonien med Rådet for Regionen Vallonien

Hovedstadsregionen Bruxelles med Rådet for Hovedstadsregionen Bruxelles (visse kompetencer er opdelt mellem nederlandske og franske colleges /collèges med kompetence i fællesskabsspørgsmål)

Fællesskabernes kompetenceområder er:

1. kulturelle spørgsmål

2. uddannelse undtagen [...]

3. samarbejde mellem fællesskaberne og internationalt, herunder også indgåelse af traktater på de områder, der er omfattet af 1. og 2.

Det Flamske Råd og Rådet for det Franske Fællesskab regulerer personalespørgsmål på hver sit område pr. dekret og varetager på samme måde samarbejdet om disse spørgsmål mellem fællesskaberne og internationalt, herunder indgåelse af traktater. Rådet for det Tysksprogede Fællesskab har tilsvarende beføjelser.

Regionsrådenes kompetence omfatter fysisk planlægning, monumenter og landskaber, økonomi, landbrug m.v.

(2) Se [Service public fédéral Justice](#) under "Législation consolidée", lov af 31. maj 1961 om brug af sprog på lovgivningsområdet, udarbejdelse, offentliggørelse og ikrafttræden af love og forordninger.

(3) Se [Service public fédéral Justice](#) under "Législation consolidée", konsoliderede love af 12. januar 1973 om statsrådet.

Generelle oplysninger om den belgiske retsorden: [Ordre juridique - Informations générales](#) | Generelle oplysninger om Belgien: [Belgique - Informations générales](#).

Sidste opdatering: 19/02/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Bulgarien

Denne side indeholder oplysninger om det bulgarske retssystem og en gennemgang af bulgarsk lovgivning.

Retskilder

Interne kilder

Retskilderne omfatter:

[Republikken Bulgariens forfatning](#) (offentliggjort i DV nr. 56 af 13. juli 1991, ændret ved DV nr. 85 af 26. september 2003, nr. 18 af 25. februar 2005, nr. 27 af 31. marts 2006, nr. 78 af 26. september 2006 – forfatningsdomstolens afgørelse nr. 7/2006, DV nr. 12 af 6. februar 2007, nr. 100 af 18. december 2015 [DV1])

lovgivningsmæssige retsakter og

regelfastsættende retsakter.

Retspraksis er ikke en formel retskilde, men er også bindende for de retshåndhævende myndigheder.

Europæiske og internationale retskilder

De skriftlige retsforskrifter omfatter Republikken Bulgariens forfatning, internationale traktater, love og bestemmelser (*postanovlenie* (dekret), *naredba* (bekendtgørelse), *pravilnik* (forordning), *instruktsiya* (instruks) og *zapoved* (beslutning)).

Republikken Bulgariens forfatning er den retsakt, der har den største retlige værdi. Den regulerer offentlige institutioners organisation, principper, beføjelser og forpligtelser samt borgernes rettigheder og forpligtelser.

Love er retsakter, der, enten som den primære retsakt eller på grundlag af forfatningen, regulerer offentlige anliggender inden for en bæredygtig ramme, afhængigt af formålet med eller emneområderne for en eller flere retlige institutioner eller underafdelinger heraf.

Alle retsakter offentliggøres og træder i kraft tre dage efter offentliggørelsen, medmindre andet er fastsat i retsakterne selv.

Ministerrådet vedtager **dekreter**, når det udsteder bekendtgørelser, forordninger eller instrukser, og når det i overensstemmelse med lovgivningen og inden for rammerne af sine udøvende og lovgivningsmæssige beføjelser regulerer offentlige anliggender uden for lovens anvendelsesområde.

Forordninger er lovgivningsmæssige retsakter, der er udstedt med henblik på håndhævelse af en lov i sin helhed. De regulerer de nationale og lokale myndigheders organisation eller de interne ordninger for deres aktiviteter.

Bekendtgørelser er lovgivningsmæssige retsakter, der udstedes med henblik på anvendelse af særlige bestemmelser eller andre underkategorier af lovgivningsmæssige retsakter på et højere niveau.

Instrukser er lovgivningsmæssige retsakter, hvorved en højere myndighed pålægger sine underordnede organer at anvende en lovgivningsmæssig retsakt, som den har vedtaget, eller som skal gennemføres.

Andre uskrevne retskilder, såsom **sædvaneret** og **almindelige retsprincipper**, er også af særlig betydning.

Højesterets fortolkende afgørelser kan betragtes som en subsidær retskilde.

Forfatningsdomstolen afsiger domme, kendelser og påbud.

Domstolen træffer afgørelse om sagens realitet ved dom.

Domstolens afgørelser offentliggøres i lovtidende senest 15 dage efter deres vedtagelse og træder i kraft tre dage efter offentliggørelsen.

Hierarki af retsnormer

Republikken Bulgariens forfatning er landets øverste lov. EU-rettens forrang er ikke specifikt fastsat i forfatningen, men det anerkendes, at denne ret har forrang for national ret.

I overensstemmelse med forfatningens artikel 5, stk. 4, er internationale traktater, der er ratificeret i overensstemmelse med forfatningen, og som er blevet bekendtgjort og er trådt i kraft for Republikken Bulgarien, en del af landets nationale lovgivning. De har forrang frem for enhver modstridende bestemmelse i national ret.

Love er retsakter på det næste niveau. Den udøvende myndighed vedtager retsakter såsom dekreter, bekendtgørelser, afgørelser, forordninger, instrukser og beslutninger.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Den lovgivende magt udøves af nationalforsamlingen. Det har ret til at vedtage, ændre, supplere og ophæve love.

På grundlag af og med henblik på gennemførelse af loven vedtager ministerrådet dekreter, påbud og beslutninger. Ved dekreter vedtager ministerrådet også forordninger og bekendtgørelser.

Ministrene vedtager forordninger, bekendtgørelser, instrukser og beslutninger.

Ministerrådet indgår internationale aftaler, når loven tillægger det denne kompetence. Nationalforsamlingen ratificerer (eller forkaster) internationale traktater, som:

er af politisk eller militær karakter

vedrører Republikken Bulgariens deltagelse i internationale organisationer

indebærer en ændring af Republikken Bulgariens grænser

indeholder finansielle forpligtelser for staten

giver staten mulighed for at deltage i en voldgiftsbaseret eller retslig bilæggelse af internationale tvister

vedrører menneskers grundlæggende rettigheder

vedrører lovgivningens anvendelsesområde eller kræver lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på deres gennemførelse

udtrykkelig kræver en ratificering

tillægger Den Europæiske Union beføjelser, der følger af forfatningen.

Lovgivningsprocessen

Vedtagelse af forfatningen

En ny forfatning vedtages af en udvidet nationalforsamling bestående af 400 medlemmer.

Nationalforsamlingen har ret til at ændre alle forfatningens bestemmelser med undtagelse af dem, der hører under den udvidede nationalforsamlings kompetence. Forfatningsændringer kræver tre fjerdedeles flertal af alle medlemmers stemmer ved tre afstemninger på tre forskellige dage.

Forfatningsændringen undertegnes og offentliggøres i *Darzhaven Vestnik* (Bulgariens lovtidende) af formanden for den udvidede nationalforsamling senest syv dage efter vedtagelsen.

Lovgivningsinitiativ

I overensstemmelse med forfatningens artikel 87 har alle medlemmer og ministerrådet ret til at fremsætte et forslag eller et lovforslag.

Forslaget eller lovforslaget vedtages af nationalforsamlingen ved to behandlinger. Ved førstebehandlingen behandles forslaget eller lovforslaget i sin helhed.

Medlemmerne kan indgive skriftlige ændringsforslag til et forslag eller et lovforslag, der er vedtaget ved førstebehandling, inden for en frist, der fastsættes af nationalforsamlingen. Nationalforsamlingen har en indgående drøftelse om forslaget eller lovforslaget og vedtager det ved andenbehandling. Det vedtagne forslag eller lovforslag sendes til den bulgarske præsident, som underskriver et dekret med henblik på bekendtgørelse. Retsakten bekendtgøres i lovtidende og træder i kraft tre dage efter bekendtgørelsen, medmindre andet er fastsat i retsakten.

Medlemmerne kan indgive skriftlige ændringsforslag til et forslag eller et lovforslag, der er vedtaget ved førstebehandling, inden for en frist, der fastsættes af nationalforsamlingen. Nationalforsamlingen har en indgående drøftelse om forslaget eller lovforslaget og vedtager det ved andenbehandling. Det vedtagne forslag eller lovforslag sendes til den bulgarske præsident, som underskriver et dekret med henblik på bekendtgørelse. Retsakten bekendtgøres i lovtidende og træder i kraft tre dage efter bekendtgørelsen, medmindre andet er fastsat i retsakten.

Juridiske databaser

Der er gratis adgang til det bulgarske lovtidende via [webstedet for dette](#). Elektronisk bekendtgørelse gælder for love, der bekendtgøres af nationalforsamlingen, ministerrådets forordninger, internationale traktater, andre normative retsakter, bekendtgørelser om offentlige indkøb, koncessioner osv.

De juridiske databaser med betalingsadgang såsom [Apis \(Апис\)](#), [Siela \(Сиела\)](#) og [den juridiske encyklopædi \(Juridicheska entsiklopediya\)](#) tilbyder et fuldstændigt sæt af juridiske oplysninger, men der er betalingsadgang til disse databaser.

Sidste opdatering: 08/05/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Tjekkiet

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Tjekkiet og giver et overblik over tjekkisk ret.

Retskilder

Tjekkisk ret, som er en del af den kontinentaleuropæiske retskultur, er baseret på skreven ret og omfatter love og andre lovgivningsinstrumenter, gennemførte internationale traktater, der er ratificeret af det tjekkiske parlament ([Parlament ČR](#)), og forfatningsdomstolens afgørelser ([Ústavní soud](#)) om hel eller delvis ophævelse af en retsforordning.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Tjekkietets retsorden udgøres af den samlede tjekkiske lovgivning og relaterede instrumenter.

De vigtigste lovgivningsinstrumenter er **love** [*zákon*], dvs. samlinger af adfærdsregler, der omhandler de væsentligste områder af enkeltpersoners tilværelse og samfundet. Mere omfattende love, såkaldte **lovsamlinger** [*zákoníky*], omhandler et helt lovgivningsområde og fastsætter detaljerede bestemmelser på en systematisk måde. Love, der omfatter et helt retsplejeområde og fastsætter proceduremæssige bestemmelser, kaldes **retsplejeregler** (*řády*). Love om de vigtigste statslige forhold, borgernes rettigheder og menneskerettigheder (herunder Den Tjekkiske Republiks forfatning og chartret om grundlæggende rettigheder) kaldes **forfatningslove** [*ústavní zákony*], og en særlig procedure gælder for deres vedtagelse.

Lovene understøttes af bekendtgørelser: **regeringsbekendtgørelser, dekreter fra ministerier eller centrale regeringsorganer og dekreter fra selvstyrende regionale enheder**.

Tjekkisk lovgivning omfatter også **internationale aftaler**, der er blevet ratificeret af Parlamentet, og som derfor er bindende for Tjekkiet. Internationale aftaler går forud for anden lovgivning, idet en international aftale går forud for en national lov, hvis de to adskiller sig på et bestemt punkt.

Ud over de typer lovgivning, der er nævnt ovenfor, har **europæisk lovgivning** også været gældende i Tjekkiet på samme måde som i de øvrige medlemsstater, siden landets tiltrædelse af Den Europæiske Union.

Sædvane er ikke en retskilde i Tjekkiet. I nogle tilfælde tillader loven dog, at sædvane tages i betragtning inden for visse områder eller retsprincipper. Hvis det er tilfældet, er det angivet i den pågældende lov, og domstolene kan håndhæve disse bestemmelser. Det er derfor den generelle opfattelse, at retskilden ikke er selve retsprincippet eller sædvanen, men den lov, der henviser til den.

En dom er heller ikke en retskilde. En domstol kan på den anden side ikke afvise at træffe en afgørelse, fordi loven er ufuldstændig eller tvetydig. Den skal ofte give sin egen fortolkning af sagen, på hvilken andre domstole derefter i vid udstrækning baserer deres afgørelser, således at den danner *de facto*-præcedens. Hvis dommen offentliggøres i *Sbirka soudních rozhodnutí a stanovisek* (samling af domstolenes domme og udtalelser), hvor de højere domstoles principielle afgørelser generelt offentliggøres, betragtes den i realiteten som en retskilde, selv om den ikke officielt betragtes som sådan.

Regelhierarki

Tjekkiet's retsorden har en hierarkisk struktur. Øverst er forfatningen og de øvrige forfatningslove. De har størst retlig betydning og kan kun ændres af en anden forfatningslov. Under disse kommer almindelige love, som er grundlaget for bekendtgørelser, der har den laveste retskildeværdi. Bestemmelser med mindst betydning skal overholde de love, der er placeret højere i regelhierarkiet. Lovgivning kan kun ophæves eller ændres ved bestemmelser af samme eller højere retskildeværdi. **Internationale aftaler** indtager en særlig position. Som angivet ovenfor er de en del af Tjekkiet's retsorden og har forrang for selv forfatningslove i tilfælde af uoverensstemmelser.

Lovgivning afledt af love – regeringsbekendtgørelser, beslutninger truffet af Tjekkiet's præsident af en generelt normativ karakter (f.eks. om amnesti), bekendtgørelser fra ministerier og andre centrale og lokale myndigheder, delegerede dekretter fra regionale og kommunale myndigheder. Sådanne bekendtgørelser skal udstedes på grundlag af og inden for rammerne af en lov og inden for rammerne af lovlig bemyndigelse.

Med hensyn til **europæisk lovgivning** gælder EU-princippet om fællesskabsrettens forrang for national ret ligesom i de øvrige medlemsstater. I henhold til dette princip har europæisk lovgivning forrang, når der er uoverensstemmelse mellem europæisk lovgivning og en medlemsstats lovgivning (love, dekretter osv.). Dette gælder også, når der er uoverensstemmelse mellem den nationale lovgivning og den primære fællesskabsret (traktaterne) og mellem den nationale lovgivning og den sekundære fællesskabsret (forordninger, direktiver osv.). I henhold til den gældende fortolkning af loven er end ikke de øverste nationale retlige instrumenter undtaget – europæisk lovgivning har endda forrang for medlemsstaternes forfatninger og forfatningslove.

For at en international aftale, der er bindende for Tjekkiet, kan blive en del af lovgivningen, skal den ratificeres af Parlamentet, medmindre den i henhold til en forfatningslov skal ratificeres ved folkeafstemning. Tjekkiet's præsident ratificerer internationale aftaler. Efter ratificering skal den tjekkeske version af aftalen offentliggøres i *Sbirka mezinárodních smluv* (samling af internationale aftaler).

Institutionel ramme

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Den lovgivende magt udøves i Tjekkiet af Parlamentet, som består af to kamre:

Deputeretkammeret (200 medlemmer) og

Senatet (81 senatorer).

Lovgivningsprocessen

Lovgivningsprocessen indledes med initiativretten. Individuelle medlemmer eller grupper af medlemmer af Deputeretkammeret, Senatet, regeringen og de regionale myndigheder har ret til at fremsætte lovforslag og forslag til ændringer af gældende love. Kun regeringen kan fremsætte lovforslag vedrørende statsbudgettet eller nationalregnskabet. Kun Deputeretkammeret kan træffe afgørelse om sådanne love. Regeringen har dog ret til at udtale sig om ethvert lovforslag. Deputeretkammeret drøfter først forslaget og ændrer det om nødvendigt i tre på hinanden følgende behandlinger.

Godkendelse af en lov kræver simpelt flertal blandt de tilstedeværende medlemmer af Deputeretkammeret. Formanden for Deputeretkammeret sender derefter det godkendte lovforslag til Senatet så hurtigt som muligt, hvorefter Senatet kun har 30 dage til at drøfte det – i modsætning til de ofte langtrukne forhandlinger i Deputeretkammeret, som kan vare i månedsvis. Efter denne periode skal Senatet godkende eller forkaste lovforslaget eller returnere en ændret version af det til Deputeretkammeret. Det kan også vælge slet ikke at behandle lovforslaget. Hvis Senatet godkender lovforslaget, beslutter ikke at behandle det eller ikke udtaler sig inden for fristen, betragtes loven som vedtaget og sendes til præsidenten til underskrift. Hvis Senatet forkaster lovforslaget, stemmer Deputeretkammeret om det igen. Loven vedtages, hvis den godkendes af et simpelt flertal i Deputeretkammeret. Hvis Senatet sender et ændret lovforslag tilbage til Deputeretkammeret, stemmer det om den version, der er godkendt af Senatet. Lovforslaget vedtages ved simpelt flertal mellem medlemmerne af Deputeretkammeret. Hvis Deputeretkammeret ikke kan godkende Senatets ændrede forslag, stemmer det igen om den oprindelige version af forslaget, der blev forelagt Senatet. Loven vedtages, hvis den godkendes af et simpelt flertal af alle medlemmer af Deputeretkammeret (dvs. mindst 101 stemmer). Valglove og andre typer love skal godkendes af både Deputeretkammeret og Senatet.

Inden for 15 dage efter modtagelsen kan republikkens præsident vælge ikke at underskrive et godkendt lovforslag og returnere det med sin begrundelse til Deputeretkammeret til yderligere behandling. Det kaldes præsidentens veto. Deputeretkammeret kan tilsidesætte præsidentens veto ved simpelt flertal af medlemmerne uden ændringer af forslaget, og i det tilfælde vedtages loven. Ellers vedtages den ikke.

Ud over republikkens præsident underskriver formanden for Deputeretkammeret og premierministeren også love, selv om dette blot er en formalitet.

Når Deputeretkammeret træder tilbage, kan Senatet vedtage lovgivning inden for bestemte områder, der kræver omgående foranstaltninger, og som ellers ville kræve, at en lov blev vedtaget. Regeringen kan forelægge forslag til foranstaltninger for Senatet, som efterfølgende skal godkendes ved førstebehandling i Deputeretkammeret, ellers ophæves de.

Undtagelser til denne lovgivningsproces er forfatningslove. For at blive vedtaget skal disse love godkendes af et flertal på tre femtedele af alle medlemmer af Deputeretkammeret (et kvalificeret flertal) og tre femtedele af de tilstedeværende senatorer og ikke kun af et simpelt flertal (halvdelen) af alle de tilstedeværende medlemmer af Parlamentet som ved almindelige love. Forfatningslove kan kun ændres eller udvides ved hjælp af andre forfatningslove (dvs. at de ikke kan ændres af senatslovgivning, når Deputeretkammeret er trådt tilbage), og præsidenten kan ikke nedlægge veto mod dem.

Ministerier, andre administrative organer og selvstyrende regionale organer kan udstede detaljerede bekendtgørelser (bestemmelser og dekretter) inden for deres bemyndigelse.

Lovgivningens gyldighed

For at en retsakt kan træde i kraft, skal den offentliggøres. Forfatningslove, love og andre lovgivningsbestemmelser (regeringsbekendtgørelser, ministerielle dekretter osv.) offentliggøres i *Sbirka zákonů* (lovsamling), der udsendes af Indenrigsministeriet. Lovgivning træder i kraft og bliver en del af den tjekkeske lovgivning på den dag, hvor den offentliggøres i *Sbirka zákonů*. I samlingen registreres også den dato, hvor hver enkelt retsakt får virkning. Fra og med denne dato er alle forpligtede til at overholde den pågældende lov. Hvis en senere dato ikke er angivet, får loven virkning 15 dage efter dens offentliggørelse.

Hvis der er tale om væsentlige samfundsinteresser, kan den dato, hvor loven får virkning, fremskyndes, men den kan ikke ligge forud for datoen for offentliggørelse. Den dato, hvor en retsakt får virkning, kan derfor være den samme som datoen for dens ikrafttrædelse, men den kan aldrig få virkning, inden den træder i kraft. Lovgivning, der vedtages af Senatet, offentliggøres i *Sbirka zákonů* på samme måde som love. Ratificerede internationale aftaler offentliggøres i *Sbirka mezinárodních smluv* (samling af internationale aftaler). Regional lovgivning offentliggøres i lovtidende, og kommunal lovgivning opslås på den officielle opslagstavle i 15 dage og offentliggøres derefter på den måde, der er sædvanlig i det pågældende område.

Når love eller enkelte bestemmelser heri er i strid med forfatningen, eller hvis andre lovgivningsinstrumenter eller enkelte bestemmelser heri er i strid med forfatningen eller en lov, afgør forfatningsdomstolen, om de skal ophæves.

Yderligere oplysninger findes i forfatningen: [Ústava](#).

Retsdatabase

Retsdatabasen ejes og vedligeholdes af Tjekkiet's Indenrigsministerium. Den indeholder følgende:

En del af det officielle websted for Indenrigsministeriet ([☞ Ministerstvo vnitra](#)) vedrører udelukkende lovgivning ([☞ legislativa](#)). Den indeholder elektroniske kopier (pdf-format) af lovsamlingen ([☞ Sbirka zákonů](#)) og samlingen af internationale aftaler ([☞ Sbirka mezinárodních smluv](#)) (en del af lovtidende). Webstedet har ingen officiel status eller retskraft. Kun den trykte tekst i lovsamlingen er autentisk. Offentligheden har adgang til det, og det er muligt at hente fulde tekster og foretage metadatasøgninger efter de oplysninger, man har brug for.

Lovsektionen ([☞ Sekce zákony](#)) på portalen for den offentlige forvaltning i Tjekkiet ([☞ Portál veřejné správy České republiky](#)) indeholder opdaterede, konsoliderede udgaver af love og sekundær lovgivning. Webstedet har ingen officiel status eller retskraft. Det er muligt at hente fulde tekster og foretage søgninger på navn og nummer på dokumenterne i databasen.

Informationssystemet [☞ ISAP](#) giver adgang til de databaser, der anvendes til fordeling af koordinatroroller, til Rådets dokumenter samt til de love, der offentliggøres i Den Europæiske Unions Tidende. Det indeholder desuden oplysninger om gennemførelsen, den nationale lovgivningsproces og overtrædelsesprocedurer. Databasen omfatter et elektronisk arkiv over nationale holdninger, arbejdsdokumenter og sammenligningstabeller osv.

Retspraksis

I Tjekkiet findes der ikke en samlet officiel eller privat samling, der systematisk offentliggør alle de tjekkiske domstoles principielle domme, dvs. domme, der afsiges af forfatningsdomstolen og de almindelige domstole, som kan have principiel betydning. Forfatningsdomstolens afgørelser offentliggøres i *Sbirka nálezu a usnesení Ústavního soudu* (samling af forfatningsdomstolens afgørelser), som offentliggøres af C. H. Beck i Prag. Med hensyn til de almindelige domstole er det kun udvalgte afgørelser fra de øverste domstole, dvs. højesteret og den øverste forvaltningsdomstol, der systematisk offentliggøres. Højesterets udvalgte domme og dens udtalelser, som har til formål at konsolidere de lavere civil- og strafferetlige domstoles retspraksis, trykkes i *Sbirka soudních rozhodnutí a stanovisek* (samling af domstolens domme og udtalelser), som offentliggøres af LexisNexis i Prag. Den øverste forvaltningsdomstols udvalgte domme og afgørelser offentliggøres i *Sbirka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu* (samling af den øverste forvaltningsdomstols domme), som offentliggøres af ASPI i Prag. Retspraksis for de lavere domstole offentliggøres ikke systematisk. Udvalgte domme offentliggøres lejlighedsvis i juridiske tidsskrifter.

Officielle elektroniske søgemaskiner til søgning i retspraksis fra forfatningsdomstolen og begge de øverste almindelige domstole er af praktisk betydning her, idet de dækker disse domstoles domme i deres helhed. De søger på serverne for de forskellige lavere domstole og viser uddrag af deres retspraksis.

[☞ judikatura Ústavního soudu ČR](#) (forfatningsdomstolens retspraksis)

[☞ judikatura Nejvyššího soudu ČR](#) (højesterets retspraksis)

[☞ judikatura Nejvyššího správního soudu](#) (den øverste forvaltningsdomstols retspraksis)

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, det er **gratis** at benytte databasen.

Udvalgte kommercielle databaser:

[☞ ASPI](#)

[☞ LEXDATA](#)

[☞ LEXGALAXY](#)

[☞ SAGIT](#)

[☞ TORI](#)

Sidste opdatering: 16/09/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Danmark

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Danmark.

Oplysninger om det danske retssystem kan findes på [☞ Justitsministeriets](#) og [☞ Folketingets](#) websted.

Retskilder

De vigtigste retskilder i Danmark er: Lovgivning, Lovforarbejder og retspraksis.

Lovgivningen er den primære retskilde, og bliver kundgjort i Lovtidende. Lovtidende har siden 2008 kun været tilgængelig i elektronisk form. Lovgivningen er opdelt i bl.a. love, bekendtgørelser og administrative foreskrifter. Love vedtages af Folketinget, bekendtgørelser udstedes af regeringen og administrative foreskrifter udskrives af myndighederne.

Folketinget er det eneste organ, der har beføjelse til at vedtage nye love eller ændre gældende lovgivning. Lovgivning, der én gang er vedtaget, kan kun ophæves eller ændres af Folketinget.

Afgørelser truffet af domstolene spiller også en væsentlig rolle i retsanvendelsen. Afgørelser fra Højesteret er ofte mere betydningsfulde, end afgørelser fra de lavere instanser.

Lovforarbejderne dvs. det lovforberedende arbejde, der udfærdiges under lovgivningsproceduren, er også en vigtig del af retsanvendelsen.

Juridiske databaser

Portalen [☞ Retsinformation](#) giver borgerne adgang til:

love, administrative bestemmelser, traktater og konsolideret lovgivning

dokumenter fra Folketinget

forvaltningsafgørelser

ombudsmandens afgørelser.

Retsinformation indeholder al gældende lovgivning pr. 1. januar 1985 og al lovgivning, der er vedtaget efter denne dato.

Det er **gratis** at benytte databasen.

Sidste opdatering: 20/06/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Tyskland

Forbundsrepublikken Tyskland er en demokratisk, social og konstitutionel forbundsstat. Sammen med de grundlæggende rettigheder danner principperne for en demokratisk, social og konstitutionel forbundsstat den ukrænkelige kerne i den tyske grundlov, hvis overholdelse sikres af forbundsforfatningsdomstolen.

Retskilder

Grundloven (*Grundgesetz*) er den tyske forfatning. Den fastlægger rammerne for Forbundsrepublikken Tysklands retsorden og retlige værdier. Den regulerer navnlig følgende:

de grundlæggende rettigheder som udgør de overordnede principper
den grundlæggende struktur og de vigtigste strukturelle principper for staten og dens øverste organer
principperne for, hvordan valg til den tyske Forbundsdag (Bundestag) skal afvikles
grundlag for de frit valgte parlamentsmedlemmers status og rettigheder
Forbundsragens organisation og funktion
de opgaver, der er tillagt Forbundsrådet (Bundesrat), og rådets organisation (delstaternes deltagelse på forbundsplan)
fordelingen af lovgivningsmæssige og administrative beføjelser mellem forbundsregeringen og delstaterne
de grundlæggende principper for domstolenes organisation.

Retsforskrifter – beskrivelse

I Tyskland udgøres **de skrevne retskilder** i det væsentligste af grundloven, **love, bekendtgørelser** og **vedtægter**.

Love

En lov i materiel forstand er en abstrakt og generel retsforordning med ekstern virkning, og en lov i formel forstand er en lovbestemmelse, der vedtages af de kompetente lovgivende organer i overensstemmelse med forfatningsproceduren.

Tyskland er en **forbundsstat bestående af 16 delstater** (Bundesländer). Følgelig findes der både **føderale love**, som gælder for hele Forbundsrepublikken, og **love vedtaget af delstaterne**, der kun finder anvendelse i den pågældende delstat. Hver delstat har sin egen forfatning og har inden for de retlige rammer af grundloven kompetence til at vedtage såvel love som bekendtgørelser og vedtægter.

Forbundsstatens og delstaternes **lovgivningskompetence** er reguleret i detaljer i grundloven. Lovgivningskompetencen udøves på delstatsniveau, medmindre den ifølge grundloven er tillagt forbundsstaten. Den vigtigste føderale lovgivningskompetence er fastsat i grundlovens artikel 71-74. Derudover er der spredte bestemmelser i grundloven om yderligere lovgivningskompetence for forbundsstaten.

Forbundsstatens lovgivningsmæssige enebeføjelser

Inden for områder, hvor forbundsstaten har lovgivningsmæssige enebeføjelser, må delstaterne kun vedtage lovgivning, såfremt de gives beføjelser hertil i henhold til en føderal lov (grundlovens artikel 71).

I henhold til grundlovens artikel 73 har forbundsstaten navnlig lovgivningsmæssige enebeføjelser inden for følgende områder: alle udenrigspolitiske spørgsmål, forsvarspolitik (herunder beskyttelse af civilbefolkningen), statsborgerskab, fri bevægelighed, pas, opholdstilladelse og identitetskort, indvandring, udvandring og udlevering, valuta- og pengepolitik, told- og handelsområdet, lufttransport, samarbejde mellem forbundsstaten og delstaterne vedrørende kriminalpolitiets arbejde samt lovgivning om våben og sprængstoffer.

Sideordnede lovgivningsmæssige beføjelser

På områder, der er underlagt sideordnet lovgivning, har delstaterne ret til at vedtage lovgivning, under forudsætning af og i det omfang at forbundsstaten ikke udøver sine lovgivningsmæssige beføjelser på det samme område (grundlovens artikel 72). De retlige områder, der er underlagt sideløbende lovgivning, omfatter bl.a.: civilret, strafferet, færdselslovgivning, foreningsret, lovgivning vedrørende udlændinges indrejse og ophold, økonomiske forhold, arbejdsret, socialret og visse aspekter af forbrugerbeskyttelse. Med hensyn til visse forhold, der i henhold til grundlovens artikel 74 falder ind under den sideordnede lovgivning, har forbundsstaten kun ret til at vedtage lovgivning, såfremt og i det omfang etablering af tilsvarende levevilkår i hele forbundsstaten eller opretholdelse af retlig eller økonomisk enhed nødvendiggør føderal lovgivning.

Bekendtgørelser

En bekendtgørelse er en abstrakt og generel retsforordning med ekstern virkning, som udstedes af den udøvende magt på grundlag af en lovbestemt hjemmel.

Vedtægter

En vedtægt er en abstrakt og generel retsforordning, der kan udstedes af en offentligretlig juridisk person under udøvelse af den autonomi, den er tillagt ved lov, med virkning for personer, der tilhører den eller er underlagt den.

Sædvaneret og retspraksis

Ud over de skrevne retskilder findes der **uskrevne retskilder**, ligesom folkerettens almindelige regler og sædvaneretten også skal iagttages. Retspraksis er principielt ikke en retskilde, selv om den i praksis spiller en vigtig rolle. Kun visse af forfatningsdomstolens afgørelser kan opnå retskraft.

Internationale retskilder og EU-retten

Ved forfatningens artikel 25 tillægges de almindelige folkeretlige regler en særlig rolle i den nationale retsorden - de er ifølge forfatningens artikel 25, første afsnit, en del af forbundsretten og har i henhold til forfatningens artikel 25, andet afsnit, forrang for lovene, de almindelige folkeretlige regler står således mellem forfatningen og loven i den retlige trinfølge.

I henhold til forfatningens artikel 59, stk. 2, første afsnit, skal internationale aftaler vedrørende spørgsmål, der er omfattet af forbundslovgivningen, godkendes af de kompetente myndigheder i form af en forbundslov for at kunne finde anvendelse internt i Tyskland. Som følge heraf har de også (kun) status som føderal lov i den retlige trinfølge.

EU-ret

Der gælder særlige forfatningsmæssige krav for Tysklands deltagelse i EU (grundlovens artikel 23) og for andre tilfælde af overførsel af suveræne rettigheder til mellemstatslige organer (grundlovens artikel 24) ved indgåelsen af internationale traktater.

I henhold til grundlovens artikel 23 finder den primære EU-ret på de betingelser, der er fastsat i grundlovens artikel 23, anvendelse på nationalt plan i Tyskland i overensstemmelse med den nødvendige godkendelseslovgivning, og den direkte anvendelige afledte EU-ret (f.eks. forordninger) finder på dette grundlag direkte anvendelse i Tyskland. Afledt ret, som kræver gennemførelse i national lovgivning (f.eks. direktiver), vil i princippet kun finde anvendelse i Tyskland i kraft af de nationale gennemførelsesretsakter. Ifølge EU-Domstolens praksis har EU-rettens forrang i tilfælde af modstridende national ret, hvilket også medfører et krav om overensstemmende fortolkning af national ret, for så vidt som der levnes plads til en sådan fortolkning.

Grundlæggende retsforordninger

Statsret

[Forbundsrepublikken Tysklands grundlov \(GG\)](#) - [engelsk oversættelse](#)

[Lov om forfatningsdomstolen \(BVerfGG\)](#) - [engelsk oversættelse](#)

Civilret

[Den civile lovbog \(BGB\)](#) - [engelsk oversættelse](#)

[Den civile retsplejelov \(ZPO\)](#) - [engelsk oversættelse](#)

Handelsret

[Handelsloven \(HGB\)](#) - [engelsk oversættelse](#)

[Aktieloven \(AktG\)](#) - [engelsk oversættelse](#)

[Lov om selskaber med begrænset hæftelse \(GmbHG\)](#) - [engelsk oversættelse](#)

Forvaltningsret

[🔗 Lov om forvaltningsretter \(VwGO\)](#) - [🔗 engelsk oversættelse](#)

[🔗 Forvaltningsloven \(VwVfG\)](#)

Strafferet

[🔗 Straffeloven \(StGB\)](#) - [🔗 engelsk oversættelse](#)

[🔗 Strafferetsplejeloven \(StPO\)](#) - [🔗 engelsk oversættelse](#)

Hierarki af retsfor skrifter

Øverst i den retlige trinfølge i Tyskland befinder **grundloven** sig. Den har forrang for de øvrige nationale retskilder. I dens egenskab af at være Tysklands **forfatning** udgør den grundlaget for hele den tyske retsorden. Alle retsfor skrifter i Tyskland skal være forenelige med grundloven, både med hensyn til form og indhold. I denne forbindelse fastlægges det i grundlovens artikel 20, stk. 3, at den lovgivende magt er underlagt grundloven, mens den udøvende og den dømmende magt er underlagt lov og ret. Både den lovgivende, udøvende og dømmende magt er i særlig grad forpligtet til at respektere de grundlæggende rettigheder, der er fastlagt i grundlovens artikel 1 til 19, som er umiddelbart gældende (artikel 1, stk. 3). Grundlovens forrang sikres i sidste ende af forbundsforfatningsdomstolen. Kun forfatningsdomstolen kan erklære en lov, der er vedtaget af parlamentet, ugyldig, såfremt den er i strid med forfatningen. I henhold til artikel 79, stk. 2, kan grundloven kun ændres med et flertal på to tredjedele af medlemmerne af Forbundsdagen og to tredjedele af Forbundsrådets stemmer. Forbundsrådet er det organ, gennem hvilket delstaterne deltager i vedtagelsen af den føderale lovgivning og i forvaltningen af forbundsstaten samt i spørgsmål vedrørende Den Europæiske Union. For visse af **grundlovens centrale elementer**, nemlig opdelingen af forbundsstaten i delstater, deres deltagelse i lovgivningsprocessen og principperne i artikel 1 og 20, gælder, at en **ændring** er helt **udelukket** (Artikel 79, stk. 3, den såkaldte **evigheds klausul**, der har karakter af en garanti for særligt elementære forfatningsretlige principper).

Folkerettens almindelige regler er indplaceret mellem grundloven og de almindelige love, der er vedtaget af forbundsstaten og delstaterne. Det drejer sig navnlig om international sædvaneret og folkerettens almindelige regler, men ikke om international traktatret. Det er udtrykkeligt bestemt i grundloven, at de er en integreret del af tysk føderal lovgivning, at de står over lovene, og at de direkte skaber rettigheder og forpligtelser for borgere med bopæl i Tyskland (artikel 25). Under de almindelige folkeretlige regler, der er af betydning for den enkelte borger - og som den enkelte således kan påberåbe sig for domstolene - henhører navnlig menneskerettighederne, sikring af en passende retsbeskyttelse af udlændinge eller det grundlæggende "specialitetsprincip", hvorefter strafforfølgelse er begrænset til de forhold, som er omfattet af den fremmede stats udleveringstilladelse.

De almindelige **love** skal respektere forfatningen. De vedtages af **Forbundsdagen i samarbejde med Forbundsrådet**. Lovforslag kan fremsættes i Forbundsdagen af forbundsregeringen, Forbundsrådet eller medlemmer af Forbundsdagen (en parlamentsgruppe eller 5 % af medlemmerne). I nogle tilfælde, som er fastlagt i grundloven, er Forbundsrådets samtykke en forudsætning for lovens vedtagelse i Forbundsdagen (ifølge de statistikker, som der [🔗 Forbundsrådet](#) har offentliggjort på sin hjemmeside, gælder dette for tiden for 38 % af alle love). I alle andre tilfælde kan Forbundsrådet kun gøre indsigelse mod, at loven vedtages, og Forbundsdagen kan afvise denne indsigelse. I tilfælde af uenighed mellem Forbundsdagen og Forbundsrådet kan sagen behandles i et fælles udvalg, der er i fællesskab behandler lovforslagene, nemlig i det såkaldte forligsudvalg (*Vermittlungsausschuss*). Forligsudvalget består af lige mange medlemmer fra Forbundsdagen og Forbundsrådet (for øjeblikket 16 medlemmer fra hver). Forligsudvalget har til opgave at udarbejde forligsforslag, men har ikke selv kompetence til at træffe beslutninger på vegne af Forbundsdagen og Forbundsrådet.

Bekendtgørelser er underordnet lovene. De udstedes af forbundsregeringen, forbundsregeringens ministre eller delstatsregeringer. **Vedtægter** er underordnet bekendtgørelser. De fastsættes af en juridisk person (*Körperschaft*) inden for rammerne af den offentlige ret (f.eks. en kommune).

Lovgivningsprocedure

I Forbundsrepublikken Tyskland er **vedtagelsen af love** et anliggende for parlamenterne. Den **tyske Forbunds dag** er derfor det vigtigste lovgivende organ. Den **vedtager** – under Forbundsrådets medvirken – **alle love, der falder ind under den forbundsstats kompetence**.

Da **delstaterne** har en betydelig vægt inden for rammerne af Tysklands føderale opbygning, deltager **Forbundsrådet** ligeledes i **lovgivningsproceduren**. Alle love sendes til afstemning i Forbundsrådet, og rådet kan sågar forkaste et lovforslag, såfremt der er tale om en lov, der kræver Forbundsrådets tilslutning.

Lovgivningsinitiativer

De fleste lovforslag og emner til drøftelse udarbejdes af **forbundsregeringen**. Som det centrale organ har det størst erfaring med gennemførelsen af lovgivningen, og det har et direkte kendskab til, hvor der i praksis er behov for nye retsfor skrifter.

Lovforslag hidrører dog ikke udelukkende fra forbundsregeringen. **Forbundsrådet** har ligeledes ret til at fremsætte lovforslag.

På samme måde kan **medlemmerne af og de politiske grupper i Forbundsdagen** fremlægge forslag til nye eller ændrede love.

Disse lovforslag drøftes og behandles, hvorefter der stemmes om dem i overensstemmelse med en nøje fastlagt procedure.

Forslag fremsat af forbundsregeringen eller Forbundsrådet

Hvis **forbundsregeringen** ønsker at fremsætte et lovforslag eller ændre en lov, skal forbundskansleren først sende lovforslaget til **Forbundsrådet**.

Normalt har Forbundsrådet derefter seks uger til at **fremsætte bemærkninger til lovforslaget**, som regeringen derefter kan tage stilling til skriftligt.

Forbundskansleren sender derefter lovforslaget videre til Forbundsdagen sammen med Forbundsrådets bemærkninger. **Finanslovsforslaget** udgør en **undtagelse** fra denne procedure: I dette tilfælde sendes forslaget samtidig til Forbundsrådet og Forbundsdagen.

Der gælder en lignende procedure for lovforslag, som fremsættes af Forbundsrådet. Når et flertal af medlemmerne i Forbundsrådet har stemt for et lovforslag, sendes det til forbundsregeringen. Denne fremsætter sine bemærkninger til forslaget inden for seks uger, hvorefter det sendes videre til Forbundsdagen

Forslag fremsat af medlemmer af Forbundsdagen

Lovforslag kan også fremsættes af medlemmer af Forbundsdagen: Enten af **mindst én politisk gruppe eller af mindst 5 % af medlemmerne af Forbundsdagen**

Lovforslag, der fremsættes på denne måde, skal ikke først sendes til Forbundsrådet. Derfor fremsætter regeringen **særligt hastende lovforslag** via de regeringsbærende partier i Forbundsdagen.

Behandling af lovforslaget og vedtagelse af loven

Lovens forarbejder

Før et lovforslag kan behandles i Forbundsdagen, skal det sendes til formanden for Forbundsdagen og registreres af forvaltningen.

Det tilstilles derefter alle medlemmer i Forbundsdagen og Forbundsrådet samt de føderale ministerier, enten i papirform eller - som regel - elektronisk.

Så snart lovforslaget er blevet sat på **Forbunds dagens dagsorden**, er første led i lovgivningsproceduren afsluttet: Det bliver nu genstand for **offentlig debat** i Forbundsdagen.

Tre behandlinger i Forbundsdagen

Som regel **drøftes lovforslag** tre gange i Forbunds dagens plenarforsamling – disse drøftelser kaldes **Lesungen** (behandlinger).

Under førstebehandling drøftes lovforslaget kun, hvis dette er aftalt i præsidiet (det forretningsførende organ i Forbunds dagen), eller hvis en af de politiske grupper har anmodet herom. Oftest sker dette i forbindelse med lovforslag, som er særlig kontroversielle eller af særlig interesse for offentligheden.

Det overordnede formål med førstebehandlingen er på grundlag af præsidiets anbefalinger at nedsætte **et eller flere udvalg**, der skal behandle lovforslaget og gøre det klar til andenbehandlingen.

Nedsættes der flere udvalg, udpeges et af dem som hovedansvarlig. Det har således ansvaret for procedurens gennemførelse. De øvrige udvalg har en rådgivende rolle.

Udvalgsarbejdet

Det **specifikke lovgivningsarbejde** finder sted i de stående udvalg, der består af medlemmer fra samtlige politiske grupper. Udvalgsmedlemmerne sætter sig ind i materialet og drøfter det på deres møder. De kan også arrangere offentlige høringer, hvor sagkyndige og repræsentanter for interessegrupper anmodes om at deltage.

Sideløbende med det arbejde, der foregår i udvalgene, nedsætter de politiske grupper **arbejdsgrupper**, hvor de enkelte grupper drøfter lovforslaget og fastlægger deres holdning til det.

Det er ikke usædvanligt, at der bygges bro mellem forskellige politiske grupper i udvalgene. De fleste lovforslag ændres i større eller mindre grad som følge af drøftelserne mellem de regeringsbærende partier og oppositionen.

Efter afslutningen af drøftelserne fremlægger **udvalget med det overordnede ansvar for lovforslaget Forbundsdagen en rapport om forløbet og resultaterne af behandlingen**. Den **betænkning**, som udvalget fremlægger, danner grundlag for andenbehandlingen i Forbundsdagen.

Debat under andenbehandlingen

Inden andenbehandlingen modtager alle medlemmer af Forbundsdagen den offentliggjorte **betænkning** i trykt form. De er derfor godt forberedt på debatten. De politiske grupper koordinerer forinden deres holdninger på lukkede møder forud for debatten med henblik på at kunne danne fælles front under den offentlige andenbehandling.

Efter den generelle debat kan bestemmelserne i lovforslaget behandles hver for sig. Som regel skrider Forbundsdagen dog direkte til afstemning om det samlede lovforslag.

Ethvert medlem af Forbundsdagen kan fremsætte **ændringsforslag**, som medlemmerne derefter straks tager stilling til. Såfremt medlemmerne af Forbundsdagen beslutter sig for at ændre lovforslaget, skal en ny udgave af forslaget trykkes og omdeles. Denne procedure kan dog forkortes med samtykke fra to tredjedele af de tilstedeværende medlemmer. Det er således muligt, at indlede tredjebehandlingen med det samme.

Afstemning under tredjebehandlingen

Lovforslaget debatteres kun under tredjebehandlingen, såfremt en politisk gruppe eller mindst 5 % af medlemmerne i Forbundsdagen anmoder herom.

Ændringsforslag kan desuden ikke fremsættes af individuelle medlemmer på dette tidspunkt, men kun af en politisk gruppe eller 5 % af medlemmerne i Forbundsdagen. Endvidere kan der kun fremsættes forslag til ændringer, der er vedtaget under andenbehandlingen.

Efter tredjebehandlingen finder den **endelige afstemning sted**. Når Forbundsdragens formand spørger, hvem der stemmer for lovforslaget, hvem der stemmer imod, og hvem der undlader at stemme, svarer medlemmerne ved at rejse sig.

Hvis lovforslaget er blevet vedtaget af et flertal af medlemmerne af Forbundsdagen, sendes det i **lovsform til Forbundsrådet**.

Forbundsrådets tilslutning

Delstaterne deltager i lovgivningsprocessen via **Forbundsrådet**. Deres **ret til at medvirke** er præcist fastsat.

Forbundsrådet kan ikke ændre en lov, som er vedtaget af Forbundsdagen. Hvis Forbundsrådet ikke kan tilslutte sig loven, kan han indbringe sagen for

Forligsudvalget. Forligsudvalget består af lige mange medlemmer fra Forbundsdagen og Forbundsrådet.

For mange loves vedkommende - de såkaldte **Zustimmungsgesetze** - er Forbundsrådets tilslutning påkrævet. Der er f.eks. tale om love, der forpligter delstaterne til at udbetale kontantydelse til borgerne, eller som vedrører delstaternes administrative kompetence.

For så vidt angår de love, som Forbundsrådet har ret til at gøre indsigelse mod - de såkaldte **Einspruchsgesetze** - kan Forbundsdagen sætte loven i kraft, selv om forligsudvalget ikke er nået til enighed, men dette forudsætter en yderligere afstemning, hvor Forbundsdagen vedtager lovforslaget med et absolut flertal.

Der findes flere oplysninger på [Forbundsdragens](#) og [Forbundsrådets](#) hjemmeside.

Bekendtgørelse, offentliggørelse og ikrafttræden

Når et lovforslag er blevet vedtaget af Forbundsdagen og Forbundsrådet, skal det igennem en række yderligere trin, før loven kan træde i kraft.

En lov, der er blevet vedtaget, skal først trykkes og sendes til forbundskansleren og den kompetente minister med henblik på kontrasingering.

Den sendes herefter videre til forbundspræsidenten, som stadfæster den. Han eller hun påser, at loven er vedtaget i overensstemmelse med grundloven, og sikrer, at den ikke åbenbart er i strid med grundloven. Herefter underskriver forbundskansleren loven og sørger for, at den offentliggøres i Lovtidende (Bundesgesetzblatt).

Loven anses dermed for at være bekendtgjort. Såfremt der ikke er nævnt en specifik dato i loven for dens ikrafttræden, træder den i kraft 14 dage efter offentliggørelsen i Lovtidende.

Løsning af lovkonflikter mellem forskellige retskilder

Grundloven regulerer også tilfælde af kollision mellem forbundslovgivningen og delstaternes lovgivning. Den grundlæggende regel findes i grundlovens artikel 31: "Delstatslovgivningen viger for forbundslovgivningen" ("*Bundesrecht bricht Landesrecht*"). Dette princip gælder uanset de modstridende retsreglers rangforhold, hvilket betyder, at en føderal bekendtgørelse har forrang for en delstats grundlov (*Landesverfassung*).

Lovkonflikter kan desuden løses på grundlag af hierarkiet af retsregler. For så vidt angår forholdet mellem retsregler på samme niveau i den retlige trinfølge tages der hensyn til, om der er tale om almen lovgivning eller speciallovgivning (*lex specialis*), eller til hvilken lovgivning, der er vedtaget sidst (*lex posterior*).

Juridiske databaser (med relevante links)

[Gesetze im Internet \(love på internettet\)](#)

Det føderale justitsministerium og justitsdirektoratet (Bundesamt für Justiz) stiller næsten hele den gældende forbundslovgivning gratis til rådighed for interesserede borgere på internettet. Der er adgang til love og bekendtgørelser i deres nugældende affattelse. Justitsdirektoratets dokumentationstjeneste sørger for løbende at ajourføre hjemmesiden.

Lovgivningen er til rådighed på tysk og kan frit benyttes i alle tilgængelige formater. De udgaver af lovende, der er tilgængelige på internettet, er ikke den officielle udgave. Disse kan kun findes i papirudgaven af lovtidende.

Er der gratis adgang til databasen?

Ja.

Hvilke sprog er den tilgængelig på?

Lovgivningen stilles til rådighed på tysk. Mange love er oversat til [engelsk](#).

Hvilke søgekriterier er tilgængelige?

1. Søgning på ord i titlen

Der kan foretages en søgning, der er begrænset til ordene fra den lange eller korte titel og de officielle forkortelser for alle tilgængelige standarder. To sammensætninger er mulige:

Og-sammensætning:

Der søges efter dokumenter, hvor alle indtastede ord forekommer.

Eller-sammensætning:

Der søges efter dokumenter, hvor mindst ét af de indtastede ord forekommer.

2. Fuldttekstsøgning

Desuden kan der foretages en søgning efter nøgleord i alle tilgængelige love. To sammensætninger er også mulige her:

Og-sammensætning:

Der søges efter dokumenter, hvor alle indtastede ord forekommer.

Eller-sammensætning:

Der søges efter dokumenter, hvor mindst ét af de indtastede ord forekommer.

 Retspraksis på internettet

Det føderale justitsministerium og justitsdirektoratet har siden 2010 vederlagsfrit stillet udvalgte afgørelser truffet af forfatningsdomstolen, de øverste forbundsdomstole og den føderale patentdomstol til rådighed for interesserede borgere på internettet. Afgørelserne anonymiseres og offentliggøres i princippet i deres helhed. Databasen opdateres dagligt.

Afgørelserne kan frit benyttes i alle tilgængelige formater.

Er der gratis adgang til databasen?

Ja.

Hvilke sprog er den tilgængelig på?

Afgørelserne stilles til rådighed på tysk.

Hvilke søgekriterier er tilgængelige?

1. "Simpel søgning"

Standardsøgningen (såkaldt "simpel søgning") gør det muligt at foretage en fuldttekstsøgning i alle de afgørelser, som Bürgerservice har offentliggjort. De søgeord, som brugeren indtaster, henføres om muligt under bestemte metadata, og stavemåderne standardiseres. Søgetermene ("*Suchaspekte*") vises efter søgningen under søgeformularen sammen med antallet af hit. Der findes et indtastningsfelt, hvor næsten alle kriterier for en bestemt søgning kan indtastes, som det er tilfældet med en internetsøgemaskine.

Allerede når en søgeterm indtastes, foreslås der automatisk søgeresultater på en liste. Tekst og andre søgetermer fremkommer - efter at brugeren har påbegyndt indtastningen - via den automatisk genererede liste over forslag og kan derfra overføres direkte til søgemaskinen. Desuden genkender og viser systemet fejlagtige indtastninger. Hurtigsøgningen fortolker oplysningerne og foreslår alternative stavemåder via forslagslisten ("*mente du?*"-funktionen). Søgeordene sammensættes automatisk med "og", idet brugeren ikke behøver at indtaste ordet "og". Der foretages automatisk en skæringsøgning af de på hinanden følgende søgekriterier. Ved at indtaste "ODER", eller "OHNE" kan brugeren danne forbindelses- og udelukkelsesmængder i relation til de ønskede dokumenter. Rækkefølgen af indlæsningen af søgetermerne bibeholdes i præsentationen af søgetermerne. ODER, eller OHNE-sammensætninger optræder særskilt i listen over søgetermer.

2. "Udvidet søgning"

Den udvidede søgning giver mulighed for at sammenkæde forskellige søgekriterier med hinanden i alle dokumenter.

Ud over fuldttekstsøgningen giver den udvidede søgning mulighed for en metadatasøgning baseret på følgende søgekriterier:

Ret

Bestemmelse

Dato

Sagsnummer/ECLI

 Administrative forskrifter online

Indenrigsministeriet stiller som led i et fælles projekt med juris GmbH vederlagsfrit en omfattende database over de øverste forbundsmyndigheders gældende administrative forskrifter til rådighed for borgerne på internettet. Databasen indeholder "levende dokumenter", dvs. de forskellige ministeriers ajourfører løbende de relevante dokumenter. Nye og reviderede administrative forskrifter kan til enhver tid indsættes af juris GmbH.

Administrative forskrifter er ikke egentlige retsregler. Administrative forskrifter er abstrakte og generelle regler inden for rammerne af den administrative organisation, der udstedes af overordnede administrative organer til underordnede myndigheder eller personale, og som har til formål at fastlægge den offentlige forvaltnings organisation og virksomhed. Nærmere oplysninger om bestemte administrative forskrifter kan findes på det ministeriums [websted](#), hvis ressort det regulerede område henhører under.

Er der gratis adgang til databasen?

Ja.

Hvilke sprog er den tilgængelig på?

De administrative forskrifter stilles til rådighed på tysk.

Hvilke søgekriterier er tilgængelige?

1. Søgning på ord i titlen

Der kan foretages en søgning, der er begrænset til ordene fra den lange eller korte titel og de officielle forkortelser for alle tilgængelige administrative forskrifter. To sammensætninger er mulige:

Og-sammensætning:

Der søges efter dokumenter, hvor alle indtastede ord forekommer.

Eller-sammensætning:

Der søges efter dokumenter, hvor mindst ét af de indtastede ord forekommer.

2. Fuldttekstsøgning

Desuden kan der foretages en søgning efter nøgleord i alle tilgængelige love. To sammensætninger er også mulige her:

Og-sammensætning:

Der søges efter dokumenter, hvor alle indtastede ord forekommer.

Eller-sammensætning:

Der søges efter dokumenter, hvor mindst ét af de indtastede ord forekommer.

 Forbundsregeringens og delstaternes retsportal

Justitsministeriet og delstatsforvaltningerne stiller retsforskrifter til rådighed for borgerne på internettet. Nogle af tjenesterne er betalingspligtige. Søgekriterierne er til en vis grad forskellige.

Andre juridiske databaser

Bundesgesetzblatt (Lovtidende)

Lovtidende (Bundesgesetzblatt) offentliggøres i trykt form og elektronisk på følgende websted: <https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav>. Det er den trykte udgave, der anses for at være den autentiske.

Bundesanzeiger (Statstidende)

Statstidende offentliggøres elektronisk på følgende websted: <https://www.bundesanzeiger.de/pub/de/amtlicher-teil>

Den elektroniske udgave er autentisk.

Dokumentations- og informationssystem for parlamentariske aktiviteter

Sidste opdatering: 05/05/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Estland

Dette afsnit indeholder oplysninger om retssystemet i Estland og giver et overblik over estisk lovgivning.

Retskilder

Estland indgår i det kontinentaleuropæiske retssystem (civilretligt system). De vigtigste retskilder er retsakter såsom forfatningen, EU-retten, internationale traktater, love og bekendtgørelser.

Juridiske fortolkninger fra den øverste domstol – Riigikohus – og retslitteraturen fungerer også som referencepunkter (f.eks. den kommenterede udgave af forfatningen). Retsafgørelser skaber ikke rettigheder, og domme afsagt i sidste instans er normalt ikke bindende for de underordnede domstole. Men Riigikohus, som også fungerer som forfatningsdomstol, kan annullere retsakter, hvis disse ikke er i overensstemmelse med forfatningen eller med retsakter, der har forrang. I praksis kan domstolene ikke anvende retsakter, der på denne måde er blevet annulleret, ligesom de har ret til at undlade at anvende retsakter, der strider mod forfatningen. I sin egenskab af forfatningsdomstol foretager Riigikohus en intensiv prøvelse af retsakten og kan erklære den for forfatningsstridig (men den kan ikke annullere den).

De almindeligt anerkendte folkeretlige principper og standarder er en integreret del af Estlands retssystem.

Typen af retsakter – beskrivelse

Retsakterne er opdelt i retsakter af generel karakter, dvs. retsstiftende retsakter, og individuelle retsakter, dvs. retsakter, hvorved lovgivningen anvendes i konkrete tilfælde.

Retsakter af generel karakter

Forfatningen – Det fremgår af forfatningens § 3, stk. 1, at staten udelukkende kan gøre brug af sine beføjelser i medfør af forfatningen og love, som er i overensstemmelse hermed.

Love – I henhold til forfatningens § 65 vedtages love af Riigikogu (det estiske parlament), som har den lovgivende magt. Love vedtages i overensstemmelse med forfatningen og offentliggøres i *Riigi Teataja* i overensstemmelse med de gældende formkrav. Kun offentliggjorte love har retskraft.

Dekret – Retsakt, der har retskraft. Hvis det er umuligt at indkalde Riigikogu, kan præsidenten i henhold til forfatningens § 109 i tilfælde af et akut nationalt behov udstede dekret med retskraft. Sådanne dekret skal kontrasteres af formanden for Riigikogu og premierministeren. Ifølge forfatningen kan præsidenten:

udstede såkaldte særdekret i tilfælde af et akut nationalt behov, hvis det er umuligt at indkalde Riigikogu

udstede såkaldte hastedekret i tilfælde af et akut nationalt behov, når regeringen har erklæret undtagelsestilstand, og når det ikke er muligt at indkalde Riigikogu, eller når der ikke er tid til at indkalde Riigikogu.

Et dekret udstedt af republikkens præsident træder i kraft den 10. dag efter offentliggørelsen i Riigi Teataja, medmindre andet bestemmes i dekretet.

Når parlamentet igen er trådt sammen, fremlægger præsidenten dekretene for parlamentet, som så omgående vedtager en lov, der godkender eller ophæver dem. Det fremgår af forfatningens artikel 110, at præsidenten ved et dekret ikke kan udstede, ændre eller ophæve forfatningen, de love, der er nævnt i forfatningens § 104, love der fastsætter nationale skatter eller statsbudgettet.

Bekendtgørelser – I overensstemmelse med forfatningens § 87 og § 94 kan regeringen og ministrene vedtage bekendtgørelser på grundlag af og med hjemmel i en lov. I forbindelse med behandlingen af spørgsmål af lokal betydning eller i de tilfælde, der præciseres i loven, kan lokalforvaltningsrådene ligeledes udstede bekendtgørelser. Desuden kan formanden for Estlands nationalbank, statsrevisoren og styrelsesrådene for de offentlige universiteter vedtage bekendtgørelser. Bekendtgørelser kan kun vedtages på grundlag af og inden for de begrænsede beføjelser, der fastsættes i loven.

Republikkens regering og ministrene har ret til at vedtage bekendtgørelser intra legem. Medmindre andet bestemmes i bekendtgørelsen, træder disse i kraft på tredjedagen efter deres offentliggørelse i Riigi Teataja.

Individuel lovgivning

Bekendtgørelse, forvaltningsmæssig – en individuel forvaltningsakt, hvorved en offentligretlig myndighed træffer beslutning og dispositioner vedrørende individuelle juridiske spørgsmål. I henhold til forfatningens § 87, stk. 6, udsteder regeringen bekendtgørelser på grundlag af og med hjemmel i en lov. Premierministeren samt formænd for regioner og lokalforvaltninger er også bemyndigede til at udstede bekendtgørelser.

Afgørelse – en individuel forvaltningsakt udstedt på basis af administrative indsigelser eller klager, eller hvorved der pålægges sanktioner. Afgørelser vedtages også af Riigikogu, lokalforvaltningsrådene, den nationale valgkomité og domstolene.

Direktiv – I henhold til forfatningens § 94 vedtager ministeren direktiver på grundlag af og med hjemmel i en lov. Et direktiv indeholder en generel obligatorisk adfærdskodeks for spørgsmål i relation til ansættelse i et ministerium eller med hensyn til fastlæggelse af strukturen af og tilrettelæggelse af aktiviteterne i statslige organer, der hører under et ministeriums kompetence.

Hierarki af retsakter

Hierarkiet blandt retsakterne er som følger: forfatningen, EU-retten, internationale aftaler, love og dekret, bekendtgørelser udstedt af den estiske regering og ministerielle bekendtgørelser. Ud over generelle retsakter findes der individuelle retsakter, som er udstedt på basis af en lov og ligger under love og bestemmelser i hierarkiet. Retsakterne på et givet niveau skal være i overensstemmelse med dem på et højere niveau.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Estlands institutionelle opbygning følger princippet om magtens tredeling (forfatningens § 4).

Den lovgivende magt udøves af Riigikogu. I henhold til forfatningens § 103 har regeringen, medlemmer af Riigikogu, grupper i parlamentet, parlamentsudvalgene og Estlands præsident ret til at fremsætte lovforslag. Præsidenten kan dog kun fremsætte forslag til ændring af forfatningen. Riigikogu behandler lovforslagene og beslutter, om et givet lovforslag skal vedtages eller forkastes.

På grundlag af en beslutning truffet med absolut flertal blandt parlamentets medlemmer kan Riigikogu foreslå regeringen at fremsætte et lovforslag, som det finder ønskværdigt.

Riigikogu har ret til at sende et lovforslag eller et spørgsmål af national betydning til folkeafstemning. Befolkningens afgørelse træffes med flertal blandt de afgivne stemmer ved folkeafstemningen. Love, der vedtages ved folkeafstemning, bekendtgøres umiddelbart af Estlands præsident. Beslutninger vedtaget ved folkeafstemning gælder for alle statens instanser. Hvis et lovforslag, der er sendt til folkeafstemning, ikke opnår et flertal af de afgivne stemmer, udskriver præsidenten parlamentsvalg. Spørgsmål vedrørende budgettet, beskatning, statens økonomiske forpligtelser, ratificering eller afvisning af internationale aftaler, indførelse eller ophævelse af undtagelsestilstand samt om det nationale forsvar kan ikke sendes til folkeafstemning. Den udøvende magt ligger hos Estlands regering. I de fleste tilfælde fremlægger regeringen lovforslag for Riigikogu. Lovforslag fremlægges for regeringen af ministerierne, som på forhånd skal have gennemført en gensidig konsultationsproces.

Justitskansleren og rigsrevisoren deltager i regeringsmøderne og har taleret. Deres forslag er ikke bindende for regeringen, men deres anbefalinger og forslag tages ofte i betragtning. Hvis justitskansleren og rigsrevisoren mener, at det er nødvendigt, kan de forelægge deres forslag direkte for det relevante parlamentsudvalg, der behandler lovforslaget. I overensstemmelse med forfatningens § 139 analyserer justitskansleren alle forslag, han eller hun har fået stillet vedrørende lovgivningsændringer, vedtagelse af nye love og de statslige institutioners arbejde og sender i givet fald en rapport til Riigikogu. Hvis justitskansleren konstaterer, at en retsakt, der er vedtaget af den lovgivende magt, den udøvende magt eller en lokal myndighed, er i modstrid med forfatningen eller en lov, stiller han eller hun over for den myndighed, der har vedtaget loven, forslag om at bringe den i overensstemmelse med forfatningen eller loven inden for 20 dage. Hvis loven ikke inden for det tidsrum bringes i overensstemmelse med forfatningen eller loven, stiller justitskansleren forslag til Riigikohuset om, at loven skal erklæres ugyldig i henhold til forfatningens § 142.

Præsidenten bekendtgør love, der er vedtaget af Riigikogu, eller kan nægte at bekendtgøre en lov. I sidstnævnte tilfælde sender præsidenten loven tilbage til Riigikogu sammen med en begrundelse med henblik på fornyet behandling og afstemning.

Justitsministeren offentliggør vedtagne love, der er bekendtgjort af præsidenten, i den estiske officielle publikation Riigi Teataja (Estlands lovtidende).

Beslutningsprocedurer

Lovgivningsproceduren i Riigikogu omfatter følgende trin:

fremstilling af lovforslag

behandling af lovforslag

vedtagelse af lovforslag

Initiativret

I henhold til forfatningens § 103 har regeringen, medlemmer af Riigikogu, grupper i parlamentet, parlamentsudvalgene og præsidenten ret til at fremsætte lovforslag. Præsidenten kan dog kun fremsætte forslag til ændring af forfatningen. Lovforslag skal opfylde de tekniske regler, der er vedtaget af Riigikogus præsidium, samt reglerne om god lovgivningspraksis og de tekniske regler, der er vedtaget af regeringen. Riigikogus præsidium sender lovforslag til det stående parlamentsudvalg, der er ansvarligt for lovforslaget.

Behandling af lovforslag

Lovforslag udarbejdes af et stående parlamentsudvalg (retsudvalget, forfatningsudvalget, økonomiudvalget mv.) til et plenarmøde i Riigikogu. På begæring fra det ansvarlige udvalg sættes lovforslaget på dagsordenen for plenarmødet i Riigikogu.

I henhold til loven om Riigikogus interne regler og forretningsorden skal førstebehandling af lovforslaget finde sted inden for syv arbejdsuger i Riigikogu efter, at det er blevet accepteret. Lovforslag drøftes ved tre behandlinger på plenarmøder i Riigikogu. Ved førstebehandlingen drøfter man de hovedprincipper, der ligger til grund for forslaget. Hvis der ikke under forhandlingerne fra det udvalg, der står for lovforslaget, eller fra nogen gruppe stilles forslag om, at lovforslaget skal forkastes, afsluttes førstebehandling uden afstemning. Efter førstebehandling har medlemmerne af Riigikogu og parlamentsudvalgene og grupperne 10 arbejdsdage til at stille ændringsforslag. Hvis det ansvarlige udvalg foreslår det, kan formanden for Riigikogu fastsætte en anden frist for at stille ændringsforslag.

Udvalget inddrager i drøftelserne om projektet de interessegrupper, der har været involveret i forberedelsen af projektet, og som ønsker at deltage i drøftelserne.

Det udvalg, der står for lovforslaget, gennemgår alle stillede ændringsforslag og beslutter, om de skal tages i betragtning ved udarbejdelsen af den nye tekst for lovforslaget. Med henblik på andenbehandlingen udarbejder det en ny udgave, der indeholder alle de vedtagne ændringer og de ændringer, som udvalget selv har foretaget. Det ansvarlige udvalg udarbejder til andenbehandlingen et forklarende notat, som indeholder oplysninger i relation til behandlingen af lovforslaget, f.eks. årsagerne til, at foreslåede ændringer er accepteret eller forkastet, og holdningen hos den person, der tog initiativ til eller fremsatte lovforslaget, de eksperter, der har været involveret i processen, og andre personer.

Lovforslaget sættes på dagsordenen ved andenbehandling efter forslag fra det kompetente udvalg. På opfordring fra Riigikogus præsidium, det ansvarlige udvalg eller den person, der tog initiativ til lovforslaget, kan Riigikogu afbryde andenbehandlingen af lovforslaget uden afstemning. Hvis en parlamentarisk gruppe foreslår, at behandlingen afbrydes, sættes dette forslag til afstemning. Hvis andenbehandlingen af et lovforslag suspenderes, kan der stadig stilles ændringsforslag. Hvis andenbehandlingen i Riigikogu ikke afbrydes, anses andenbehandlingen for afsluttet, og lovforslaget går til tredjebehandling. Forslag til en beslutning i Riigikogu kan sættes til afstemning efter afslutningen af andenbehandlingen.

Når andenbehandlingen er afsluttet, udarbejder det ansvarlige udvalg lovforslagets endelige tekst til tredjebehandlingen og foretager sproglige og tekniske forbedringer. Med henblik på tredjebehandlingen kan Kommissionen udarbejde en begrundelse, der giver et overblik over de ændringer, der er foretaget ved andenbehandlingen. Under tredjebehandlingen af lovforslaget åbnes der for forhandlinger, hvor repræsentanter fra grupperne udtaler sig. Ved tredjebehandlingen kommer lovforslaget til endelig afstemning.

Vedtagelse

Love og Riigikogu-beslutninger vedtages ved offentlig afstemning i Riigikogu. En endelig afstemning afholdes under tredjebehandlingen af lovforslag. Antallet af medlemmer af Riigikogu, der skal stemme for et lovforslag, for at det kan vedtages, er fastlagt i forfatningens § 73 og § 104, hvor lovene er opdelt i følgende kategorier:

forfatningsforskrifter, dvs. love, der kræver absolut flertal blandt medlemmerne af Riigikogu (mere end halvdelen af Riigikogus 101 medlemmer skal stemme for vedtagelse af loven), og

almindelige love, dvs. love, der kræver simpelt flertal (loven vedtages, hvis det antal medlemmer af Riigikogu, der stemmer for loven, er højere end det antal, der stemmer imod).

Følgende love kan kun vedtages eller ændres med absolut flertal blandt Riigikogus medlemmer:

lov om statsborgerskab

valgloven for Riigikogu
valgloven for Estlands præsident
valgloven for lokalforvaltninger
loven om folkeafstemning
loven om Riigikogus forretningsorden og Riigikogus procedureregler
lov om vederlag til republikkens præsident og Riigikogus medlemmer
loven om Estlands regering
loven om anlæggelse af sager mod Estlands præsident og medlemmerne af regeringen
loven om nationale mindretals kulturelle selvbestemmelse
loven om statsbudgettet
loven om Estlands nationalbank
loven om Estlands revisionsret
loven om domstolssystemets opbygning og retsplejelovene
loven om udenlandske og indenlandske lån og om statens formuemæssige forpligtelser
loven om undtagelsestilstand

loven om det nationale forsvar i fredstid og loven om det nationale forsvar i krigstid.

Når en lov eller en Riigikogu-beslutning er blevet vedtaget, underskrives den af formanden for Riigikogu, eller i dennes fravær af næstformanden for Riigikogu, som ledede mødet, senest den femte arbejdsdag efter vedtagelsen.

Bekendtgørelse

Når en lov er vedtaget og underskrevet, sendes den til præsidenten med henblik på bekendtgørelse. Republikkens præsident kan nægte at bekendtgøre en lov, der er vedtaget af Riigikogu, og kan inden for en frist på 14 dage fra modtagelsen af loven sende den tilbage til Riigikogu sammen med en begrundet udtalelse for at få Riigikogu til at behandle den på ny og træffe en ny afgørelse. Hvis Riigikogu vedtager loven, som præsidenten har sendt tilbage, uden ændringer, bekendtgør præsidenten loven eller forelægger Riigikohus et forslag om at erklære loven for forfatningsstridig. Hvis Riigikohus erklærer, at loven er i overensstemmelse med forfatningen, er præsidenten forpligtet til at bekendtgøre den.

Loven træder i kraft på tiendedagen efter offentliggørelsen i Riigi Teataja, medmindre andet fremgår af selve loven.

Offentliggørelse af retsakter

De vigtigste lovgivningsmæssige instrumenter og internationale aftaler offentliggøres i Riigi Teataja. Love og bekendtgørelser får først retskraft, når de er offentliggjort i Riigi Teataja.

Le [Riigi Teataja](#) er onlineudgaven af Estlands lovtidende og den centrale database for lovgivningen i Estland. Siden den 1. juni 2010 er Riigi Teataja som officiel publikation udelukkende blevet udgivet på internettet.

Siden den 1. januar 2011 er Riigi Teataja blevet offentliggjort af justitsministeriet.

Kort beskrivelse af indholdet

Love og bestemmelser, internationale aftaler, Riigikogu-beslutninger, bekendtgørelser udstedt af regeringen offentliggøres i Riigi Teataja, mens andre vigtige oplysninger (f.eks. oversættelser af retsakter og proceduremæssige oplysninger vedrørende forslag til retsakter) ligeledes stilles til rådighed ad denne vej. Flertallet af de lovgivningsmæssige instrumenter, der er vedtaget siden 1990, er tilgængelige i Riigi Teataja.

Siden den 1. juni 2002 er officielle konsoliderede versioner af love, dekretter udstedt af Estlands præsident, myndighedsbestemmelser, ministerielle bekendtgørelser, bekendtgørelser udstedt af direktøren for den estiske nationalbank (Eesti Pank) og bekendtgørelser fra den nationale valgkomité blevet offentliggjort i Riigi Teataja. Siden den 1. juni 2010 er konsoliderede udgaver af Riigikogus beslutninger blevet offentliggjort i Riigi Teataja, og siden udgangen af 2011 gælder dette også konsoliderede bekendtgørelser fra lokalforvaltningerne.

Hver gang sådanne retsakter ændres, udarbejdes der en ajourført konsolideret version, der indeholder ændringerne, som udgives samtidig med retsaktens, hvormed ændringen blev indført, sammen med oplysning om ikrafttrædelsestidspunktet. De konsoliderede udgaver er officielle og kan lægges til grund for gennemførelsen af lovgivningen. De har retskraft.

Alle retsakter får et elektronisk stempel, når de offentliggøres. Enhver kan kontrollere dette stempel, som garanterer, at retsaktens indhold ikke er blevet ændret siden offentliggørelsen. Desuden forsynes alle offentliggjorte retsakter med et tids- og datostempel, som gør det muligt at afsløre tilfælde af uautoriseret behandling.

Det er muligt at læse de konsoliderede udgaver, der er i kraft på en given dato. Man kan ligeledes få adgang til eventuelle fremtidige udgaver af disse retsakter. Alle konsoliderede udgaver hænger sammen med tidligere og kommende udgaver. På denne måde er det muligt at "rejse i tiden" og gå fra én udgave af den konsoliderede tekst til den næste og omvendt. Det er muligt at sammenligne forskellige konsoliderede versioner af den samme retsakt for at se, hvilke ændringer der er foretaget.

Linkene i den konsoliderede version gør det muligt at åbne de bekendtgørelser, der er udstedt på baggrund af loven, samt at komme fra disse bekendtgørelser til de bestemmelser i loven, som danner baggrund for udstedelsen af bekendtgørelserne.

I Riigi Teataja henvises der også til proceduremæssig information vedrørende de offentliggjorte retsakter, som bl.a. gør det muligt at læse de forklarende notater (links til høringsdatabase og til forhandlinger i Riigikogu), links med EU-lovgivning, oversættelser og andre yderligere oplysninger, der er nødvendige for at kunne forstå den pågældende retsakt.

På Riigi Teatajas websted kan man søge i endelige domme fra de regionale domstole og distriktsdomstolene samt i domme afsagt af Riigikohus. Webstedet indeholder også oplysninger om dato og sted for retsmøderne.

Sammendrag og kortfattede beskrivelser af domme afsagt af Riigikohus og domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) offentliggøres også. Sammendragene er systematiseret, og det er muligt at søge i sammendragene af domme afsagt af Riigikohus ved hjælp af nøgleord eller henvisninger til retsakter. Man kan foretage søgninger i sammendrag af domme fra EMD ud fra den pågældende artikel.

Riigi Teataja indeholder ligeledes oplysninger om den aktuelle situation på det lovgivningsmæssige og retlige område.

Den 30. oktober 2013 blev [Riigi Teatajas engelske websted](#) lanceret, som indeholder de ajourførte engelske oversættelser af de konsoliderede udgaver af lovene. Engelske oversættelse af alle de konsoliderede udgaver af lovene (med undtagelse af love om ratificering) har været tilgængelige siden udgangen af 2014. Lovene oversættes af autoriserede oversættere. Oversættelsen til engelsk af de ajourførte udgaver af teksterne gik i gang i 2011 på initiativ af justitsministeriet. Selv om oversættelserne ikke har retskraft, føres de ajour. Alle og enhver kan bede om at få tilsendt de nyeste oversættelser til sin e-mailadresse ved at tilmelde sig tjenesten My RT.

En søgefunktion til forslag til retsakter gør det også muligt at søge i de forskellige proceduremæssige etaper for retsakter, der allerede er vedtaget eller er under vedtagelse. Det er ligeledes muligt på denne måde at få adgang til alle oplysninger vedrørende lovgivningsprocedurerne og til relevante dokumenter, der allerede er udarbejdet. Enhver kan også bede om at få tilsendt oplysninger om vedtagelsen af et forslag til en retsakt fra den ene etape i proceduren til den næste til sin e-mailadresse ved at tilmelde sig tjenesten Minu RT.

Når man bruger tjenesten Minu RT, kan man oprette sin egen brugerportal. Man kan tilføje links til retsakter og anmode om at få information pr. e-mail om nye retsakter og yderligere oplysninger via denne portal.

Er der gratis adgang til den estiske lovdatabase?

Brugere har **gratis** adgang til Riigi Teataja og til alle juridiske informationstjenester.

Alle interesserede kan få gratis adgang til online-versionen af Riigi Teataja i kommuner og på offentlige biblioteker (ca. 600). Det er også muligt at få hjælp til at søge efter de pågældende lovgivningsmæssige instrumenter. Det er også muligt at få hjælp til at søge efter de pågældende retsakter. Brugere skal have mulighed for at printe op til 20 sider, uden at det koster noget.

Den estiske lovdatabases historie

Le **Riigi Teataja** er Republikken Estlands officielle publikation og er blevet udgivet siden 27. november 1918. Udgivelsen af Riigi Teataja blev suspenderet i 1940 og genoptaget i 1990.

Riigi Teataja er blevet udgivet på internettet siden 1996, og 1. juni 2002 fik online-udgaven også status som officiel publikation.

Siden den 1. juni 2010 er Riigi Teataja som officiel publikation udelukkende blevet udgivet på internettet. Den er ikke siden blevet udgivet i papirformat.

I november 2010 blev der indført et mere brugervenligt IT-system med mere juridisk information. Systemet udvikles under ledelse af regeringens generalsekretariat med økonomisk støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling.

Siden den 20. januar 2012 har sammendrag af domme afsagt af Riigikohus og EMD, forskellige oplysninger om aktuelle spørgsmål på det retlige område i almindelighed og oplysninger om retspraksis og retsmøder ligget på Riigi Teatajas websted.

I slutningen af 2012 blev der indført en søgefunktion til forslag til retsakter.

Siden 2013 er alle bekendtgørelser, som vedtages af lokalforvaltningerne, samt ajourførte konsoliderede udgaver af disse tekster blevet offentliggjort i Riigi Teataja.

Siden den 24. september 2013 er alle retsakter blevet forsynet med et elektronisk stempel af publikationskontoret samt et tids- og datostempel, når de offentliggøres i Riigi Teataja.

Den 30. oktober 2013 blev der lanceret en engelsk udgave af Riigi Teataja.

Som led i processen med at udvikle den nye elektroniske udgave af Riigi Teataja vil der blive oprettet en forbindelse til den europæiske N-Lex-portal.

Sidste opdatering: 14/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Irland

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Irland.

Retssystem

1. Lovgivning/retskilder

1.1. Nationale retskilder

Irlands forfatning (på irsk Bunreacht na hÉireann), som trådte i kraft den 29. december 1937, er statens grundlov. Den stifter de statslige institutioner og statsapparatet og indeholder bestemmelser om magtens tredeling i den udøvende, lovgivende og dømmende magt. Den sikrer også de grundlæggende rettigheder, og disse har været genstand for indgående og udvidende fortolkning ved domstolene

Den primære ret består af retsakter vedtaget af det irske parlament (Oireachtas), der består af Irlands præsident, overhuset (Seanad Éireann) og underhuset (Dáil Éireann). Den primære ret er inddelt i: retsakter til ændring af forfatningen, som for at kunne træde i kraft skal godkendes af befolkningen ved en folkeafstemning, generelle offentligtretlige retsakter (Public General Acts), der finder generel anvendelse, og privatretlige retsakter (Private Acts), der vedrører særlige enkeltpersoners eller grupper af enkeltpersoners adfærd.

Ved hjælp af afledt ret kan det irske parlament delegerede lovgivningsbeføjelser til en minister eller en særlig myndighed. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter skal udtrykkeligt fremgå af den primære ret, og der gælder strenge betingelser herfor – de principper og politikker, der skal gennemføres, skal klart og utvetydigt være fastsat i basisretsakten og strengt følges af den myndighed, der vedtager afledte retsbestemmelser. "Statutory instruments" er den mest almindelige form for afledt ret, men den kan også have form af "regulations", "orders", "rules", "schemes" eller "bye-laws" (forskellige former for bekendtgørelser, lokale vedtægter m.m.)

I henhold til forfatningens artikel 50 er love fra før 1922 vedrørende Irland (f.eks. retsakter udstedt af Det Forenede Kongeriges parlament) og retsakter vedtaget af Den Irske Fristat (1922/1937), som ikke er i strid med forfatningen, fortsat gældende. Mange af de love fra før 1922, som ikke fortsat var relevante for Irland, blev ophævet ved lovene om revision af den almindelige ret fra 2005/2012.

Det irske retssystem er et såkaldt "common law"-system, dvs. at domstolenes retspraksis udgør en væsentlig retskilde. I henhold til stare decisis-doktrinen (præcedenslære) skal en domstol følge de afgørelser, der er truffet i tidligere sager, navnlig afgørelser ved højere retsinstanser. Der er imidlertid tale om en politik, ikke en bindende regel, der ikke kan ændres. Dette regelsæt indeholder regler, generelle principper, retsplejeregler og retsprincipper. I stare decisis-doktrinen sondres der mellem ratio decidendi, som er den bindende del af en afgørelse, som skal følges, og obiter dictum, som er bemærkninger fremsat af en dommer i en sag om forhold, der i sagen var til stede, eller som ikke var væsentlige, eller som opstod på en sådan måde, at det ikke var nødvendigt at træffe en afgørelse. Obiter dictum er ikke bindende i fremtidige sager, men kan have juridisk vægt.

1.2. EU-ret

Da Irland er medlem af Den Europæiske Union (EU), er EU-retten en vigtig del af statens nationale retssystem. Forpligtelserne som følge af EU-medlemskabet indebærer, at forfatningen og andre nationale love er underlagt EU-retten, når EU har kompetence. Det var nødvendigt at ændre forfatningen for at give staten tilladelse til at tiltræde EU og undgå et sammenstød mellem forfatningens bestemmelser og EU-retten.

1.3. Internationale kilder

Irland har undertegnet mange internationale aftaler og traktater og er medlem af mange internationale organisationer. Forfatningen bestemmer, at Irland accepterer de almindeligt anerkendte folkeretlige principper, der regulerer forholdet mellem stater.

Irlands retssystem bygger på en dualistisk opfattelse, og for at have en formel retlig status internt i staten, i modsætning til mellemstatsligt, skal internationale aftaler indarbejdes i den nationale ret af det irske parlament.

Irland undertegnede den europæiske menneskerettighedskonvention (EMRK) i 1953, og landets borgere har siden da som følge af statens internationale retlige forpligtelser kunnet påberåbe sig konventionens bestemmelser ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Konventionens bestemmelser fik nationale retlige virkninger ved loven om den europæiske menneskerettighedskonvention af 2003, der inkorporerede EMRK i irsk ret.

2. Andre kilder

I mangel af formelle retlige bestemmelser kan den juridiske litteratur anvendes som kilde af en advokat i en sag, og når en domstol skal træffe sin afgørelse. Selv om der er debat om, hvorvidt den overhovedet bør finde anvendelse, og dens indflydelse kan være aftaget i de senere år, har domstolene påberåbt sig naturretten og naturretigheder i fortolkningen af forfatningen og de forfatningsmæssige rettigheder, der ikke specifikt er fastsat i forfatningsteksten.

3. Retskildernes hierarki

Forfatningen er Irlands grundlæggende retskilde. Lovgivning, regerings- og forvaltningsafgørelser og praksis kan revideres med henblik på deres overensstemmelse med forfatningen.

I forfatningen fastsættes det imidlertid, at den ikke vil gøre retsakter eller foranstaltninger, der er nødvendige som følge af medlemskabet af EU, ugyldige. Dette er fastsat i forfatningens artikel 29.4.6. EU-retten har forrang for alle nationale love, herunder forfatningen. Da det er fastsat i EU-retten, at metoderne for dens gennemførelse skal fastsættes i henhold til nationale procedurekrav, skal de instrumenter, der gennemfører EU-retten, stadig være i overensstemmelse med de proceduremæssige krav, der er fastsat i forfatningen.

Loven om den europæiske menneskerettighedskonvention af 2003 giver borgerne mulighed for at påberåbe sig EMRK's bestemmelser ved de irske domstole. Den europæiske menneskerettighedskonvention er blevet indarbejdet under forfatningsmæssigt niveau, og forfatningen har fortsat forrang. I henhold til loven skal domstolene i videst muligt omfang fortolke og anvende nationale bestemmelser i overensstemmelse med EMRK's principper. Hvis den nationale lovgivning ikke er i overensstemmelse med EMRK, vil der blive udstedt en erklæring om uforenelighed.

Domstolene har fastslået, at principperne i den folkeretlige sædvaneret er en del af national ret i medfør af forfatningens artikel 29.3, men kun i det omfang de ikke er i strid med forfatningen, lovgivningen eller "common law". Internationale aftaler kan kun ratificeres, hvis de er i overensstemmelse med forfatningen. I modsat fald kræves der en folkeafstemning.

Lovgivningen kan erstattes eller ændres ved efterfølgende lovgivning. Afledt ret kan tilsidesættes af primær ret, hvilket også gør sig gældende med hensyn til delegation af beføjelser til at vedtage afledt ret, men afledt ret kan ikke tilsidesætte den primære ret. Domstolene kan ophæve lovgivningen med den begrundelse, at den er ugyldig i henhold til forfatningens bestemmelser (lovgivning efter 1937), eller at den er i strid med forfatningen (lovgivning fra før 1937). Lovgivningen efter 1937 forudsættes at være i overensstemmelse med forfatningen.

Retsafgørelser kan annulleres af lovgivnings- eller forfatningsbestemmelser og efterfølgende afgørelser truffet af retter i samme instans eller en højere instans.

4. Overnationale instrumenters ikrafttræden

Forfatningen var i sin oprindelige udformning ikke forenelig med fællesskabsretten. Den bestemte f.eks., at Oireachtas var det eneste lovgivende organ i staten. Derfor blev der indføjet en bestemmelse i forfatningen om, at den ikke vil annullere love, retsakter eller foranstaltninger, der er nødvendige som følge af Irlands medlemskab af EU. Det er imidlertid fastsat, at hvis anvendelsesområdet eller målene ændres, f.eks. ved hjælp af en ny traktat, skal der afholdes en folkeafstemning, og hvis befolkningen stemmer ja, vil der blive indføjet en bestemmelse om, at staten kan ratificere den pågældende traktat.

Hvis EU-retten kræver, at staten gennemfører loven, sker det i form af primær ret eller hyppigere i form af bekendtgørelser ("Statutory Instrument") vedtaget af regeringen eller en minister.

I henhold til forfatningen bliver internationale aftaler en del af den nationale lovgivning, hvis det irske parlament træffer afgørelse herom. Dette vil normalt ske ved hjælp af en lov, og et eksempel herpå er loven om den europæiske menneskerettighedskonvention af 2003, som inkorporerede konventionen i national ret med det resultat, at borgerne kan påberåbe sig konventionens bestemmelser ved de nationale domstole.

5. Myndigheder med ansvar for at vedtage lovgivning

Det hedder i forfatningen, at Oireachtas, der består af Dáil (underhuset), Seanad (overhuset) og præsidenten, har enekompetence til at vedtage lovgivning for staten med forbehold af de forpligtelser, der følger af medlemskabet af EU, som fastsat i forfatningen. Forslag til lovgivning i form af et lovforslag skal undertegnes af præsidenten for at få virkning, og hvis præsidenten er i tvivl om, hvorvidt den foreslåede lovgivning er i overensstemmelse med forfatningen, kan han indkalde statsrådet og om nødvendigt forelægge lovforslaget for højesteret til afgørelse i henhold til forfatningens artikel 26.

Som nævnt kan det irske parlament delegerer lovgivningsbeføjelser til en minister eller en anden myndighed. Beføjelsen vedrører udelukkende det, der er fastsat i delegationsakten. EU-direktiver gennemføres sædvanligvis ved hjælp af en ministeriel bekendtgørelse. Lovgivningsbeføjelser kan delegeres til en række organer og personer såsom ministre, officielle råd, halvstatslige organer, reguleringsorganer, ekspertorganer og lokale myndigheder.

I henhold til forfatningen er regeringen ansvarlig for de eksterne forbindelser og kan undertegne internationale traktater og aftaler og tilslutte sig internationale organisationer med forbehold af forfatningsmæssige krav.

I et "common law"-system er retspraksis bindende.

6. Lovgivningsprocessen

6.1. Forfatningen

Første trin i forbindelse med en forfatningsændring er i henhold til dennes artikel 46, at der fremsættes et forslag i underhuset. Lovforslaget skal vedtages af både overhuset og underhuset og derefter ved en folkeafstemning. I henhold til forfatningens artikel 47, stk. 1, betragtes forslaget som godkendt af befolkningen, hvis et flertal af de personer, der har stemt, har stemt for vedtagelsen af loven. Et sådant lovforslag skal betegnes som en retsakt til ændring af forfatningen (Act to amend the Constitution) og må ikke indeholde andre forslag. Hvis det godkendes af befolkningen, skal præsidenten underskrive lovforslaget, som skal kundgøres behørigt af præsidenten som lovgivning.

I henhold til artikel 47, stk. 2, forkastes et lovforslag, som ikke omhandler en forfatningsændring og sendes til folkeafstemning, når et flertal af stemmerne er imod forslaget, og de afgivne stemmer mod forslaget svarer til mindst en tredjedel af de registrerede vælgere.

6.2. Lovgivningsprocedure

Det første skridt i vedtagelsen af primær ret er normalt, at der fremsættes et lovforslag i et af parlamentets kamre. Alle lovforslag fra underhuset skal sendes til behandling i overhuset, som kan foretage ændringer, som underhuset skal behandle. Hvis lovforslaget fremsættes og vedtages i overhuset og efterfølgende ændres i underhuset, anses det dog for at være fremsat i underhuset og skal sendes tilbage til overhuset til behandling.

Inden en lov kundgøres, skal den være godkendt i både underhuset og overhuset, og den skal være undertegnet af præsidenten. I løbet af lovgivningsproceduren kan et lovforslag ændres i underhuset og overhuset. I henhold til forfatningen er det dog det folkevalgte underhus, der har forrang. I artikel 23 fastsættes det, at hvis overhuset har afvist eller ændret et lovforslag, i strid med underhusets ønsker, kan underhuset fremsende en resolution inden for 180 dage, hvori det fastslår, at forslaget er vedtaget af begge kamre. Overhuset har beføjelse til at udsætte et lovforslag med op til 90 dage, men har ikke beføjelse til at forhindre, at lovforslaget bliver til lov, eller til at ændre det, medmindre underhuset accepterer det.

Langt de fleste lovforslag fremsættes i underhuset af en minister.

Lovforslag på skatteområdet (f.eks. indførelse, ophævelse, fritagelse, ændring eller regulering af afgifter) og lovforslag, der involverer udgifter, der skal dækkes af offentlige midler, kan kun fremsættes og vedtages i underhuset. Denne type lovforslag sendes til overhuset, der kan fremkomme med henstillinger. Det sidste skridt i lovgivningsproceduren er, at præsidenten undertegner loven. Præsidenten kan efter høring af statsrådet forelægge et lovforslag eller en bestemt del af det for højesteret, der skal afgøre, om det er i strid med forfatningen. Dette kaldes en artikel 26-henvisning. Når højesteret fastslår, at lovforslaget er foreneligt med forfatningen, kan det aldrig senere anfægtes ved domstolene af forfatningsretlige grunde, og præsidenten skal underskrive det. Hvis højesteret fastslår, at lovforslaget er forfatningsstridigt, skal præsidenten afstå fra at ophøje det til lov.

6.3. Afledt ret

Det er almindeligvis fastsat i basisretsakter, at den delegering af lovgivningsbeføjelser, den pågældende retsakt tillader, kan annulleres eller godkendes af parlamentet. Det er generelt fastsat i bestemmelserne, at lovgivningen skal forelægges et af parlamentets kamre eller begge, som kan annullere den inden for en bestemt tidsfrist. Al afledt ret, der gennemfører EU-foranstaltninger, er omfattet af denne annulleringsmekanisme. Efter vedtagelsen skal visse bekendtgørelser deponeres i bestemte biblioteker, og der skal offentliggøres en meddelelse om deres vedtagelse i den officielle irske statstidende [Iris Oifigiúil](#).

6.4. Folkeretten

Regeringen kan undertegne internationale traktater eller aftaler eller slutte sig til internationale organisationer, men det er blevet fastslået, at regeringen ikke kan gøre dette, hvis det begrænser parlamentets enekompetence på lovgivningsområdet eller på anden vis er i strid med forfatningen. Domstolene har derfor statueret, at traktater, der ændrer Den Europæiske Unions anvendelsesområde og mål, ikke kan godkendes af regeringen, medmindre de accepteres af befolkningen i en folkeafstemning om forfatningen.

7. Ikrafttræden eller national lovgivning

Forfatningsændringer træder i kraft, efter at de er blevet godkendt af befolkningen, og præsidenten har underskrevet lovforslaget.

Et lovforslag bliver ophøjet til lov den dag, hvor præsidenten undertegner det, og træder i kraft samme dag, medmindre andet er fastsat i den pågældende retsakt. Præsidenten underskriver normalt ikke et lovforslag tidligere end den femte dag eller senere end den syvende dag efter forelæggelsen. Det kan præciseres i en retsakt, hvornår den træder i kraft, eller at en minister kan beordre, at den eller en del af den træder i kraft (commencement order) (afledt ret). Præsidenten er forpligtet til at bekendtgøre en lov ved offentliggørelse af en meddelelse i Iris Oifigiúil, hvori han erklærer, at forslaget er blevet til lov. I afledt ret specificeres datoen for retsaktens ikrafttræden.

Retsafgørelser har generelt virkning fra den dag, de træffes.

8. Metoder til afgørelse af konflikter mellem forskellige retskilder

Det er domstolene, der afgør konflikter mellem forskellige lovbestemmelser eller retskilder.

Med forbehold for EU-rettens overordnede stilling er forfatningen statens grundlov og har forrang i enhver konflikt med andre love. I henhold til forfatningens artikel 34 kan borgerne bestride den forfatningsmæssige gyldighed af lovgivning ved High Court (ret i første instans). Afgørelsen kan appelleres til Supreme Court (højesteret). Enkeltpersoner kan desuden gøre gældende, at statens handlinger er i strid med deres forfatningsmæssige rettigheder eller et brud på forfatningsproceduren.

Det forudsættes, at lovgivning fra efter vedtagelsen af forfatningen i 1937 er i overensstemmelse med forfatningen, indtil det modsatte er bevist.

Der kan forekomme forhold, hvor forfatningsbestemmelserne, navnlig bestemmelserne om de grundlæggende rettigheder, til en vis grad kan være i strid med hinanden. Domstolene har anvendt adskillige mekanismer til at træffe afgørelse i disse sager, herunder en sproglig eller grammatisk fortolkning, den historiske tilgang, hensyntagen til motiver og den indbyrdes sammenhæng, proportionalitetsprincippet, rangfølge for rettighederne og respekten for naturen og naturretigheder.

Der har været tilfælde, hvor der som følge af en upopulær forfatningsbestemmelse eller fortolkning ved domstolene er blevet afholdt en folkeafstemning om ændring af forfatningen.

Hvis en person hævder, at hans eller hendes rettigheder i henhold til den europæiske menneskerettighedskonvention er blevet krænket ved lovgivning, kan vedkommende anmode domstolene om en erklæring om uforenelighed.

EU-retten nyder forfatningsmæssig immunitet, idet forfatningen bestemmer, at den ikke vil ugyldiggøre enhver retsakt eller foranstaltning, der er påkrævet som følge af EU-medlemskabet, men midlerne til gennemførelse af disse retsakter eller foranstaltninger skal være i overensstemmelse med forfatningen.

Delegerede retsakter skal ud over at være i overensstemmelse med forfatningen også være det med basisretsakten.

Yderligere oplysninger om det irske retssystem og den irske lovgivning og forfatning kan findes på følgende websteder:

- <https://www.gov.ie/en/organisation/department-of-the-tdoiseach>
- <https://www.courts.ie/judgments>
- <https://www.irishstatutebook.ie>
- <http://www.bailii.org>

Sidste opdatering: 16/04/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [el](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

National lovgivning - Grækenland

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Grækenland.

Retskilder

Love
Sædvane
Almindeligt anerkendte internationale retsregler
EU-ret
Internationale konventioner
Retspraksis

Typen af retsinstrumenter – beskrivelse

Forfatningen
Formel lovgivning

Andre retsakter
Præsidentielle dekreter
Administrative foranstaltninger
Traktaterne om oprettelse af EU
EU-forordninger
EU-direktiver
Internationale konventioner

Normhierarki

Forfatningen gælder overordnet i forhold til alle nationale lovgivningsinstrumenter, og derefter følger den formelle lovgivning, præsidentielle dekreter og administrative foranstaltninger. Traktaterne om oprettelse af Den Europæiske Union er på samme formelle niveau med hensyn til vigtigheden som forfatningen, mens de resterende internationale lovgivningsinstrumenter gælder overordnet i forhold til de nationale lovgivningsinstrumenter, undtagen forfatningen.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for vedtagelse af lovregler

Når der opstår behov for at ændre eller supplere gældende lovgivning, indføre nye retsregler eller inkorporere folkeretlige regler i den nationale lovgivning, foregår det således:

Den ansvarlige minister anmoder et særligt lovgivningsudvalg om at udarbejde et lovforslag.

Lovgivningsprocessen

Lovforslaget, som udarbejdes af det særlige lovgivningsudvalg, sendes til det centrale lovgivningsudvalg i kabinettets generalsekretariat, som sikrer at forslaget er korrekt udfærdiget og eventuelt fremsætter bemærkninger vedrørende f.eks. forenelighed med forfatningen og international ret.

Lovforslaget præsenteres derefter for parlamentet ledsaget af en begrundelse, der beskriver ræsonnementet og formålet med de anbefalede bestemmelser. Hvis lovforslaget medfører udgifter for statsbudgettet, udarbejder statens revisionsmyndighed en særlig udgiftsrapport og en sammenlignende udgiftsrapport. Lovforslag skal også ledsages af en rapport, der evaluerer alle foranstaltninger, der måtte følge af lovforslaget, og en rapport om den offentlige høring, der er gået forud for fremsættelsen af lovforslaget. Dette kan kun fraviges i særlige tilfælde.

Formanden for parlamentet henviser lovforslaget til drøftelse, enten til plenarforsamlingen, til de stående udvalg eller parlamentets afdelinger. Dekreter vedrørende gennemførelsen af parlamentets retsakter udstedes af præsidenten på forslag af de ansvarlige ministre. Specifikke vedtægtsmæssige bestemmelser giver de administrative myndigheder beføjelse til at træffe foranstaltninger vedrørende specifikke spørgsmål, spørgsmål, der har lokal interesse, og spørgsmål af teknisk karakter eller mindre betydning.

I henhold til forfatningens artikel 28 udgør internationale konventioner fra parlamentets ratificering deraf til lovgivning en integreret del af national græsk lovgivning og har forrang for enhver anden bestemmelse i strid hermed, forudsat at de udgør en senere lovgivning med undtagelse af forfatningens bestemmelser.

EU's forordninger er gældende i alle medlemsstater. De er bindende og har direkte virkning i alle medlemsstater.

EU's direktiver indarbejdes i national ret ved lov, et præsidentielt dekret eller en ministerbeslutning.

Senest en måned efter at en lov er vedtaget af parlamentet, underskrives den af de ansvarlige ministre og derpå af præsidenten, som udsteder og offentliggør den.

Af loven fremgår det, hvornår den træder i kraft. I modsat fald er datoen for lovens ikrafttrædelse 10 dage efter lovens offentliggørelse i den græske Nationale Tidende, jf. artikel 103 i lov om ikrafttrædelse af den borgerlige lovbog.

En lov, som ratificerer en konvention, er i princippet gældende, når loven offentliggøres i den Nationale Tidende, og konventionen har retskraft fra den dato, der er anført i konventionen.

På det [græske parlaments](#) websted kan man finde alle love, der er vedtaget siden den 22. oktober 1993. Endvidere kan man på det [nationale trykkeris](#) bruge søgefunktionen til at finde årslister (siden 1890) over vedtagne lovforslag og præsidentielle dekreter, deres emne og oplysninger om den Nationale Tidende, hvor de blev offentliggjort.

Det ministerium, som udarbejdede lovforslaget og fremlagde det for parlamentet, har kompetencen med hensyn til ændringer af loven

En lov er gyldig, så længe den ikke er ophævet af en ny lov.

Retlige databaser

En [komplet retsdatabase](#) ejes og vedligeholdes af det nationale trykkeri.

Adgang er gratis (artikel 7 i lov nr. 3861/2010 offentliggjort i den Nationale Tidende FEK A/112/13710).

En [komplet retsdatabase](#) ejes og vedligeholdes af by Intracom and HOL.

Der skal betales gebyr ved adgang.

Webstedet for [det retslige statsråd](#)

Adgang er gratis.

Relevante link

[Det græske parlament](#)

[Det nationale trykkeri](#)

Sidste opdatering: 04/07/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Spanien

Denne side indeholder oplysninger om det spanske retssystem og giver et overblik over retsordenen i Spanien.

Retskilder

Retskilderne defineres i artikel 1 i civillovbogen:

De spanske retskilder er lovene, sædvane og de almindelige retsprincipper.

Bestemmelser, som er i strid med overordnede bestemmelser, er ikke gyldige.

Sædvane har kun gyldighed, hvis der ikke foreligger gældende bestemmelser, og hvis den ikke er i strid med den almindelige moral og den offentlige orden, og hvis der er tale om en fast sædvane.

Retlig brug, som ikke blot fortolker en viljeserklæring, anses for at være sædvaner.

De almindelige retsprincipper anvendes, hvis der ikke findes lovgivning eller sædvane på området, uden at det i øvrigt berører deres vejledende værdi for retsordenen.

Forskrifterne i internationale traktater finder ikke direkte anvendelse i Spanien, idet de først skal gennemføres i national ret i kraft af deres fuldstændige offentliggørelse statstidende (*Boletín Oficial del Estado*).

Retsordenen suppleres med den faste retspraksis, som højesteret (*Tribunal Supremo*) har fastlagt ved fortolkning og anvendelse af loven, sædvane og de almindelige retsprincipper.

Dommere og domstole, der kun er bundet af forfatningen og retsstatsprincippet, har pligt til at afgøre de tvister, der indbringes for dem, i overensstemmelse med legalitetsprincippet.

Regeltyper

Forfatning: Statens øverste retsregel, som alle offentlige myndigheder og borgerne er underlagt. Bestemmelser, som er i strid med forfatningen, er ikke gyldige. Den er opdelt i to klart adskilte dele med hensyn til indhold: a) den dogmatiske del, og b) den organiske del.

Internationale traktater: skriftlige aftaler mellem bestemte folkeretlige subjekter, der er underlagt denne, og som kan bestå af en eller flere relaterede retsakter, uanset hvad den kaldes. Når internationale traktater - der er forskriftmæssigt indgået - er offentliggjort i Spanien, indgår de i den interne retsorden. Selvstyrestatutter (*Estatutos de Autonomía*): grundlæggende spansk institutionel regel for en selvstyrende region, der anerkendes i den spanske forfatning fra 1978, og som er godkendt ved organisk lov. Den indeholder som minimum navnet på regionen, de territoriale grænser, navnet, organisationen, de selvstyrende institutioners sæde samt de beføjelser, som de udøver. Disse statutter giver ikke de selvstyrende regioner suverænitetsbeføjelser og har ikke karakter af en *forfatning*, da de ikke udspringer af en forfatningsgivende magt (som de selvstyrende regioner ikke har), men indgår i retsordenen, fordi de anerkendes af staten, idet selvstyreprincippet dog aldrig kan gøres gældende over for princippet om statens enhed.

Love: Der findes forskellige typer love:

Organisk lov: Lovgivning, der definerer de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, anerkender selvstyrestatutterne og den almindelige valgordning samt andre love som angivet i forfatningen.

Almindelige retsregler: Love, der regulerer forhold, som ikke er genstand for en organisk lov.

Anordning med lovkraft: hermed menes delegation fra parlamentet (*Cortes Generales*) til regeringen af beføjelsen til at udstede regler med rang af lov på bestemte områder.

Lovdekret: provisoriske lovbestemmelser udstedt af regeringen under ekstraordinære omstændigheder og nødsituationer, og som hverken kan påvirke organisationen af grundlæggende statsinstitutioner, borgernes rettigheder, pligter og friheder, der er reguleret i afsnit 1 i forfatningen, systemet af selvstyrende regioner eller den almindelige valgret. De skal forelægges straks til behandling og afstemning i deputeretkammeret (*Congreso de los Diputados*) inden for 30 dage efter udstedelsen.

Bekendtgørelse: en retsregel af generel karakter udstedt af den udøvende magt. Deres rang i hierarkiet ligger umiddelbart under loven, idet de i almindelighed indeholder nærmere regler om lovens anvendelse.

Sædvane: et sæt regler, der er afledt af den mere eller mindre konstante gentagelse af ensartede handlinger. For at sædvane skal kunne repræsentere en kollektiv og spontan vilje, skal den være generel, konstant, ensartet og varig.

Almindelige retsprincipper: generelle regler, der, uden at have været inkorporeret i retsordenen ved formelle procedurer, anses for at være en del heraf, fordi de tjener som grundlag for andre anførte særlige regler, eller fordi indholdet af en gruppe af sådanne regler er indarbejdet heri på en abstrakt måde. De benyttes til at opveje retlige mangler eller til at fortolke retsregler.

Retspraksis: er baseret på to domme, der fortolker en regel på samme måde, og som stammer fra højesteret (*Tribunal Supremo*) og, i tilfælde af bestemte områder, for hvilke jurisdiktionen er begrænset til den selvstyrende region, fra højesteretterne (*Tribunales Superiores de Justicia*) i den pågældende selvstyrende region. I tilfælde af, at en dommer eller en retsinstans fraviger den linje, der er fastlagt af højesteret, er afgørelsen ikke uden videre ugyldig, men kan benyttes som et anbringende inden for rammerne af en appel. Ikke desto mindre kan de nævnte retter med en behørig begrundelse til enhver tid fravige deres faste praksis og således indlede en ny retspraksis.

Retskildernes hierarki

I artikel 1.2 i den spanske civillovbog fastsættes det, at "bestemmelser, som er i strid med overordnede bestemmelser, er ikke gyldige". Det betyder, at der nødvendigvis skal etableres et regelhierarki, og i denne forbindelse regulerer den spanske forfatning det indbyrdes forhold mellem de forskellige regler og deres hierarkiske og jurisdiktionelle forhold.

I medfør af forfatningen er retsreglernes indbyrdes hierarki i henhold til spansk lovgivning som følger:

Forfatningen.

Internationale traktater.

Lovgivningen i snæver forstand: organiske love, almindelige love og andre retsforskrifter med lovs kraft (herunder kongelige dekretter (Real Decreto Ley) og anordninger (Real Decreto Legislativo), uden at der er nogen rangorden mellem disse (idet de har hvert deres formelle og materielle anvendelsesområde).

Regler, der stammer fra den udøvende magt, har deres eget hierarki afhængigt af det organ, som udsteder dem (kongeligt dekret, ministeriel anordning etc.). Herudover er der etableret et kompetenceprincip med hensyn til de regler, der udgår fra de selvstyrende regioner, via deres regionale parlamenter (de selvstyrende regioners dekretter, bekendtgørelser etc.).

Dommere og domstole anvender ikke bekendtgørelser eller andre retsforskrifter, der strider mod forfatningen, loven eller princippet om den retlige trinfølge.

Institutionelle rammer

Organer, der har til opgave at vedtage retsregler

Den spanske forfatning hviler på princippet om magtens deling, hvor den lovgivende magt ligger hos parlamentet og de lovgivende forsamlinger i de selvstyrende regioner.

Regeringen har både på statsligt og regionalt niveau den udøvende magt, herunder beføjelse til at udstede nærmere forskrifter, og udøver lejlighedsvis lovgivningsbeføjelser i kraft af delegation fra parlamentet.

Lokale myndigheder har ikke fået tillagt lovgivningsbeføjelser, men kan udstede nærmere forskrifter, navnlig i form af kommunale regulativer (*ordenanzas municipales*).

Lovgivningsinitiativet ligger hos regeringen, kongressen og senatet, de lovgivende forsamlinger i de selvstyrende regioner og i visse tilfælde hos borgerne (borgerinitiativ).

Beslutningsprocedurer

Internationale traktater: der findes tre godkendelsesmekanismer, afhængigt af hvilken type emner traktaten regulerer.

For det første giver en organisk lov adgang til indgåelse af traktater, der tillægger en international organisation eller institution kompetence til at udøve kompetence, der udspringer af forfatningen.

For det andet kan regeringen give statens samtykke til at være bundet af traktater eller aftaler med forudgående tilladelse fra parlamentet i følgende tilfælde: Traktater af politisk karakter, traktater eller aftaler af militær karakter, traktater eller aftaler, der påvirker statens territoriale integritet eller de grundlæggende rettigheder og ansvarsopgaver fastlagt i afsnit I, traktater eller aftaler, der involverer finansielle forpligtelser for skattemyndighederne, traktater eller aftaler, der kræver ændring eller ophævelse af en lov eller kræver lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på implementering heraf.

Endelig er det for alle andre emner tilstrækkeligt at informere kongressen og senatet straks efter, at traktaten eller aftalen er blevet tiltrådt.

Når internationale traktater - der er gyldigt indgået - er offentliggjort i Spanien, indgår de i den interne retsorden. Bestemmelserne kan kun ophæves, ændres eller suspenderes, som foreskrevet i selve traktaterne eller i overensstemmelse med de almindelige regler i international ret. Internationale traktater og aftaler ophæves ved hjælp af den samme procedure, som gælder for deres godkendelse.

Love:

Lovforslag vedtages af ministerrådet, som derefter forelægger dem for kongressen med angivelse af lovens motiver og baggrund, så ministerrådet kan udtale sig om lovforslagene.

I de selvstyrende regioner godkendes lovforslagene af det relevante regeringsråd (Consejo de Gobierno) og forelægges på samme måde for den pågældende selvstyrende regions lovgivende forsamling.

Når et almindeligt eller organisk lovforslag er blevet vedtaget af deputeretkammeret, rapporterer formanden herfor straks til formanden for senatet, der sender det til behandling i senatet. Inden for en periode på to måneder fra datoen for modtagelsen af lovforslaget, kan senatet nedlægge veto herimod eller stille ændringsforslag hertil. Vetoet skal godkendes med absolut flertal.

Lovforslaget kan ikke sendes til kongen med henblik på stadfæstelse, medmindre kongressen tilslutter sig det foreløbige lovforslag med absolut flertal, i tilfælde af et veto, eller med simpelt flertal, når der er gået to måneder, siden det blev fremsat, eller tager stilling til ændringsforslag, dvs. enten godkender eller afviser dem med simpelt flertal. Den periode på to måneder, som senatet har til at nedlægge veto eller stille ændringsforslag i, reduceres til 20 kalenderdage, hvis lovforslag fremsættes som hastelovforslag af regeringen eller deputeretkammeret.

Kongen stadfæster inden femten dage love, der er vedtaget af parlamentet og anordner deres øjeblikkelige offentliggørelse.

Organisk lov: Vedtagelsen, ændringen eller ophævelsen af organiske love kræver et absolut flertal i kongressen ved en endelig afstemning om lovforslaget som helhed.

Bekendtgørelse: Bekendtgørelser udarbejdes efter følgende procedure:

Proceduren indledes af et ministeriums departement, som udarbejder et udkast til bekendtgørelse sammen med en redegørelse for nødvendigheden og hensigtsmæssigheden af at udstede den pågældende bekendtgørelse og en økonomisk rapport, der indeholder et skøn over de udgifter, som den vil medføre.

Som led i udarbejdelsen skal diverse udtalelser og godkendelser indhentes, ligesom de relevante analyser og høringer skal foretages for at sikre, at forskrifterne har hjemmel i lov og er rimelige. Under alle omstændigheder skal bekendtgørelsen være vedlagt en redegørelse for virkningerne af de foranstaltninger, den indeholder.

Hvis bestemmelsen påvirker folks legitime rettigheder og interesser, kan de blive hørt inden for en rimelig frist, der som minimum er på femten arbejdsdage. Derfor sendes den til offentlig høring i den pågældende periode, hvis bestemmelsens karakter kræver det.

Under alle omstændigheder skal udkastet til bekendtgørelse afspejle de oplysninger, der er afgivet af det tekniske generalsekretariat (Secretaría General Técnica) med forbehold af statsrådets udtalelse i de tilfælde, hvor det er fastsat i loven.

En rapport fra de berørte myndigheder skal indhentes, hvis forskrifterne antages at kunne påvirke kompetencefordelingen mellem staten og de selvstyrende regioner.

Inden bestemmelser, der er godkendt af regeringen, kan træde i kraft, skal de offentliggøres i deres helhed i statstidende.

Databaser om lovgivningen

Statstidende har en [database](#), der omfatter al offentliggjort lovgivning siden 1960.

Er der gratis adgang til databasen?

Det er gratis at benytte databasen.

Kort beskrivelse af indholdet

Ældre udgaver af statstidende (helt tilbage fra 1960) kan findes på statstidendes websted.

Dér er en søgemaskine til søgninger efter love og bekendtgørelser, databaser, der indeholder oplysninger om forfatningsretspraksis siden 1980, statsadvokatens (*Abogacía del Estado*) praksis (responsa og udtalelser siden 1997) og statsrådets praksis. Der er også adgang til den "**konsoliderede version**", der omfatter de vigtigste ændringer af forskriften. Endelig tilbydes der en overvågningstjeneste for notifikationer og offentlige bekendtgørelser samt informations-, konsultations- og dokumenttjenester.

Relevante links

[Database om den spanske lovgivning](#)

Sidste opdatering: 17/01/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Frankrig

Dette afsnit indeholder en oversigt over de forskellige retskilder i Frankrig.

Retskilder

Frankrigs lovgivning består i det væsentligste af skriftlige bestemmelser, kaldet **retskilder**. Det kan være bestemmelser vedtaget af stater eller mellem stater, på nationalt plan, samt retspraksis fra de nationale eller internationale domstole eller regler, som er fastsat på lokalt plan, f.eks. kommunale beslutninger, eller bestemmelser vedtaget af faglige organisationer, som f.eks. lægernes sammenslutning, regler vedtaget af borgerne indbyrdes, som f.eks. kollektive overenskomster eller kontrakter, samt ikke mindst almindelig sædvane.

Alle disse forskellige bestemmelser vedtages efter et **regelhierarki**. Følgende er derfor gældende for en ny bestemmelse:

den skal respektere tidligere, bestemmelser på højere niveau

den kan ændre tidligere regler på samme niveau

den kan medføre ophævelse af modstridende regler på et lavere niveau.

Internationale retskilder

Traktater og internationale aftaler

For at en traktat kan træde i kraft i Frankrig, skal den først ratificeres og godkendes, og derefter offentliggøres. Visse traktater finder **direkte anvendelse** i fransk lovgivning, mens andre først skal gennemføres via en national bestemmelse.

EU-retten

Begrebet EU-ret omfatter bestemmelser fastsat af Det Europæiske Fællesskabs og Den Europæiske Unions institutioner. Det kan f.eks. være henstillinger, udtalelser, forordninger, beslutninger eller direktiver.

Nationale retskilder

Forfatningen

Forfatningen af 4. oktober 1958.

Præambelen til forfatningen af 27. oktober 1946, erklæringen om menneskerettighederne og borgernes rettigheder af 26. august 1789 samt de grundlæggende principper, der anerkendes i republikkens lovgivning, og som præambelen henviser til.

forfatningslove (*loi organiques*), som fremsendes til forfatningsrådet inden de udstedes, og som har til formål at supplere forfatningen.

Lovgivningen

Love, der vedtages af parlamentet, er underordnet forfatningen. Forfatningsrådet kan anmodes om at udtale sig om en lovs forenelighed med forfatningen, inden den udstedes, dvs. om den er i overensstemmelse med forfatningen. Republikkens præsident, premierministeren, formanden for nationalforsamlingen samt for senatet, 60 parlamentsmedlemmer eller 60 senatsmedlemmer kan forelægge en lov for forfatningsrådet. Efter henvisning fra det franske Conseil d'Etat eller den franske Cour de cassations kan Forfatningsrådet endvidere få forelagt anmodninger om ophævelse af gældende lov af borgere, der under en sag, hvor disse love finder anvendelse, anfægter disse loves gyldighed og deres forenelighed med forfatningssikrede rettigheder og friheder.

I medfør af artikel 55 i forfatningen rangerer internationale aftaler, som Frankrig har ratificeret, højere end lovgivningen. Forvaltningsdomstolene og de juridiske domstole skal afvise at anvende en lov, som viser sig at være uforenelig med en traktat, hvad enten denne er vedtaget før eller efter loven.

Administrative forskrifter

Anordninger

I henhold til forfatningens artikel 38 kan **regeringen** anmode parlamentet om tilladelse til at udstede retsakter inden for områder, der er omfattet af love. Disse anordninger er retsakter, indtil de ratificeres af lovgiver, og kan dermed anfægtes ved en forvaltningsdomstol.

Forordninger

Forordninger kan **opdeles i forskellige kategorier afhængigt af den myndighed, der udsteder dem**:

Dekreter udstedt af præsidenten for republikken eller premierministeren (når de er udstedt af Ministerrådet eller Statsrådet er en ændring kun mulig under samme betingelser)

beslutninger, interministerielle eller ministerielle

afgørelser truffet af myndigheder, der repræsenterer den franske stat på decentralt plan (præfekt, borgmester...) eller decentraliserede myndigheder (kommune, departement, region).

Kollektive overenskomster

Loven om arbejdsforhold indeholder generelle bestemmelser vedrørende arbejdsforhold. Denne lov danner rammen for forhandlingen af overenskomster og aftaler mellem arbejdsmarkedets parter i den private sektor (arbejdsgivere og fagforeninger). Kollektive overenskomster omfatter således alle arbejdsforhold og sociale ydelser for arbejdstagerne i de pågældende organisationer (industri og genindvinding, hjem for unge arbejdstagere, supplerende plejehjem...).

Kollektive aftaler omfatter derimod kun et specifikt område (løn, arbejdstider...). De kollektive aftaler og overenskomster kan indgås for en bestemt sektor (gældende for alle virksomheder, der udøver samme aktivitet inden for et givent område), en virksomhed eller en institution. Anvendelsesområdet for den kollektive overenskomst kan udvides af arbejds-, social-, familie- og solidaritetsministeriet eller landbrugs- og fiskeriministeriet, så den omfatter alle enheder i den sektor, den er rettet mod.

Domme og administrativ praksis

Retspraksis er baseret på domme og administrativ praksis. Retspraksis fortolker loven, men principielt kun hvad angår den pågældende sag. Denne administrative praksis har, da den kan annullere en forordning, en overordnet retsorden værdi, men ikke en lovgivningsmæssig værdi.

Den institutionelle ramme

Lovgivningsprocessen i Frankrig

Der sondres mellem **lovforslag**, hvor initiativet til lovtæksten kommer fra regeringen, og som fremsættes i Ministerrådet af en minister, og **forslag**, hvor initiativet kommer fra Parlamentet. Begge former for lovforslag skal fremsættes for nationalforsamlingen eller senatet.

Lovforslaget sendes derefter til behandling i parlamentet. Det vedtages, når det er godkendt af de to forsamlinger.

Hvis de to forsamlinger ikke er enige, træder et paritetisk blandet udvalg sammen. Dette udvalg består af syv deputerede og syv senatorer, som er ansvarlige for at fremlægge en fælles lovtækt, hvilket normalt kan ske efter to behandlinger i hver forsamling. Regeringen kan imidlertid iværksætte en hasteprocedure; i dette tilfælde kan det paritetiske blandede udvalg nedsættes ved førstebehandlingen.

Senest 15 dage efter, at den af Parlamentet vedtagne tekst er fremsendt til regeringen godkendes lovtæksten (det vil sige den undertegnes) af præsidenten for republikken. Inden for denne frist kan præsidenten anmode om endnu en behandling af teksten, og forfatningsrådet kan anmodes om at kontrollere, at teksten er i overensstemmelse med forfatningen. Den vedtagne lov træder i kraft, når den er offentliggjort i den franske statstidende.

Offentliggørelse af love og forordninger

Love og forordninger er først bindende, når de er blevet **formidlet til de franske statsborgere**. Individuelle retsakter skal forkyndes for de personer, der bliver berørt af dem, hvorimod forordninger skal offentliggøres.

Reglerne vedrørende lovgivning og administrative forskrifter er blevet ændret ved anordning nr. 2005-164 af 20. februar 2004 med virkning fra den 1. juni 2004. Herefter bestemmer artikel 1 i Code Civil, at teksterne, medmindre andet er fastsat, træder i kraft på dagen efter deres offentliggørelse i statstidende.

Ved hastesager kan følgende retsakter dog træde i kraft på dagen for deres offentliggørelse i statstidende: love, hvis der er indført mulighed herfor i dekretene vedrørende deres bekendtgørelse, samt administrative forskrifter, for hvilke regeringen har udstedt særlige bestemmelser.

Udover **dekreter** skal **administrative forskrifter**, vedtaget af de statslige myndigheder (ministerielle beslutninger, retsakter vedtaget af uafhængige administrative myndigheder) også **offentliggøres i statstidende**. De ministerielle beslutninger offentliggøres desuden ofte i ministeriernes officielle bulletiner. For at en lov kan nøjes med at blive offentliggjort i den officielle bulletin, skal den kun vedrøre en meget specifik kategori af borgere (hovedsageligt tjenestemænd og embedsmænd i ministeriet).

Retsakter fra lokale myndigheder offentliggøres efter en særlig fremgangsmåde. De offentliggøres ikke i statstidende.

Cirkulærer eller instrukser har i princippet ingen lovgivende værdi. Disse retsakter begrænser sig til at fungere som vejledning vedrørende anvendelsen af love og dekreter, eller til at præcisere fortolkningen af visse bestemmelser.

For at være gældende skal de offentliggøres på premierministerens internetside, der er oprettet specifikt med henblik herpå (dekret 2008-1281 af 8. december 2008). Det er kun de vigtigste cirkulærer, der offentliggøres i den franske statstidende.

Juridiske databanker

De offentlige juridiske databaser i Frankrig er tilgængelige på internettet via en offentlig formidlingstjeneste på internettet (SPDDI), der er reguleret af [dekret nr. 2002-1064 af 7. august 2002](#) ([engelsk version](#))

Dette system beskrives detaljeret i [vejledningen](#) vedrørende anvendelse af oplysningerne på [Légifrance](#):

[Légifrance](#) indeholder følgende:

lovsamlinger, love og forordninger i konsolideret udgave ("**Legi**"-databasen)

dokumenter, der er offentliggjort i "*lois et décrets*"-udgaven af den franske statstidende ("**Jorf**"-databasen)

udvidede nationale kollektive overenskomster ("**Kali**"-basen)

afgørelser fra forfatningsrådet ("**Constit**"-databasen)

afgørelser fra kassationsretten og appelretterne ("**Cass**"-databasen for de afgørelser, der er offentliggjort i bulletinen, "**Inca**"-databasen for afgørelser, der ikke er offentliggjort, og "**Capp**"-databasen for afgørelser fra appelretterne)

afgørelser fra den øverste forvaltningsdomstol (*Conseil d'Etat*), domstolen til afgørelse af kompetencekonflikter mellem de almindelige domstole og forvaltningsdomstolene (*tribunal des conflits*) og fra forvaltningsdomstolenes appelinstanser samt et udvalg af afgørelser fra forvaltningsdomstolene ("**Jade**"-databasen)

beslutninger fra den franske databeskyttelsesmyndighed (CNIL) ("**CNIL**"-databasen).

Til orientering omfatter SPDDI endvidere en række andre websteder, som er tilgængelige enten direkte eller via [Légifrance](#):

[revisionsretten](#) (*Cour des comptes*), indeholder afgørelser fra skatteretterne

den officielle bulletin for de enkelte ministerier

generaldirektoratet for skatter: [dokumenter vedrørende skatter](#),

udenrigs- og Europaministeriet, adgang til internationale konventioner (["Pacte"](#)-databasen).

De enkelte websteder indeholder oplysninger om betingelserne for at hente og anvende oplysninger, der hører under ovennævnte anden kategori.

Légifrance indeholder også en [fortegnelse over databaser](#).

Der er endvidere adgang til en [liste over taksterne for at benytte Légifrance](#).

Databaser

Nedenstående er en ikke-udtømmende liste over juridiske databaser:

Databasen [LEGI](#) indeholder lovsamlinger, love og forordninger i konsolideret udgave.

[JORF](#) indeholder de dokumenter, der offentliggjort i "*lois et décrets*"-udgaven af den franske statstidende.

[KALI](#) indeholder udvidede nationale kollektive overenskomster.

[CONSTIT](#) indeholder afgørelser fra forfatningsrådet.

[JADE](#) indeholder afgørelser fra den øverste forvaltningsdomstol (*Conseil d'Etat*), domstolen til afgørelse af kompetencekonflikter mellem de almindelige domstole og forvaltningsdomstolene (*tribunal des conflits*) og fra forvaltningsdomstolenes appelinstanser samt et udvalg af afgørelser fra forvaltningsdomstolene

[CNIL](#) indeholder beslutninger fra CNIL (den franske databeskyttelsesmyndighed).

Retspraksis fra [kassationsretten](#) (*Cour de cassation*) kan ses på domstolens websted.

Det er muligt at hente [afgørelser fra kassationsretten](#) direkte på nettet, og visse [afgørelser fra kassationsretten er oversat](#) til engelsk, arabisk og mandarin.

Sidste opdatering: 13/12/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [hr](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

National lovgivning - Kroatien

Republikken Kroatiens forfatning

[Republikken Kroatiens forfatning](#)

De vigtigste strafferetlige retsakter

Straffeloven (Narodne novine (Kroatiens lovtidende) nr. [125/11](#), [144/12](#), [56/15](#), [61/15](#), [101/17](#), [118/18](#) og [126/19](#))

Den 1. januar 2013 trådte den nye straffelov i kraft, der indeholder flere nye tiltag, såsom hårdere straffe, længere forældelsesfrister og nye lovovertrædelser i form af f.eks. manglende udbetaling af løn, risikofyldt adfærd i trafikken og ulovligt spil. I forbindelse med ændringerne og tilføjelserne til straffeloven i december 2012 ophørte besiddelse af narkotika til personligt forbrug med at blive behandlet som en forbrydelse, idet dette nu kun betragtes som en forseelse.

Straffeloven er opdelt i en almindelig del og en speciel del:

A) Straffelovens almindelige del indeholder bestemmelser, der finder anvendelse på alle strafbare handlinger. De regulerer kriterierne for tiltalerejsning, fængselsstraf og andre strafferetlige sanktioner.

B) I straffelovens specielle del beskrives gerningsindholdet i de forskellige strafbare handlinger og den straf, der kan pålægges for lovovertrædelser, herunder administrative sanktioner. Følgende anses for strafbare forhold efter kroatisk straffelov:

forbrydelser mod menneskeheden og den menneskelige værdighed

forbrydelser mod personers liv og fysiske integritet

krænkelser af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder

overtrædelser af de arbejdsretlige regler og reglerne om social sikring

ulovlig frihedsberøvelse

krænkelser af privatlivets fred

æreskrænkelser
seksuelle krænkelser
misbrug og seksuel udnyttelse af børn
overtrædelser af de familieretlige regler
udsættelse af andres sundhed for fare
miljøovertrædelser
handlinger, der bringer den offentlige sikkerhed i fare
overtrædelser af færdselsloven
skadevoldende handlinger
økonomisk kriminalitet
handlinger, der skader IT-systemer, IT-programmer og elektroniske data
forfalskning af dokumenter
krænkelser af ophavsrettigheder
modstand mod offentlig myndighedsudøvelse
handlinger, der skader retsvæsenet
handlinger, der bringer den offentlige orden i fare
handlinger i strid med valgloven
landsforræderi
handlinger til skade for tredjelande og internationale organisationer
overtrædelser af den militære straffelov.

Strafferetsplejeloven (Narodne novine nr. 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – forfatningsdomstolens dom og kendelse, nr. 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 og 126/19)

I denne lov er der fastsat regler, der sikrer, at uskyldige ikke bliver dømt, og at gerningsmændene idømmes sanktioner eller andre foranstaltninger på de betingelser, der er fastsat ved lov, og på grundlag af en retfærdig rettergang, der gennemføres ved den kompetente domstol.

En retsforfølgning kan kun indledes i overensstemmelse med de regler og på de betingelser, der er fastsat ved lov.

Følgende EU-retsakter blev gennemført i den kroatiske retsorden ved strafferetsplejeloven:

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager (EUT L 280 af 26.10.2010)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/36/EU af 5. april 2011 om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel og beskyttelse af ofre herfor, og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2002/15/RIA (EUT L 101 af 15.4.2011)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/93/EU af 13. december 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi og om erstatning af Rådets rammeafgørelse (EUT L 335 af 17.12.2011)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT L 142 af 1.6.2012)

Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA af 27. november 2008 om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager (EUT L 350 af 30.12.2008)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA (EUT L 315 af 14.11.2012)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/48/EU af 22. oktober 2013 om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og i sager angående europæiske arrestordrer og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder under frihedsberøvelsen (EUT L 294 af 6.11.2013)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/42/EU af 3. april 2014 om indefrysning og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold i Den Europæiske Union (EUT L 127 af 29.4.2014)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/62/EU af 15. maj 2014 om strafferetlig beskyttelse af euroen og andre valutaer mod falskmøntneri og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2000/383/RIA (EFT L 151 af 21.5.2014)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/343 af 9. marts 2016 om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under retssagen i straffesager (EUT L 65 af 11.3.2016)

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/1919 af 26. oktober 2016 om retshjælp til mistænkte og tiltalte i straffesager og til eftersøgte i sager angående europæiske arrestordrer (EUT L 297 af 4.11.2016).

Straffesagen rejses af den dertil beføjede.

For så vidt angår de lovovertrædelser, for hvilke straffesagen indledes ex officio, er det anklagemyndigheden, der har beføjelse til at rejse straffesagen, mens det for så vidt angår de lovovertrædelser, der er underlagt privat påtale, er den forurettede, der har beføjelse hertil. For visse strafbare handlingers vedkommende, der er defineret ved lov, rejser den offentlige anklager kun en straffesag, hvis den forurettede ønsker det. Medmindre andet er fastsat ved lov, påhviler det den offentlige anklager at rejse en straffesag, hvis der foreligger en bestyret mistanke om, at en bestemt person har begået en strafbar handling, medmindre der foreligger en retlig hindring for, at den pågældende kan retsforfølges i Kroatien.

Hvis anklagemyndigheden finder, at der ikke er grundlag for at rejse en straffesag, kan den forurettede indtræde i sagen som anklager på de i loven fastsatte betingelser.

Lov om virkningerne af domfældelser, strafferegistre og resocialisering (Narodne novine nr. 143/12, 105/15)

Denne lov indeholder bestemmelser om retsvirkningerne af straffedomme, behandlingen af strafferegistre og videregivelse af oplysninger herfra til udenlandske myndigheder samt om resocialisering.

Loven er i overensstemmelse med følgende EU-retsakter:

Rådets rammeafgørelse 2009/315/RIA af 26. februar 2009 om tilrettelæggelsen og indholdet af udvekslinger af oplysninger fra strafferegistre mellem medlemsstaterne

Rådets afgørelse 2009/316/RIA af 6. april 2009 om indførelse af det europæiske informationssystem vedrørende strafferegistre (ECRIS) i henhold til artikel 11 i rammeafgørelse 2009/315/RIA.

I Kroatien er det justitsministeriet (herefter "ministeriet"), der forvalter strafferegistrene, og ministeriet er også udpeget som det centrale organ, der har til opgave at udveksle sådanne oplysninger med andre stater.

Strafferegistret indeholder en liste over fysiske og juridiske personer (herefter "personer"), der er blevet endeligt dømt i Kroatien for at have begået en strafbar handling. Strafferegistrene indeholder oplysninger om kroatiske statsborgere og om juridiske personer med vedtægtsmæssigt hjemsted i Kroatien, som er blevet endeligt dømt for at have begået en strafbar handling uden for Kroatien, såfremt sådanne oplysninger er tilgængelige for ministeriet.

Strafferegistrene indeholder ligeledes oplysninger om personer, der er endeligt dømt for misbrug og seksuel udnyttelse af børn, samt de øvrige lovovertrædelser, der er omhandlet i lovens artikel 13, stk. 4.

A) De vigtigste privatretlige, handelsretlige og administrative retsakter i Kroatien er følgende:

Aftaleloven (Narodne novine nr. 35/05, 41/08 og 125/11)

Denne lov indeholder de grundlæggende aftaleretlige regler (almindelig del) og reglerne om skriftlige og mundtlige aftaler (speciel del).

Der gælder i Kroatien et princip om aftalefrihed, dog kan man ikke aftale vilkår, der er i strid med forfatningen, ufravigelige lovregler eller den offentlige orden.

Loven om ejendomsret (Narodne novine nr. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 og 152/14)

Denne lov indeholder almindelige bestemmelser om personers rettigheder i forbindelse med fast ejendom og andre aktiver. Disse bestemmelser finder ligeledes anvendelse på ejendomsrettigheder til aktiver, der er omfattet af særlige lovbestemmelser, forudsat at de ikke er uforenelige med disse bestemmelser.

De finder følgende anvendelse på andre tinglige rettigheder, såfremt de ikke er omfattet af en særlig lov, eller deres retlige karakter tilsiger andet.

Arveloven (Narodne novine nr. 48/03, 163/03, 35/05 – aftaleloven og 127/13)

Denne lov indeholder de arveretlige regler og de regler, der gælder for myndighedernes behandling af dødsboer.

Loven om tinglysning (Narodne novine nr. [63/19](#))

Loven regulerer spørgsmål om registrering af rettigheder til fast ejendom på Kroatiens område og regulerer ejendomshandler og disses tinglysning, medmindre der gælder særlige bestemmelser for de pågældende arealer.

Den civile retsplejelov (Narodne novine nr. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11 – konsolideret udgave, 25/13 og 89/14)

Den civile retsplejelov indeholder regler om domstolenes behandling af sager om grundlæggende rettigheder og forpligtelser, om person- og familieretlige relationer og om arbejdsretlige, handelsretlige, ejendomsretlige og andre civilretlige tvister, medmindre det er fastsat ved lov, at domstolene skal behandle sådanne sager efter andre processuelle regler.

Loven om tvangsfuldbyrdelse (Narodne novine nr. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 og 73/17)

Denne lov indeholder regler om fogedrettens og notarernes inddrivelse af fordringer på grundlag af eksekutionsfundamenter og andre retsstiftende dokumenter samt om foreløbige forholdsregler (arrest), medmindre andet er fastsat i en speciallov. Den regulerer også de retsforhold, der udspringer af en sådan tvangsfuldbyrdsprocedure.

B) De vigtigste retsakter vedrørende det retlige samarbejde er følgende:

Loven om international privatret (Narodne novine nr. 101/17)

Denne lov regulerer:

den ret, der finder anvendelse på privatretlige forbindelser med en international dimension

domstolenes og de øvrige kroatiske myndigheders kompetence i retssager vedrørende de i denne artikels stk. 1 omhandlede forbindelser og retsplejereglerne

anerkendelsen og fuldbyrdelsen af udenlandske domstoles afgørelser i retssager vedrørende de i denne artikels stk. 1 omhandlede forbindelser.

Der findes yderligere oplysninger på:

<https://pravosudje.gov.hr/pristup-informacijama-6341/zakoni-i-ostali-propisi/zakoni-i-propisi-6354/6354>

[Yderligere oplysninger](#)

Sidste opdatering: 30/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Italien

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Italien.

Retskilder

Som i ethvert moderne demokrati er det politiske system i Italien baseret på en tredeling af magten i den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt. Italienske retskilder fastlægges som regel af den lovgivende magt og håndhæves af den udøvende magt. Den dømmende magt griber ind, når loven brydes.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Retskilderne i Italien er i prioriteret rækkefølge:

forfatningen

lovene (lovbøger og andre parlamentariske love samt regionale love)

bekendtgørelser

sædvaneret.

En folkeafstemning kan være en retskilde, hvis den ophæver en tidligere lov.

Loven er åben for fortolkning, og retspraksis kan få indflydelse på efterfølgende afgørelser. Retsvidenskaben er dog ikke fuldstændig bindende, da det italienske retssystem bygger på romerretten, hvor positiv, nedskreven lovgivning er den primære retskilde.

Forfatningen er den øverste retskilde. Den er udformet af en forfatningsmagt og kan kun ændres ved en særlig procedure, som er mere kompleks end proceduren for ændring af den almindelige lovgivning.

Parlamentariske love er resultatet af behandlingen i både deputeretkammeret (Camera dei Deputati) og senatet (Senato) og skal håndhæves og overholdes i hele Italien. Disse omfatter ikke særlove, der vedtages for bestemte geografiske områder eller i forbindelse med bestemte begivenheder, f.eks. et jordskælv. Regionale love gælder kun i den relevante region og kun særlige emner.

I visse tilfælde kan regionale love integreres i de statslige love (hvis sådanne findes) eller gøres gældende for hele landet (hvis der ikke foreligger national lovgivning på området), f.eks. inden for handel, uddannelse, videnskabelig forskning, sport, havne og lufthavne, sikkerhed på arbejdspladsen og kultur.

Bekendtgørelser er regelinstrumenter med oplysninger om håndhævelse af både den nationale og den regionale lovgivning.

Regelhierarki

Det italienske retssystem er i overensstemmelse med internationale regler og EU-lovgivning, både sædvaneret og nedskreven ret.

Retskilderne er hierarkisk opdelt. I henhold til retsstatsprincippet må en lov ikke være i modstrid med forfatningen, og bekendtgørelser og lign. må ikke være i modstrid med en lovkilde.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Normalt er det parlamentet og de regionale råd, der har ansvar for at vedtage retsregler.

I særlige tilfælde kan regeringen vedtage love (med efterfølgende bekræftelse/ændring i parlamentet). Dette kan gøres i nødsituationer eller i tilfælde, hvor parlamentet har uddelegeret beføjelserne.

Bekendtgørelser udstedes normalt af regeringen eller de regionale råd og indeholder oplysninger om anvendelse af lovene.

Beslutningsprocedurer

Den normale procedure for vedtagelse af love består af tre faser:

Fremsættelse af lovforslag: Initiativretten ligger hos regeringen, medlemmerne af parlamentet, vælgergrupper (borgere), de regionale råd og visse særlige institutioner.

Behandling og afstemning: Dette kan gøres på mange forskellige måder, afhængigt af de interne regler i parlamentet.

Bekendtgørelse og offentliggørelse: Består af en bekendtgørelse fra den italienske præsident og offentliggørelse i den officielle lovtidende.

Juridiske databaser

📄 **Normattiva**-projektet blev lanceret i marts 2010 med det formål at fremme digitaliseringen og klassificeringen af statslige og regionale bestemmelser, der håndhæves af de offentlige administrationer, gøre det lettere for borgerne gratis at søge og konsultere disse bestemmelser og stille instrumenter til rådighed til en lovgivningsmæssig revision, hvilket er premierministerens, Republikkens Senats og Deputerkammerets ansvar.

Dokumenterne i Normattiva-databasen kan konsulteres på tre måder:

originaludgaven, der offentliggøres i Italiens officielle tidende

den udgave, der er gældende på datoen for konsulteringen af databasen, og

den udgave, der var gældende på enhver given tidligere dato angivet af brugeren.

Når databasen er fuldstændig, vil den omfatte hele det statslige lovkompleks i form af nummererede retsakter (love, lovdekreter og andre nummererede retsakter). I øjeblikket indeholder den omkring 75 000 retsakter, som alle er vedtaget siden 1946. Den indeholder ikke ministerielle bekendtgørelser.

Projektet er stadig i udviklingsfasen. I fremtiden:

vil det være muligt at navigere i hele databasen via dynamiske links fra den ændrede bestemmelse til den relevante artikel i den kommende ændringsretsakt vil søgefunktionen blive opgraderet til at omfatte søgninger "på begreber" samt på semantisk kategori

vil alle retsakter, som blev offentliggjort, da Italien var et kongerige (1861-1946), være omfattet og blive stillet til rådighed

vil databasen indeholde links til alle andre offentlige databaser over retsakter, idet man vil starte med dem, der indeholder regionale love og fællesskabslovgivning.

Sidste opdatering: 18/01/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Cypem

Ifølge artikel 1 i Cypers forfatning (Σύνταγμα) er Republikken Cypem en uafhængig, suveræn republik med præsidentstyre, baseret på principperne om lovlighed, magtdeling (udøvende, lovgivende og dømmende), et upartisk retsvæsen og respekt for og beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.

Menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder sikres i forfatningens anden del, der afspejler den europæiske menneskerettighedskonvention (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) (Ε.Σ.Α.Δ.), og det hedder i forfatningens artikel 35, at de lovgivende, udøvende og dømmende myndigheder i Republikken er forpligtede til inden for rammerne af deres respektive kompetencer at sikre effektiv gennemførelse af bestemmelserne i denne del.

Lovlighed sikres ikke kun i den nedskrevne forfatning og lovens bestemmelser, men også af, at regeringen har pligt til at overholde de forfatningsmæssige begrænsninger for dens virke og sikre, at den lovgivende magt vedtager forfatningslove, og at retsvæsenet er uafhængigt og upartisk.

Retskilder

1. EU-lovgivning

Den 1. maj 2004 blev Cypem et fuldgældigt, ligestillet medlem af EU og er som sådan omfattet af EU-lovgivningen. Ifølge Den Europæiske Unions Domstols (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) retspraksis har EU-lovgivning forrang for medlemsstaternes nationale lovgivning, både nationale love og forfatninger. EU-lovgivningens forrang for Republikken Cypers forfatning er sikret i denne forfatning, som blev ændret med lov om den femte ændring af forfatningen (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (lov 127(I)/2006), der præciserer EU-lovgivningens forrang for forfatningen.

Republikken Cypem har også tilpasset og harmoniseret sine nationale love i forhold til EU-lovgivningen i form af vedtagelsen af adskillige retsakter. Samtidig er forskellige bestemmelser i de nationale love, herunder bestemmelser i forfatningen som beskrevet ovenfor, blevet ophævet og ændret.

EU-lovgivningen er derfor den retskilde, der har forrang i Republikken Cypem, og den omfatter både de regler, som medlemsstaterne har vedtaget, dvs. traktater om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab og deres protokoller og bilag, som efterfølgende er blevet suppleret eller ændret, og regler udstedt af EU's institutioner i form af forordninger, direktiver og beslutninger/afgørelser. Den omfatter også regler i internationale aftaler, som er indgået mellem EU og tredjelande eller internationale organisationer, generelle og grundlæggende retsprincipper, sædvaneret, de overordnede bestemmelser i international folkeret samt EU-Domstolens retspraksis, ifølge hvilken de grundlæggende menneskerettigheder som generelle retsprincipper udgør en integrerende del af EU-lovgivningen.

2. Republikken Cypers forfatning

Republikken Cypers forfatning blev vedtaget i 1960, da landet blev erklæret uafhængigt, og ifølge forfatningens artikel 179 er den Republikken Cypers øverste lovgivning. Efter Republikken Cypers tiltrædelse af Den Europæiske Union og ændringen af forfatningen som beskrevet i ovenstående punkt 1 har EU-lovgivning forrang for landets forfatningsorden, og retsreglerne i forfatningen skal stemme overens med EU-lovgivningen.

3. Internationale konventioner/traktater/aftaler

I henhold til forfatningens artikel 169 har internationale konventioner, traktater og aftaler, når de er tiltrådt ved beslutning truffet af ministerrådet, ratificeret ved lov og offentliggjort i Cypers statstidende, forrang for enhver national lov (med undtagelse af forfatningen), og er der ikke overensstemmelse mellem dem og lovene, har de forrang, forudsat at de anvendes tilsvarende af de øvrige parter.

4. Formelle love

Formelle love er love vedtaget i repræsentanternes hus (Βουλή των Αντιπροσώπων), som har lovgivningsmæssige beføjelser, og de skal være i overensstemmelse med både EU-lovgivning og forfatningen.

I henhold til bestemmelserne i forfatningens artikel 188 gælder følgende love i Republikken Cypern: love, som var opført i lovbogen på uafhængighedsdagen i medfør af samme artikel, medmindre der er eller vil blive vedtaget en anden bestemmelse i medfør af en lov, der finder anvendelse eller er vedtaget i overensstemmelse med forfatningen, samt love vedtaget af repræsentanternes hus (Βουλή των Αντιπροσώπων) efter uafhængigheden.

5. Retsakter

Retsakter er retsinstrumenter udstedt af den udøvende magt i medfør af dennes beføjelser og skal være i overensstemmelse med både EU-lovgivning, forfatningen og lovene.

Forvaltningens beføjelse til at udstede supplerende retsregler (sekundær lovgivning), som er nødvendige for at anvende og gennemføre en lov, kaldes lovgivningsmæssige beføjelser, og selvom de lovgivningsmæssige beføjelser i Cypern ligger hos repræsentanternes hus, er førstnævnte tilladt for at kunne regulere specifikke spørgsmål eller spørgsmål af interesse eller tekniske eller detailspørgsmål.

6. Højesterets (Ανώτατο Δικαστήριο) retspraksis

I Cypern er domme afsagt af højesteret bindende for alle lavere retsinstanser. Når højesteret således i en dom fortolker en lov, opfattes denne dom som en retskilde.

7. Sædvaneret – Princippet om lighed

Sædvaneret (κοινοδικαίο) og princippet om lighed (επιείκεια) er også retskilder i sager, hvor der ikke findes andre lovgivningsmæssige bestemmelser.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Skriftlige

Republikken Cyperns forfatning

Internationale konventioner/traktater/aftaler indgået med tredjelande, ratificeret ved lov og offentliggjort i Cyperns statstidende, som har forrang for enhver national lov, forudsat at de anvendes tilsvarende af de øvrige parter.

Ifølge forfatningens artikel 188: love, der var i kraft før uafhængighedsdagen i overensstemmelse med denne artikels bestemmelser, medmindre der er eller vil blive vedtaget andre bestemmelser i medfør af en lov, der finder anvendelse eller er vedtaget i medfør af forfatningen. Love vedtaget af repræsentanternes hus efter uafhængigheden

Retsakter (Κανονιστικές Πράξεις) (forordninger) (Κανονισμοί).

Ikke skriftlige

Retspraksis fra højesteret, EU-Domstolen og Menneskerettighedsdomstolen.

Sædvaneret og princippet om lighed, medmindre der er eller vil blive vedtaget andre bestemmelser i medfør af en lov, der finder anvendelse eller er vedtaget i medfør af forfatningen.

Regelhierarki

Efter Republikken Cyperns tiltrædelse af EU er regelhierarkiet i Republikken Cypern som følger:

EU-LOVGIVNING

REPUBLIKKEN CYPERNS FORFATNING

INTERNATIONALE KONVENTIONER/TRAKTATER/AFTALER

FORMELLE LOVE

RETSAKTER

HØJESTERETS RETSPRAKSIS

SÆDVANERET OG PRINCIPPET OM LIGHED

Sædvaneret og princippet om lighed er retskilder og anvendes i sager, hvor der ikke findes andre lovgivningsmæssige bestemmelser/institutionelle rammer.

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

I Republikken Cyperns forfatning er der en klar tredeling af magten. Den udøvende magt udøves af præsidenten, vicepræsidenten og ministerrådet, den dømmende magt af Cyperns domstole, og den lovgivende magt af repræsentanternes hus, der er Cyperns øverste lovgivende organ. Selvom repræsentanternes hus er det øverste lovgivende organ, har den udøvende magt mulighed for at vedtage retsregler, der er nødvendige for at anvende en lov, og for at reagere i de mange tilfælde, hvor loven skal anvendes. Forvaltningens beføjelse til at udstede supplerende retsregler, der er nødvendige for anvendelsen og gennemførelsen af en lov, kaldes reguleringsbeføjelser.

Beslutningsprocedurer

Proceduren for vedtagelse af en lov indledes med, at der fremsættes et udkast til et lovforslag eller et lovforslag. Et udkast til et lovforslag kan fremsættes af repræsentanterne, mens lovforslag kan fremsættes af ministrene. Alle lovforslag og udkast til lovforslag, der fremsættes i repræsentanternes hus, henvises først til behandling i det kompetente parlamentsudvalg og efterfølgende til forhandling i plenarforsamlingen.

Love og resolutioner vedtages i repræsentanternes hus ved simpelt flertal af de tilstedeværende repræsentanter, og når de er vedtaget, sendes de til republikkens præsidents kontor. Denne enten udsteder dem ved at bekendtgøre dem i Cyperns statstidende eller henviser dem tilbage til repræsentanternes hus til fornyet behandling. Fastholder repræsentanternes hus sit forslag, skal præsidenten udstede den pågældende lov, medmindre han benytter sig af sin konstitutionelle ret til at henvise forslaget til højesteret, som så kan afgøre, om det pågældende lovforslag er i overensstemmelse med forfatningen eller EU-lovgivningen. Hvis højesteret bestemmer, at det er tilfældet, bekendtgøres det umiddelbart derefter, hvis ikke, bekendtgøres det ikke.

Love indføres i lovbogen efter bekendtgørelse i Cyperns statstidende eller på den dato, der er anført i loven, og kan ophæves ved en anden lov eller ved stiltiende ophævelse under særlige omstændigheder.

Juridiske databaser

Følgende juridiske databaser er tilgængelige i Republikken Cypern:

 [CYLAW](#)

 [CYPERNS RETSPORTAL](#) (ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Er der gratis adgang til databaserne?

Der er gratis adgang til CYLAW. CYPERNS RETSPORTAL er kun tilgængelig for abonnenter.

Kort beskrivelse

1. CYLAW

CyLaw blev oprettet i januar 2002 som en ikkeoverskudsgivende database, der skal tilbyde gratis, uvildig retsinformation om og give adgang til kilder til cypriotisk lov som led i den internationale bevægelse i retning af fri adgang til loven, som den er medlem af. CyLaw-databaserne indeholder domme afsagt siden 1997 af højesteret og familiedomstolen i anden instans, bestemmelserne i den civile retspleje og en række juridiske artikler og tekster.

Dommene i CyLaw-databasen er registreret elektronisk af højesteret. Dommene i databasen er de autentiske tekster som afsagt af højesteret uden ændringer eller rettelser.

2. Cyperns retsportal

Cyperns retsportal giver bl.a. let adgang til nye artikler, tekster og artikler af umiddelbar interesse for alle, der er involveret i juridiske spørgsmål, samt adgang til en juridisk database for abonnenter, der indeholder databaser med Republikken Cyperns lovgivning ('Νομοθεσία') og sædvaneret ('Νομολογία'). Lovfortegnelsen (Ευρετήριο των Νόμων) indeholder en fortegnelse over alle love i lovbogen og love, som er blevet ophævet, samt en fortegnelse over alle relaterede forordninger. Disse fortegnelser ajourføres løbende, når Cyperns statstidende udkommer.

Fortegnelsen over sædvaneret (Ευρετήριο της Νομολογίας) indeholder en søgefunktion, så man kan søge efter alle afgørelser ud fra forskellige søgekriterier.

Relevante links

[Rigsadvokatur](#)

[Højesteret](#)

[Repræsentanternes hus](#)

Sidste opdatering: 11/03/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Letland

Dette afsnit indeholder oplysninger om retssystemet i Letland.

Retskilder

Letland har et kontinentalt europæisk retssystem. Den væsentligste retskilde er eksterne nedskrevne lovbestemmelser, der udgør den lettiske retsorden.

Eksterne retsforskrifter

Forholdet mellem offentligretlige organer og fysiske og juridiske personer reguleres af eksterne retsregler (*ārējie normatīvie akti*).

Typer af retsregler og deres plads i det retlige hierarki:

Letlands forfatning

anden lovgivning

forskrifter udstedt af ministerierne

forskrifter udstedt af Letlands nationalbank, kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed (i den lettiske retsorden har disse samme status som forskrifter udstedt af ministerierne)

bindende kommunale forskrifter.

EU-retsakter anvendes i overensstemmelse med deres placering i hierarkiet af eksterne retsregler. Myndighederne og domstolene skal, når de anvender EU-retlige bestemmelser, også tage hensyn til EU-Domstolens praksis.

Internationale retsakter skal uanset kilden hertil anvendes i overensstemmelse med deres plads i hierarkiet af eksterne retsregler. Hvis en bestemmelse i en international retsakt og en national lettisk retsakt med samme retskraft er modstridende, finder bestemmelsen i den internationale retsakt anvendelse.

Bindende kommunale forskrifter er bindende for alle privatpersoner og juridiske personer i det pågældende administrative område.

Eksterne retsakter og andre retsakter offentliggøres i [lovtidende Latvijas Vēstnesis](#). Officielt offentliggjorte retsakter er autentiske og bindende. Ingen kan påberåbe sig manglende kendskab til retsakter eller officielle bekendtgørelser, som er offentliggjort i lovtidende.

Organer, som er berettiget til at udstede retsakter, er:

det lettiske folk, som led i udøvelsen af dets lovgivningsbeføjelser (en tiendedel af alle vælgere kan fremsætte lovforslag for parlamentet. Befolkningen kan også deltage i folkeafstemninger)

parlamentet (*Saeima*) har beføjelse til at vedtage lovgivning

ministerierne kan udstede forskrifter med hjemmel i lov

Letlands nationalbank, kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed kan udstede forskrifter med hjemmel i lov

lokale myndigheder kan udstede forskrifter med hjemmel i lov.

Interne retsforskrifter

En intern retsforskrift (*iekšējie normatīvie akti*) udstedes af et offentligretligt organ med det formål at fastlægge dens egne interne arbejdsprocedurer eller arbejdsprocedurer for en underordnet myndighed eller at afklare den nærmere fremgangsmåde ved anvendelsen af lovgivning på dennes ressortområde. Interne retsforskrifter er ikke bindende for privatpersoner. Hvis et organ træffer en afgørelse i forhold til en privatperson, kan den derfor ikke støtte denne afgørelse på en intern retsforskrift.

Af eksempler på interne retsforskrifter kan nævnes:

vedtægter (*nolikums*), forretningsordner (*reglaments*), der fastlægger opbygningen af og arbejdsgangen i en forvaltningsmyndighed, et kollegialt organ, der er oprettet af en forvaltningsmyndighed, eller en afdeling af myndigheden,

anbefalinger (*ieteikumi*), der indeholder regler for den måde, hvorpå de skønsbeføjelser, der er tillagt et organ, skal udøves, idet der fastlægges en ensartet praksis i lignende sager. I visse tilfælde kan anbefalinger fraviges, hvis der er en god grund hertil

anvisninger (*instrukcija*), der regulerer anvendelsen af almindelige retsforskrifter og almindelige retsprincipper

interne forvaltningsforskrifter (*iekšējie noteikumi*), der fastlægger proceduren for vedtagelse af forvaltningsafgørelser, hvordan embedsmænd og andre medarbejdere skal udøve deres hverv, adfærdsregler, sikkerhed på arbejdspladsen og andre spørgsmål vedrørende det pågældende organs aktiviteter.

Alle typer interne retsforskrifter har samme retlige status. Hvis der opstår en konflikt mellem de forskellige interne regler, skal den højeste myndigheds regler følges.

Hvis en embedsmand konstaterer, at der foreligger en konflikt mellem interne regler, der er vedtaget af organer eller embedsmænd på samme hierarkiske niveau, anvender han:

den almindelige retsregel, for så vidt som den ikke er begrænset af en specialregel

den nyere interne regel, hvis de to regler er almindelige eller specielle. Det afgørende er datoen for vedtagelsen af den interne regel.

Hvis en tjenestemand konstaterer, at der foreligger en konflikt mellem en intern retsregel og en eksternt retsregel, anvender han den eksterne retsregel.

Organer, som kan udstede interne retsforskrifter, er:

ministerierne,

en ressortminister,

et offentligretligt organ

en institutions øverste leder

en kontorchef i en institution.

Retskilder: klasser

Retskilderne kan inddeles i følgende klasser:

love og retsforskrifter: retsakter, der fastlægger, gældende ret, ændrer eller ophæver love. Love og forskrifter kan opdeles i almindelig lovgivning og interne retsforskrifter

almindelige retsprincipper: nedskrevne (i love og forskrifter) eller uskrevne almindelige retsgrundsætninger, der regulerer de objektive regler i samfundet
sædvaneret: adfærdsnormer, der er udviklet i takt med deres faktiske anvendelse i et historisk perspektiv. Sædvaneretten finder anvendelse, hvis det pågældende spørgsmål ikke er reguleret ved lov eller andre eksterne retsforskrifter, eller det ikke kan løses ved en fortolkning af retsreglerne
retspraksis: retsafgørelser, der indeholder korrekt og værdifuld abstrakt retlig vejledning, som domstolene kan anvende i deres præmisser i andre sager
retsvidenskaben: akademiske afhandlinger om fortolkning af lovens bestemmelser, deres oprindelse og anvendelse. Retsvidenskaben anvendes i vidt omfang af domstolene og statsforvaltningen ved begrundelsen for deres afgørelser.

Regelhierarki

Primære retskilder

love og retsforskrifter: den retskilde, der er højest placeret i den nationale retsorden. De anvendes i overensstemmelse med deres plads i det retlige hierarki.
almindelige retsprincipper: denne retskilde finder anvendelse, når et spørgsmål ikke er reguleret i en lov eller forskrift. De anvendes også til at fortolke love og forskrifter. Almindelige retsprincipper har samme retskraft og er ikke organiseret hierarkisk.
Sædvaneret: finder anvendelse, hvis det pågældende spørgsmål ikke er reguleret ved lov eller andre eksterne retsforskrifter, eller det ikke kan løses ved en fortolkning af retsreglerne.

Sekundære retskilder

Retspraksis: domme, der i overensstemmelse med de formelle regler er bindende for en domstol ved behandlingen af en sag. Disse domme har lovs kraft, er bindende for enhver og har samme retskildeværdi som love.

Forfatningsdomstolens afgørelser er bindende for alle statslige og lokale myndigheder, institutioner og embedsmænd, herunder domstolene, samt fysiske og juridiske personer. En retsnorm (lov), som ifølge forfatningsdomstolen strider mod en lovbestemmelse, der er højere placeret i det retlige hierarki, mister sin gyldighed, fra den dag hvor forfatningsdomstolens afgørelse offentliggøres, medmindre forfatningsdomstolen bestemmer andet.

Hvis forfatningsdomstolen fastslår, at en international overenskomst, som Letland har undertegnet eller indgået, er forfatningsstridig, skal regeringen straks tage skridt til at ændre, opsige, suspendere eller ophæve ratifikationen.

Hvis en endelig afgørelse fra forfatningsdomstolen i en sag indeholder en fortolkning af en lovbestemmelse, er fortolkningen bindende for alle statslige og lokale myndigheder, institutioner og embedsmænd, domstole samt fysiske og juridiske personer.

Retsvidenskaben anvendes i vidt omfang af domstolene og statsforvaltningen ved begrundelsen for deres afgørelser. Retsvidenskaben har ingen retskraft og er ikke bindende.

Retssystemets opbygning

Organer, der har til opgave at vedtage eksterne lovgivning

Retten til at lovgive ligger hos **parlamentet** (Saeima) og **Letlands befolkning**, der har ret til at deltage i folkeafstemninger.

Ministerierne kan i følgende tilfælde udstede retsforskrifter i form af bekendtgørelser (*noteikumi*):

hvis de ifølge loven har beføjelse hertil

for at godkende en international aftale eller et udkast til en international aftale, for at opsige eller suspendere en international aftale, medmindre andet er foreskrevet i forfatningen eller loven

hvis det er nødvendigt for anvendelsen af EU's retsakter, og hvis det pågældende spørgsmål ikke er reguleret ved lov. Sådanne forskrifter kan ikke begrænse en privatpersons grundlæggende rettigheder.

Letlands nationalbank, kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed kan alene udstede forskrifter (*noteikumi*) med hjemmel i lov og inden for deres kompetenceområde.

Lokale myndigheder kan udstede eksterne bindende forskrifter baseret på love eller ministerielle bekendtgørelser.

Loggivningsproceduren

Dette afsnit indeholder en kort oversigt over proceduren ved udarbejdelse af ny lovgivning.

Love

Fremsættelse af lovforslag for parlamentet

Lovforslag kan fremsættes for parlamentet af præsidenten, ministrene, parlamentariske udvalg, mindst fem parlamentsmedlemmer eller, i overensstemmelse med den procedure, der er fastsat i forfatningen, af en tiendedel af vælgerne.

Behandling og vedtagelse af lovforslag i parlamentet

Lovforslag gennemgår tre behandlinger i parlamentet. Der kræves kun to behandlinger for at vedtage lovforslag, som anses for at være uopsættelige, ændringer til statsbudgettet og lovforslag om godkendelse af internationale aftaler.

Et lovforslag anses for at være vedtaget og får lovskraft, når det har gennemgået tre behandlinger, eller i de ovenfor anførte tilfælde to behandlinger, og når et absolut flertal af de tilstedeværende parlamentsmedlemmer har stemt for lovforslaget.

Stadfæstelse af love

Alle vedtagne love sendes af Saeimas formand (Prezidijs) til præsidenten med henblik på stadfæstelse.

Præsidenten stadfæster love vedtaget af parlamentet tidligst ti dage og senest 21 dage efter vedtagelsen. Loven træder i kraft 14 dage efter dens bekendtgørelse (offentliggørelse) i *Latvijas Vēstnesis*, Letlands lovtidende, medmindre andet bestemmes i loven.

Ret til at udskyde stadfæstelsen af en lov

Præsidenten kan kræve, at en lov tages op til fornyet behandling, og kan udskyde stadfæstelsen af en lov i op til måneder.

Præsidenten har en selvstændig ret til at begære fornyet behandling af en lov, men kan kun udskyde stadfæstelsen af en lov, hvis mindst en tredjedel af alle parlamentsmedlemmerne anmoder herom. Præsidenten eller en tredjedel af parlamentsmedlemmerne kan udøve ovenstående rettigheder inden for ti dage efter Saeimas vedtagelse af loven.

En lov, der udskydes i overensstemmelse med ovenstående procedure, sættes til folkeafstemning, hvis mindst en tiendedel af alle vælgere giver udtryk for et ønske herom ved en underskriftsindsamling. Hvis der ikke indkommer en sådan anmodning i løbet af to måneder, bekendtgøres loven. Der afholdes ikke folkeafstemning, hvis Saeima stemmer om loven igen, og mindst tre fjerdedele af alle parlamentsmedlemmer her stemmer for loven.

En lov, der er vedtaget af Saeima, og hvis stadfæstelse udskudt af præsidenten, kan ophæves ved en folkeafstemning, hvis antallet af de afgivne stemmer svarer til mindst halvdelen af antallet af vælgere, som deltog ved det forrige parlamentsvalg, og hvis flertallet stemmer for at ophæve loven.

Det er dog ikke alle love, der kan gøres til genstand for en folkeafstemning. Der kan ikke afholdes folkeafstemning om statsbudgettet og love om lån, skatter og afgifter, told, jernbaneanliggender, værnepligt, krigserklæringer og deltagelse i krige, fredstraktater, erklæringer om undtagelsestilstande og ophævelse heraf, mobilisering og demobilisering samt aftaler med andre nationer.

Ikrafttrædelse af love

En lov træder i kraft 14 dage efter dens offentliggørelse i *Latvijas Vēstnesis*, medmindre andet bestemmes i loven. Fristen for en lovs ikrafttræden begynder at løbe dagen efter lovens bekendtgørelse.

Ophævelse af love

En lov ophæves i følgende tilfælde:

når en lov, som ophæver den pågældende lov, træder i kraft

når en overgangsbestemmelse i en anden lov, der bestemmer, at den pågældende lov skal ophæves, træder i kraft

hvis den pågældende lov erklæres ugyldig ifølge en afgørelse fra forfatningsdomstolen

hvis gyldighedsperioden for den pågældende lov, der er vedtaget for en fast periode, udløber.

Retsforskrifter udstedt af ministerierne

Indgivelse af et udkast til forskrift til ministerkabinetet

Et medlem af ministerkabinetet kan indgive et udkast til en ministeriel retsforskrift fra et ministerium, statskancelliet eller et statsligt forvaltningsorgan under premierministeren til ministerkabinetet.

Et udkast til forskrift udarbejdet af en anden statslig eller lokal myndighed, NGO'er eller arbejdsmarkedets parter kan indgives til en samling i ministerkabinetet eller dets udvalg af lederne af det pågældende organ udelukkende via det medlem af ministerkabinetet, der er politisk ansvarligt for det pågældende område, den pågældende sektor eller delsektor.

Behandling og vedtagelse af udkast til ministerielle retsforskrifter

Udkast til forskrifter, som indgives til ministerkabinetet, bekendtgøres og behandles på møder i statssekretariatet. Når der foreligger et udkast til en ministeriel retsforskrift, sendes det til godkendelse i de relevante ministerier og om nødvendigt til andre relevante institutioner. Justitsministeriet og finansministeriet afgiver udtalelse om alle lovforslag. NGO-repræsentanter kan også fremsende deres bemærkninger i løbet af godkendelsesprocessen.

Godkendte udkast til forskrifter drøftes på et møde i ministerkabinetet, mens udkast, som der ikke er opnået enighed om, drøftes på et møde i statssekretariatet eller i ministerkabinetkomitéen. Udkast til forskrifter, der godkendes i denne komité, henvises til yderligere behandling i ministerkabinetet. Hvis ministerkabinetet godkender udkastet til forskrift, anses det for vedtaget og får status af ministeriel retsforskrift.

Bekendtgørelse af ministerielle retsforskrifter

Ministerielle retsforskrifter bekendtgøres ved offentliggørelse i *Latvijas Vēstnesis*, Letlands lovtidende.

Ikrafttrædelse af ministerielle retsforskrifter

Ministerielle retsforskrifter træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Latvijas Vēstnesis*, medmindre andet er angivet i forskriften.

Ophævelse af ministerielle retsforskrifter

Ministerielle retsforskrifter kan ophæves:

når en ministeriel retsforskrift, som ophæver den pågældende forskrift fra ministerkabinetet, træder i kraft

når en afsluttende bestemmelse i en ministeriel retsforskrift træder i kraft og ophæver den pågældende retsforskrift

ved ophævelse af den lovbestemmelse, som udgør hjemmelen for den ministerielle retsforskrift

ved en afgørelse fra forfatningsdomstolen om, at den pågældende ministerielle retsforskrift skal ophæves

hvis en ministeriel retsforskrift vedtages for en begrænset periode, og denne periode udløber.

Forskrifter fra Letlands nationalbank, forskrifter fra kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og forskrifter fra kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed

Proceduren for bekendtgørelse, ikrafttrædelse og ophævelse af forskrifter fra Letlands nationalbank, forskrifter fra kommissionen for finans- og kapitalmarkederne og forskrifter fra kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed er den samme som for bekendtgørelse, ikrafttrædelse og ophævelse af ministerielle retsforskrifter.

Bindende kommunale forskrifter

Indgivelse af udkast til bindende kommunale forskrifter til et lokalråd

Udkast til bindende kommunale forskrifter kan indgives til et lokalråd af formanden for lokalrådet, udvalg under lokalrådet, medlemmer af lokalrådet, initiativtageren til et ekstraordinært møde eller formanden for en by- eller distriktsforvaltning.

Behandling og vedtagelse af udkast til bindende kommunale forskrifter

Et udkast til en bindende kommunale forskrift vedtages og bliver bindende, hvis over halvdelen af de tilstedeværende medlemmer af lokalrådets medlemmer stemmer for, medmindre andet er bestemt ved lov.

Lokalrådet sender forskriften og en begrundelse til ministeriet for miljøbeskyttelse og regionaludvikling i skriftlig og elektronisk form senest tre dage efter underskrivelsesdatoen. Ministeriet vurderer forskriftens lovlighed inden for en måned efter at have modtaget den og sender sin udtalelse til lokalrådet.

Hvis udtalelsen fra ministeriet ikke indeholder indsigelser med hensyn til forskriftens lovlighed, eller der ikke sendes en udtalelse til lokalrådet inden for den fastsatte frist, udsteder lokalrådet den bindende forskrift som vedtaget.

Hvis ministeriet finder forskriften helt eller delvist ulovlig, forbedrer lokalrådet forskriften i overensstemmelse med udtalelsen og udsteder en ændret forskrift.

Hvis lokalrådet er helt eller delvist uenig i udtalelsen, begrundet det sin beslutning og udsteder forskriften. Forskriften sendes til ministeriet for miljøbeskyttelse og regionaludvikling i skriftlig og elektronisk form senest tre dage efter underskrivelsesdatoen.

Bekendtgørelse af bindende kommunale forskrifter

Byrådet (*Republikas pilsētas dome*) offentliggør de bindende forskrifter og begrundelsen herfor i [Letlands lovtidende](#) (*Latvijas Vēstnesis*).

Kommunalbestyrelsen (*novada dome*) offentliggør de bindende forskrifter og begrundelsen herfor i Letlands lovtidende (fra den 6. november 2015) eller i den lokale gratisavis eller enhver anden form for gratis publikation.

Kommunalbestyrelsen udsteder bindende forskrifter om, hvor de obligatoriske regler skal offentliggøres, og offentliggøre disse i lovtidende «*Latvijas Vēstnesis*». Kommunen kan maksimalt ændre det sted, hvor de obligatoriske forskrifter offentliggøres én gang om året. Når forskriften er trådt i kraft, offentliggøres den på internettet på den lokale myndigheds websted. Bindende forskrifter fra kommunalbestyrelsen (*novada domes*) er også tilgængelige på rådhuset.

Ikrafttrædelse af bindende kommunale forskrifter

Bindende forskrifter træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i de angivne publikationer, medmindre andet er angivet i forskriften.

Ophævelse af bindende kommunale forskrifter

Bindende kommunale forskrifter ophører med at være i kraft under følgende omstændigheder:

når en bindende forskrift, som ophæver den pågældende forskrift, træder i kraft
når en afsluttende bestemmelse i en anden bindende forskrift træder i kraft og ophæver den pågældende forskrift
hvis en trindhøjere lov eller forskrift, der udgør hjemmelen for den tidligere bindende forskrift, ophæves
hvis den pågældende bindende forskrift erklæres ugyldig ifølge en afgørelse fra forfatningsdomstolen
hvis en bindende forskrift vedtages for en begrænset periode, og denne periode udløber.

Juridiske databaser

Latvijas Vēstnesis, Letlands lovtidende

Latvijas Vēstnesis er Letlands lovtidende. Oplysninger offentliggjort heri anses for at være officielt offentliggjort.

Officielt offentliggjorte retsakter er autentiske og juridisk bindende.

Ingen kan påberåbe sig manglende kendskab til retsakter eller officielle bekendtgørelser, som er offentliggjort i lovtidende.

Siden den 1. juli 2012 er lovtidende, *Latvijas Vēstnesis*, blevet offentliggjort i elektronisk form på webstedet <https://www.vestnesis.lv>. Oplysninger, der er offentliggjort på webstedet <https://www.vestnesis.lv> før dette tidspunkt, er udelukkende til orientering. Offentliggørelse af disse oplysninger i den trykte udgave af *Latvijas Vēstnesis* udgjorde den officielle offentliggørelse heraf.

Konsolideret lovgivning

Konsoliderede love, ministerkabinetets forskrifter og andre love og forskrifter er tilgængelige på webstedet for lettisk lovgivning, <https://likumi.lv/>. Alle konsoliderede love og forskrifter offentliggjort på webstedet er alene til orientering. Webstedet vedligeholdes af den officielle udgiver [VSIA "Latvijas Vēstnesis"](#).

Officiel udgiver

Udgiveren af lovtidende *Latvijas Vēstnesis* er den samme som for den tidligere tidende af samme navn: [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Den officielle udgiver arbejder i overensstemmelse med de internationale standarder ISO 9001:2015 (forvaltningssystem) og ISO 270001:2013 (informationsikkerhed).

Er der gratis adgang til databasen?

Der er gratis adgang til *Latvijas Vēstnesis*. De elektroniske arkiver for lovtidende *Latvijas Vēstnesis* kan også konsulteres gratis. Adgangen til webstedet med konsoliderede retsakter er også gratis.

Links

[Republiken Letlands parlament \(Saeima\)](#)

[Republiken Letlands ministerkabinet](#)

[Letlands nationalbank](#)

[Kommissionen for finans- og kapitalmarkederne](#)

[Kommissionen for offentlig forsyningsvirksomhed](#)

[De lokale myndigheders kontaktoplysninger](#)

[Lovtidende Latvijas Vēstnesis.](#)

[Republiken Letlands lovgivning](#)

Sidste opdatering: 05/04/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [lt](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Følgende sprog: [bg](#) [es](#) [en](#) [fr](#) [hr](#) [pl](#) er allerede oversat.

National lovgivning - Litauen

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Litauen og giver et overblik over litauisk lovgivning.

Retskilder

Retskilder er officielle kilder, hvorigennem lovbestemmelser fastsættes og formidles.

En **retsakt** er et officielt dokument vedtaget af en kompetent statslig institution, hvori lovbestemmelser er fastsat og forklaret, eller hvori det grundlag, der giver hjemmel til at anvende lovbestemmelser, er angivet. Afhængig af arten af de retlige oplysninger, der er fastsat deri, omfatter retsakter følgende:

Retlige instrumenter – beslutninger truffet af statslige institutioner i skriftlig form, hvorigennem generelle regler, der kan anvendes på en ikke nærmere bestemt målgruppe, og som er godkendt af staten, fastsættes, ændres eller ophæves. Retlige instrumenter opdeles i to kategorier:

Love – den højst rangerende af alle retsakter, der vedtages af Litauens parlament [*Seimas*] eller ved folkeafstemning, og som fastlægger generelle lovbestemmelser til regulering af de vigtigste områder af samspil mellem mennesker og har overordnet retskraft. Love anses for at være den vigtigste kilde til lovgivning.

Underordnede instrumenter – retlige instrumenter, der vedtages på grundlag af en lov, og som har til formål at give loven en konkret form og sikre dens gennemførelse. Underordnede instrumenter må ikke være i strid med lovgivningen. De omfatter følgende:

beslutninger truffet af parlamentet

beslutninger truffet af regeringen

forskrifter og bekendtgørelser udstedt af ministerier

beslutninger truffet af lokale myndigheder og offentlige forvaltninger

andre instrumenter.

Fortolkningsbestemmelser, der vedtages for at præcisere betydningen af og indholdet i gældende lovbestemmelser. Disse vedtages af en institution, som har kompetence til at fortolke loven.

Individuelle gennemførelsesbestemmelser, der gennemfører de krav, der er fastsat i retsakter. På samme måde som retsakter har individuelle gennemførelsesbestemmelser retsvirkning, men ikke status af retskilder, fordi de ikke udgør generelle regler, der kan anvendes universelt; i kraft af deres præskriptive indhold er de rettet mod bestemte personer i konkrete situationer og er en slags engangsforanstaltninger, i den forstand at de, når det sociale forhold (ansættelse, opsigelse, tildeling af pension osv.) ophører, ikke længere kan anvendes.

Andre retskilder

Ud over retlige instrumenter anses følgende for at være kilder til primær ret:

Almindelige retsprincipper (god tro, billighed, individuelt ansvar, rimelighed o.l.) anses for at være en integreret del af retssystemet i Litauen, både til at fortolke lovbestemmelser og udfylde huller i lovgivningen. I overensstemmelse med artikel 135(1) i den litauiske forfatning betragtes generelt anerkendte principper i folkeretten også som en integreret del af retssystemet i Litauen, og de litauiske domstole er derfor forpligtet til at anvende og følge dem.

Retspraksis, dvs. adfældsregler godkendt af staten, der er rodfæstet i samfundet som havende en gentagen og langsigtet virkning. Ifølge Litauens civillov betragtes retspraksis som en direkte retskilde, der kan anvendes, hvis en lov eller kontrakt tilsiger det direkte, eller hvis der er et hul i lovgivningen.

Retspraksis, der strider mod almindelige retsprincipper eller ufravigelige lovbestemmelser, må ikke anvendes.

Følgende anerkendes som sekundære retskilder:

Retsædsvane, dvs. en domstols afgørelse i en konkret sag, som efterfølgende anvendes som vejledning for domstole i samme eller en lavere instans ved behandlingen af lignende sager. Præcedens anses for at have en mere rådgivende karakter inden for det litauiske retssystem.

Retsvidenskab.

Regelhierarki

Hierarkiet inden for retsakter er som følger:

forfatningen

forfatningslove

ratificerede traktater

love

andre retsakter til gennemførelse af love (udstedt af præsidenten, regeringen, forfatningsdomstolen osv.).

Institutionel struktur:

Det **litauiske parlament** [*Seimas*] er den eneste institution, der har kompetence til at vedtage lovgivning. Retsakter, der vedtages af andre statslige institutioner, skal være i overensstemmelse med Litauens forfatning og anden lovgivning.

Andre retlige instrumenter kan vedtages af:

det litauiske parlament (beslutninger)

præsidenten (dekreter)

regeringen (beslutninger)

ministerier og andre regeringsorganer (bekendtgørelser)

lokale myndigheder (beslutninger, bekendtgørelser).

Juridiske databaser

Den [litauiske database over retsakter](#) (*Lietuvos teisės akty duomenų bazė*) ejes og ajourføres af **Litauens parlament**.

Den indeholder følgende:

vedtagne retsakter

forslag til retsakter

beslutninger

konklusioner

andre typer retlige instrumenter.

Dokumenterne i databasen er hverken officielle eller juridisk bindende.

Der kan søges i databasen på både engelsk og litauisk. Man kan få adgang til de forskellige typer lovgivningsdokumenter ved at klikke på rullemenuen ved siden af "Type".

Man kan også finde lovgivning og andre lovgivningsdokumenter i [Litauens register over retsakter](#) (*Lietuvos teisės akty registras*). Dette websted ajourføres af **statens center for registre** (*valstybė įmonė Registrų centras*) under tilsyn af **justitsministeriet**. Fra den 31. august 2013 vil registret blive ajourført af det litauiske parlaments cancelli.

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, der er **gratis** adgang til både registret og databasen over retsakter i Litauen.

Sidste opdatering: 07/04/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Luxembourg

Dette afsnit indeholder en oversigt over de forskellige retskilder i Luxembourg.

Retskilder

Internationale retskilder

Storhertugdømmet Luxembourg er bundet af internationale, multilaterale og bilaterale traktater. Ud over de forpligtelser, som disse traktater pålægger den luxembourgske stat i forbindelserne med andre stater, er nogle af disse traktater en kilde til borgernes rettigheder (f.eks. kan EU-borgere påberåbe sig den frie bevægelighed direkte på grundlag af EU-traktaterne).

Internationale konventioner

Disse konventioner omfatter internationale traktater og aftaler mellem Storhertugdømmet Luxembourg og udenlandske stater. Eksempler herpå er konventionen til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der blev undertegnet i Rom den 4. november 1950, eller Beneluxtraktaten, der blev undertegnet i Haag den 3. februar 1958 og den 17. juni 2008, og som er bindende for Belgien, Nederlandene og Luxembourg.

Fællesskabsretten

Fællesskabsretten omfatter de egentlige europæiske traktater og afledt ret indeholdt i de retsakter, der er vedtaget af Det Europæiske Fællesskab og Den Europæiske Unions institutioner: direktiver, afgørelser, forordninger, udtalelser og henstillinger.

Internationale retskilder

Regler af forfatningsmæssig karakter

Storhertugdømmet Luxembourgs forfatning trådte i kraft den 17. oktober 1868. Det forfatningssystem, der blev indført i 1868, ligner meget det belgiske forfatningssystem, som blev indført i 1831. På trods af en lang række forskellige detaljer kan der uden forbehold henvises til juridisk litteratur om belgisk forfatningsret, for så vidt angår de generelle principper. Til trods for mange revisioner af forfatningen siden dens vedtagelse er den nuværende forfatningstekst i vid udstrækning den samme som den tekst, der blev bekendtgjort i 1868.

Den luxembourgske forfatning er en rigid forfatning, dvs. at den kun kan ændres efter en særlig procedure, der er mere kompleks end den almindelige lovgivningsprocedure. Ved en revision af forfatningen skal der gennemføres to på hinanden følgende afstemninger i Deputeretkammeret (*Chambre des*

Députés), der skal være et flertal på mindst to tredjedele af de stemmeberettigede medlemmers stemmer, og der kan ikke afgives stemmer ved fuldmagt. Der skal være mindst tre måneder mellem de to afstemninger.

Hvis mere end en fjerdedel af medlemmerne af Deputeretkammeret eller 25 000 vælgere anmoder herom i løbet af de første to måneder efter den første afstemning, sendes den tekst, som Deputeretkammeret vedtog ved førstebehandling, til folkeafstemning. Der er således ikke en anden afstemning, og den reviderede tekst vedtages kun, hvis den opnår et flertal af de gyldige afgivne stemmer.

Regler af lovgivningsmæssig karakter

Lovgivningen er de love, der vedtages af Deputeretkammeret og bekendtgøres af storhertugen. Med undtagelse af de tilfælde, hvor en forfatningsbestemmelse eller en folkeretlig bestemmelse begrænser den luxembourgiske lovgivers frihed, træffer denne alene afgørelse om forvaltningsretten.

Regler af forskriftsmæssig karakter

Lovgivningen kan naturligvis ikke regulere alle spørgsmål ned i mindste detalje. Desuden er anvendelsen af den relativt komplicerede lovgivningsprocedure ikke altid hensigtsmæssig, f.eks. i forbindelse med regulering på områder, hvor reglerne skal ændres hyppigt.

Lovgivningen gennemføres i så fald ved storhertugelig anordning (*règlement grand-ducal*). Den luxembourgiske forfatning pålægger således storhertugen at "*udstede de nødvendige anordninger og dekretter til gennemførelse af lovgivningen*".

Er der andre retskilder og af hvilken karakter?

Retspraksis

Det er ikke helt uproblematisk at medtage retspraksis som en af retskilderne. Den "præcedens", der anvendes i angelsaksiske retssystemer, anvendes ikke i luxembourgsk ret, og dommerne er således generelt ikke bundet af retsafgørelser i andre sager, selv om de er helt sammenlignelige. Dommerne må desuden ikke træffe en afgørelse af generel karakter, idet dommen altid skal være begrænset til den konkrete sag, der pådømmes.

I realiteten har retspraksis i en sammenlignelig sag imidlertid en uægtelig betydning i en sag. Når en tekst kan fortolkes, har dommeren desuden helt klart større beføjelser, idet dommeren kan præge lovgivningen ved at fortolke den.

International retspraksis

Storhertugdømmet Luxembourg anerkender den direkte myndighed, der udøves af en række internationale domstole, herunder Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg.

Europæisk retspraksis

I henhold til artikel 267 i TEUF er Den Europæiske Unions Domstols retspraksis bindende for de nationale domstole ved en præjudiciel forelæggelse, som giver de nationale domstole mulighed for at anmode EU-Domstolen om at afgøre spørgsmål, der opstår som følge af anvendelsen af fællesskabsretten, og som borgerne kan påberåbe sig for domstolene, før domstolene afsiger dom.

National retspraksis

Den endelige karakter af retsafgørelser, som træffes i en civil- og handelsretlig sag, er generelt kun relativ. Disse afgørelser er således bindende for parterne i tvisten, men ændrer ikke selve lovgivningen.

Dette gælder også for de fleste afgørelser truffet af forvaltningsdomstolene. Når forvaltningsretten eller forvaltningsdomstolen får forelagt en sag til prøvelse af en regelfastsættende retsakt, har en dom eller kendelse dog generel karakter, og den offentliggøres i *Mémorial*, Storhertugdømmet Luxembourgs officielle tidende.

Domme afsagt af forfatningsdomstolen (*Cour constitutionnelle*) er ligeledes af generel karakter og offentliggøres i *Mémorial*.

Generelle retsprincipper

De regler, der udledes af retspraksis, omfatter navnlig generelle retsprincipper, der defineres som "retsregler, der er bindende for forvaltningen, og hvis eksistens fastslås af domstolene på grundlag af retspraksis".

Regelhierarkiet

Retskilderne er rangordnet i national ret. Forfatningen er den øverste retskilde efterfulgt af love og anordninger.

Hvis der ikke er nogen forfatningsbestemmelse, bestemmes forholdet mellem international ret og national ret ifølge luxembourgsk ret udelukkende på grundlag af retspraksis.

Den luxembourgiske retspraksis på dette område er blevet udviklet fra begyndelsen af 1950'erne, da kassationsdomstolen (*Cour de cassation*) og herefter Statsrådet (*Conseil d'Etat*) gjorde op med den hidtidige holdning om, at det på grund af magtadskillelsen ikke var muligt for domstolene at foretage en prøvelse af, om lovene var i overensstemmelse med internationale traktater.

Det hedder i Statsrådets referenceafgørelse fra 1951, at "en international traktat, der er indarbejdet i national ret ved en lov om godkendelse, har forrang for ethvert nationalt organs vilje. International ret skal således have forrang for national ret i tilfælde af konflikt mellem bestemmelserne i en international traktat og en senere national lov" (Conseil d'Etat, 28. juli 1951, Pas. lux. t. XV, s. 263).

Denne afgørelse er naturligvis meget bredt formuleret, idet det uden sondring bekræftes, at international ret har forrang for ethvert nationalt organs vilje. De luxembourgiske domstole har imidlertid aldrig truffet en udtrykkelig afgørelse om, at internationale regler har forrang for forfatningen.

Det skal imidlertid bemærkes, at et lovforslag fra regeringen, hvori følgende blev fastslået, blev udtrykkeligt forkastet i forbindelse med revisionen i 1956: "De folkeretlige regler indgår i den nationale retsorden. De har forrang for love og alle andre nationale bestemmelser." Det blev gjort klart i bemærkningerne til artiklerne, at disse bestemmelser omfatter forfatningsbestemmelserne.

Statsrådet accepterede imidlertid stiltiende denne forrang i sin udtalelse af 26. maj 1992 om forslaget til lov om godkendelse af EU-traktaten. Det hedder nemlig heri, at "det skal bemærkes, at international ret ifølge princippet om retsreglernes hierarki har forrang for national ret, og at domstolene i tilfælde af en konflikt skal anvende traktaten, da den har forrang for national ret. Da det er vigtigt at undgå uoverensstemmelse mellem luxembourgsk ret og international ret, opfordrer Statsrådet på det kraftigste til, at forfatningen revideres inden for en passende frist for at forhindre en sådan uoverensstemmelse".

Storhertugdømmet Luxembourg synes således at have en klar internationalistisk tilgang.

Dette er uden tvivl en teknisk konsekvens af den manglende prøvelse af, om lovene i Luxembourg er i overensstemmelse med forfatningen.

Forfatningsdomstolen kontrollerer, om lovene er i overensstemmelse med forfatningen. Den tager ikke stilling til, om en lov om godkendelse af en international traktat er i overensstemmelse med forfatningen.

Ifølge den luxembourgiske retsorden kan forfatningsdomstolen erklære love, der ikke er i overensstemmelse med forfatningen, for forfatningsstridige. En almindelig domstol eller en forvaltningsdomstol i Luxembourg kan indbringe en sag for forfatningsdomstolen, hvis der i forbindelse med en sag ved en almindelig domstol eller en forvaltningsdomstol rejses spørgsmål om overensstemmelse med forfatningen. En sag kan ikke indbringes direkte for forfatningsdomstolen.

Det er også muligt at anlægge annulationssøgsmål til prøvelse af ulovlige regelfastsættende retsakter ved forvaltningsretten, og afgørelsen kan appelleres til forvaltningsdomstolen. Dette søgsmål skal dog anlægges inden for en frist på tre måneder fra datoen for offentliggørelsen af retsakten. Hvis lovligheden af

en regelfastsættende retsakt behandles ved en almindelig domstol eller en forvaltningsdomstol efter udløbet af denne frist, kan denne domstol give loven forrang for den regelfastsættende retsakt. Hvis der modsat var blevet anlagt et direkte søgsmål inden for tre måneder efter offentliggørelsen, har denne afgørelse ikke generel gyldighed.

Procedurer for ikrafttræden af regler i overnattonale retsakter på det nationale område

Internationale konventioner

Bestemmelserne i den luxembourgiske forfatning om proceduren for godkendelse af internationale traktater er meget kortfattede, idet følgende blot fastsættes: "Traktaterne har ingen virkning, før de er godkendt ved lov og offentliggjort under overholdelse af de formkrav, der gælder for offentliggørelsen af love".

Storhertugdømmet er et land med en monistisk tradition. Med andre ord finder traktaten anvendelse på samme måde som en national regel i Storhertugdømmet, uden at det er nødvendigt at gennemføre den i en bestemt form.

Indholdet af loven om godkendelse er derfor meget kortfattet og begrænser sig generelt til en enkelt artikel om godkendelse af en bestemt traktat. Denne lov har ikke noget lovgivningsmæssigt indhold. Loven om godkendelse godkender, men gennemfører ikke, idet den kun har til formål at bemyndige regeringen til at ratificere traktaten.

Denne lov vedtages af Deputeretkammeret efter den almindelige procedure. Afgørelser træffes normalt med absolut flertal, medmindre traktaten indeholder bestemmelser om delegation af beføjelser (jf. nedenfor). I forbindelse med revisionen i 1956 blev der indført en udtrykkelig bestemmelse i den luxembourgiske forfatning om delegation af beføjelser til internationale organisationer ved en traktat. I forfatningens artikel 49a bestemmes følgende: "udøvelsen af de beføjelser, der i henhold til forfatningen er forbeholdt den lovgivende, udøvende og dømmende myndighed, kan midlertidigt tildeles folkeretlige institutioner ved en traktat". I henhold til forfatningens artikel 37, stk. 2, skal sådanne traktater imidlertid godkendes af Deputeretkammeret med et væsentligt udvidet flertal.

Vedtagelsen af en lov om godkendelse betyder ikke, at traktaten træder i kraft i den luxembourgiske retsorden, medmindre der er fastsat en udtrykkelig bestemmelse herom. Godkendelsesloven er en forudsætning for traktatens ikrafttræden, men den træder først i kraft efter ratificeringen. Selv efter Deputeretkammerets godkendelse bevarer den udøvende magt desuden alle sine beføjelser til at ratificere teksten, og udøvelsen af disse beføjelser ligger uden for domstolens kontrol.

En traktats ikrafttræden i henhold til national ret er generelt betinget af tre forhold: 1) Storhertugdømmet har ratificeret traktaten, 2) traktaten er i tråd kraft på internationalt plan, og 3) traktatteksten er blevet offentliggjort i sin helhed i *Mémorial* på samme måde som en lov.

Det skal bemærkes, at offentliggørelsen af traktaten (i henhold til forfatningens artikel 37) er et særskilt krav ud over kravet om offentliggørelse af loven om godkendelse af traktaten. De to betingelser opfyldes i de fleste tilfælde ganske vist samtidig, dvs. at traktatteksten offentliggøres i *Mémorial* umiddelbart efter loven, men de to retsakter er ikke ens, og de kan offentliggøres særskilt, da traktaten ikke er en integrerende del af loven om godkendelse.

Fællesskabsregler

Den luxembourgiske forfatning indeholder ingen specifikke bestemmelser om gennemførelse i den luxembourgiske retsorden af europæiske afledte regler. Den almindelige retsakt til gennemførelse af EU-direktiver er en lov, der vedtages af Deputeretkammeret med et simpelt flertal.

Selv om EU-direktiver i princippet skal gennemføres i luxembourgsk ret ved lov, er det ikke nødvendigt at vedtage en formel lov, hvis direktivet vedrører et spørgsmål, der allerede er reguleret i en luxembourgsk lov, der er forenelig. I så fald kan gennemførelsen ske ved en storhertugelig anordning, som udstedes på grundlag af regeringens hjemmel til at gennemføre love i henhold til forfatningens artikel 33 og 36. Det er herefter *formelt* en luxembourgsk lov, som storhertugen gennemfører, selv om anordningens indhold i virkeligheden er baseret på EU-direktivet.

Det er heller ikke nødvendigt at anvende lovgivningsproceduren, hvis det område, der harmoniseres i direktivet, er omfattet af en bemyndigelseslov, hvorved Deputeretkammeret giver regeringen beføjelse til at regulere ved simple anordninger på områder, der normalt reguleres ved lov.

Disse "bemyndigelseslove" er siden 2015 blevet vedtaget hvert år af Deputeretkammeret, og regeringen har således omfattende reguleringsbeføjelser på det økonomiske og finansielle område, der selv uden en udtrykkelig henvisning til EU-udtøvelsen har gjort det muligt for regeringen at gennemføre en lang række EU-direktiver.

Gennemførelsen af EU-direktiver er reguleret ved en særlig bemyndigelseslov af 9. august 1971 som ændret ved lov af 8. december 1980, der udelukkende har til formål at bemyndige regeringen til at gennemføre og stadfæste EU-direktiver på det økonomiske og tekniske område, inden for landbrug og skovbrug, på det sociale område og inden for transport. Som en undtagelse fra den almindelige forskriftsprocedure skal de pågældende storhertugelige anordninger godkendes af Deputeretkammerets parlamentariske udvalg.

Proceduren for vedtagelse af storhertugelige anordninger er i lighed med lovgivningsproceduren karakteriseret ved, at regeringen er forpligtet til at forelægge sit lovforslag for Statsrådet og de faglige sammenslutninger til udtalelse. I modsætning til lovgivningsproceduren giver forskriftsproceduren dog regeringen mulighed for helt at undgå sådanne høringer med den begrundelse, at vedtagelsen af den anbefalede foranstaltning er presserende. Regeringen har imidlertid ikke denne mulighed, hvis den har til hensigt at gennemføre et EU-direktiv ved storhertugelig anordning. Loven af 9. august 1971 supplerer således den almindelige forskriftsprocedure ved både at stille krav om obligatorisk høring af Statsrådet og om samtykke fra Deputeretkammerets parlamentariske udvalg.

I begge tilfælde vedtages teksten til den storhertugelige anordning i Ministerrådet (*Conseil des ministres*), hvorefter den underskrives af ressortministeren og forelægges storhertugen med henblik på bekendtgørelse. Storhertugelige anordninger træder i kraft efter offentliggørelsen i *Mémorial*.

Procedurer for ikrafttræden af nationale regler

I Luxembourg træder love og anordninger først i kraft efter offentliggørelsen i *Mémorial*, *Storhertugdømmet Luxembourgs officielle tidende*.

Myndigheder, der vedtager retsregler

Internationale standarder

I den luxembourgiske forfatning hedder det som følger: "Storhertugen indgår traktater". Følgende tilføjes imidlertid: "Traktaterne har ingen virkning, før de er godkendt ved lov og offentliggjort under overholdelse af de formkrav, der gælder for offentliggørelsen af love".

Det skal bemærkes, at alle internationale traktater skal godkendes, uanset emne, og at en sådan godkendelse skal være i form af en lov. Denne sidste præcisering blev indføjet i 1956 efter udtrykkelig anmodning fra Statsrådet, der fandt, at "et sådant samtykke er omfattet af lovgivningsproceduren, da forfatningen kun omfatter denne ene procedure, der finder anvendelse på alle Deputeretkammerets forslag, uanset emne.

Nationale regler

I Storhertugdømmet Luxembourg kan både [Deputeretkammeret](#) og [regeringen](#) tage initiativ til en lov.

Regeringens initiativret kaldes "regeringsinitiativ" og udøves ved, at regeringen fremsætter lovforslag – "projet de loi".

Deputeretkammerets initiativret kaldes "parlamentsinitiativ" og udøves ved, at Deputeretkammeret fremsætter lovforslag – "proposition de loi".

Efterfølgende skal disse lovforslag forelægges for de berørte instanser (faglige sammenslutninger), men især for [Statsrådet](#) til udtalelse. Efter modtagelsen af Statsrådets udtalelse sendes lovforslaget tilbage til Deputeretkammeret.

Procedure for vedtagelse af disse retsregler

Love

Deputeretkammeret er et etkammerparlament.

For at mindske risikoen for forhastet lovgivning forbundet med et etkammersystem skal der i henhold til den luxembourgske forfatning i princippet stemmes om ethvert lovforslag to gange med mindst tre måneders mellemrum.

I medfør af forfatningen kan der ses bort fra kravet om den anden afstemning ("anden afstemning i henhold til forfatningen"), "hvis Deputeretkammeret i samråd med Statsrådet på et åbent møde træffer anden afgørelse".

Her spiller Statsrådet en helt særlig rolle, som kan sammenlignes med den rolle, der spilles af det andet lovgivende kammer i andre lande (navnlig den rolle, som "House of Lords" spiller i England). Statsrådet udtaler sig første gang inden de parlamentariske forhandlinger. Ifølge forfatningen skal Statsrådet udtale sig om alle lovforslag. Statsrådet udtaler sig herefter på ny efter den første afstemning i Deputeretkammeret, idet Statsrådet på et åbent møde skal afgøre, om det vil dispensere fra den anden afstemning.

I praksis er langt de fleste love således undtaget fra den anden afstemning. Statsrådet har vedtaget en tilgang, hvorefter der dispenseres fra den anden afstemning i næsten alle tilfælde, således at afstemningen kun gennemføres i de mest alvorlige sager. Eventuelle hindringer for dispensationen fjernes oftest i den indledende procedure.

Det skal ligeledes bemærkes, at Statsrådets kompetence ikke er en egentlig veto, en beføjelse, som det i øvrigt ville være vanskeligt at forene med det forhold, at Statsrådet ikke er et valgt organ. Statsrådets medlemmer udnævnes af storhertugen. I tilfælde af et ledigt sæde udnævnes nye medlemmer på skift, den første: direkte af storhertugen, den anden: ud fra en liste med tre kandidater foreslået af Deputeretkammeret, og den tredje: ud fra en liste med tre kandidater foreslået af Statsrådet. Statsrådet kan kun udsætte afstemningen om en lov i to måneder og således give lovgiveren yderligere betænkningstid. Storhertugen intervenserer ikke kun i begyndelsen af lovgivningsproceduren (i forbindelse med lovforslag), men også efter Deputeretkammerets endelige afstemning om lovteksten. I den luxembourgske forfatning hedder det, at "*storhertugen bekendtgør love inden for tre måneder efter Deputeretkammerets afstemning*".

Storhertugelige anordninger

Ifølge artikel 2 i lov af 12. juli 1996 om reformen af Statsrådet kan et **forslag til anordning** (*projet de règlement*) til gennemførelse af love og traktater først forelægges storhertugen, når **Statsrådet** er hørt og har afgivet **udtalelse**.

Regeringen kan imidlertid fravige denne generelle regel i hastesager (vurderes af storhertugen på grundlag af en behørigt motiveret betænkning fra den minister, der tager initiativet) og således undlade at indhente en udtalelse fra Statsrådet. Anvendelsen af denne **hasteprocedure** skal imidlertid begrænses til undtagelsestilfælde.

Såfremt det i en lov formelt kræves, at anordninger til gennemførelse af loven indbringes for Statsrådet til udtalelse, kan hasteproceduren desuden under ingen omstændigheder anvendes. Det gælder ligeledes for ændringer til et forslag til anordning, som Statsrådet allerede har afgivet sin første udtalelse om. Som det også gælder for love, afgiver Statsrådet udtalelse om forslag til anordninger i form af en **motiveret betænkning**, der omfatter generelle overvejelser, en gennemgang af forslagsteksten og eventuelt et modforslag.

Statsrådets gennemgang vedrører forslaget til anordnings indhold og form og overensstemmelse med en overordnet retsregel.

Juridiske databaser

Webstedet [Légilux](#) er den luxembourgske regerings retsportal på internettet.

Den giver adgang til Luxembourgs lovgivning, enten i form af råtekster i Mémorial A eller i form af konsoliderede tekster, som for en stor dels vedkommende findes i "Codes et des Recueils de Législation".

Webstedet er opdelt i tre hovedafsnit, nemlig:

[Espace Législatif](#), der omfatter publikationer om Luxembourgs lovgivning og forskellige publikationer og konsoliderede tekster.

[Espace Administratif](#), der omfatter de såkaldte "forvaltningspublikationer". Det drejer sig hovedsageligt om samlinger fra Mémorial B samt fra det officielle lovgivnings- og forvaltningskatalog, "Annuaire Officiel d'Administration".

[Espace des Sociétés](#), Mémorial C blev den 1. juni 2016 erstattet af en liste over offentliggørelser, der er tilgængelig her: [Registre de commerce et des Sociétés](#) (RCS). Mémorial C-arkivet fra 1996 til den sidste Mémorial C offentliggjort den 27. juli 2016 findes her: [Espace des Sociétés](#).

Er der gratis adgang til databaserne?

Ja, der er **gratis** adgang til databaserne.

Relevante links

[Webstedet Légilux](#)

[Statsrådet](#)

[Deputeretkammeret](#)

[Regeringen](#)

[Ministère de la Justice \(justitsministeriet\)](#)

Sidste opdatering: 17/07/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Ungarn

På denne side findes oplysninger om retssystemet i Ungarn.

Retskilder

I. Regelhierarki

1. Grundloven

Grundloven (den ungarske grundlov af 25. april 2011) udgør toppen af det ungarske regelhierarki, og enhver anden lov skal være i overensstemmelse med den. Grundloven er vedtaget af Nationalforsamlingen, og hvis den skal **ændres**, kræver det, at **mindst to tredjedele af alle medlemmerne af forsamlingen** stemmer for ændringen [grundlovens artikel S(2)].

Grundloven og overgangsbestemmelserne til den (Overgangsbestemmelserne til den ungarske grundlov, vedtaget den 31. december 2011) **trådte i kraft den 1. januar 2012**.

Ungarns grundlov består af **seks dele**: en præambel med overskriften "**national proklamation**" og kapitler med overskrifterne "**fundamentet**" (artikel A–U), "**frihed og ansvar**" (artikel I–XXXI), "**staten**" (artikel 1–54), "**særlig retsorden**" og "**afsluttende bestemmelser**".

Afdelingen med overskriften **fundamentet** indeholder generelle bestemmelser vedrørende: regeringsformen

de grundlæggende principper for statens virke
overdragelsen af visse beføjelser til Den Europæiske Union
Ungarns hovedstad og forvaltningsmyndigheder
de vigtigste bestemmelser om ungarsk statsborgerskab og betingelserne for at opnå det
Ungarns officielle sprog, våbenskjold, flag, nationalsang, nationale helligdage og officielle valutakurs
grundlovens plads i det ungarske retssystem, dvs. at grundloven udgør fundamentet for Ungarns retssystem
proceduren for vedtagelse og ændring af grundloven
de forskellige typer ungarsk lovgivning
en række grundlæggende principper, såsom
forbud mod at tage magten og udøve magt med vold,
landets ansvar for ungarere, der bor uden for landets grænser
samarbejde om at skabe europæisk enhed
beskyttelsen af ægteskabet som institution
sikring af vilkårene for loyal konkurrence
princippet om en balanceret, gennemsigtig og bæredygtig budgetstyring
forpligtelsen til at beskytte og bevare naturressourcerne
fremme og opretholdelse af fred og sikkerhed og bestræbelser på at samarbejde med alle verdens nationer og lande om at opnå en bæredygtig udvikling for menneskeheden.

Afdelingen med overskriften "**frihed og ansvar**" indeholder de grundlæggende rettigheder og forpligtelser. **Bl.a. følgende anerkendes som grundlæggende rettigheder:**

retten til livet og menneskelig værdighed
forbud mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, slaveri og menneskehandel
forbud mod enhver form for arvehygiejne, mod enhver brug af det menneskelige legeme eller dele heraf for vindings skyld og mod menneskekloning
retten til frihed og personlig sikkerhed og bestemmelser garantier vedrørende frihedsberøvelse
retten til bevægelsesfrihed og til frit at vælge sit opholdssted
retten til respekt for privatliv og familieliv
retten til beskyttelse af personoplysninger og adgang til oplysninger af almen interesse
retten til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed
retten til at deltage i fredelige forsamlinger
ytringsfriheden
retten til at deltage i kulturlivet
retten til frit at vælge sin beskæftigelse og sit erhverv og til at drive virksomhed
ejendomsretten
forbud mod udvisning af ungarske statsborgere af Ungarn
asylretten
retten til lighed for loven
forbud mod forskelsbehandling
forbud mod børnearbejde
retten til et sundt miljø
retten til at stemme og at stille op til valg til nationalforsamlingen, til valg af lokale repræsentanter og borgmestre og til valg af medlemmer af Europa-Parlamentet
retten til få sin sag behandlet sagligt og retfærdigt af myndighederne inden en rimelig frist
alle ungarske statsborgeres ret til at blive beskyttet af Ungarn under deres ophold i udlandet
grundloven fastsætter også de vigtigste rettigheder for mindretallene og rettigheder for personer, der er tiltalt for en forbrydelse.

I henhold til grundloven skal Ungarn særligt bestræbe sig på følgende:

at yde borgerne social sikring

at sikre alle en anstændig bolig og adgang til offentlige ydelser.

Grundloven fastsætter også en række **forpligtelser:**

forpligtelsen til at bidrage til dækningen af de fælles behov (lighed i beskatningen)

ungarske statsborgeres forpligtelse til at forsvare fædrelandet.

Den afdeling af grundloven, der har overskriften **staten**, indeholder de mest grundlæggende regler om landets højeste hverv og vigtigste institutioner og bestemmer den retlige status og ansvarsopgaverne for:

nationalforsamlingen

republikkens præsident

regeringen

de selvstyrende regulerende myndigheder

forfatningsdomstolen

domstolene og anklagemyndigheden

kommisæreren for grundlæggende rettigheder

de lokale myndigheder

Ungarns nationalbank

revisionsretten

de ungarske væbnede styrker

politiet og den nationale sikkerhedstjeneste

folkeafstemninger på nationalt plan.

Den afdeling af grundloven, der har overskriften "**særlig retsorden**", indeholder regler om tilstande af national krise, undtagelsestilstand, præventivt forsvar, terrorrisiko, uventede angreb og tilstande af ekstrem fare.

2. Love

I Ungarn vedtages lovene af **nationalforsamlingen**. I henhold til grundloven skal **regler om grundlæggende rettigheder og forpligtelser** fastsættes i love. Nationalforsamlingen vedtager lovene med et **simpelt flertal** af stemmerne (over halvdelen af de tilstedeværende medlemmers stemmer) med undtagelse af de såkaldte **forfatningslove**, som er defineret i grundloven, idet det kræver et flertal på **to tredjedele** af stemmerne fra de **tilstedeværende** medlemmer af nationalforsamlingen at vedtage eller ændre dem.

Efter grundloven er det i forfatningslove, at bl.a. regler om statsborgerskab, kirkerne, rettigheder for de nationale mindretal i Ungarn, retsstilling og vederlag for medlemmerne af nationalforsamlingen og republikkens præsident, forfatningsdomstolen, de lokale myndigheder, detaljerede regler om brug af våbenskjoldet og flaget samt bestemmelser om tildeling af ordener fastsættes.

Efter grundloven kræver følgende et flertal på to tredjedele af stemmerne fra samtlige medlemmer af nationalforsamlingen: tillæggelse af beføjelse til at tiltræde traktaterne om oprettelse af Den Europæiske Union og om ændring heraf, krigserklæringer, fredsslutning og erklæring af en tilstand under en særlig retsorden.

Inden vedtagelsen af lov nr. XXXI af 1989 om ændring af forfatningen var det ungarske præsidentråd beføjet til at vedtage lovdekreter. I forhold til det juridiske lovgivningshierarki anses lovdekreter, der stadig er gældende, for bestemmelser af samme rang som love.

3. Bekendtgørelser

I henhold til grundloven kan regeringen, premierministeren, ministre, direktøren for den ungarske nationalbank, chefer for selvstændige normfastsættende organer og lokale myndigheder udstede bekendtgørelser. I tilstand af national krise kan også det nationale forsvarsråd udstede bekendtgørelser, og i undtagelsestilstand tillige republikkens præsident.

3.1. Bekendtgørelser fra regeringen

Regeringens beføjelse til at udstede bekendtgørelser kan være **primær** eller støttes på **lovgivningsbeføjelser**. De primære beføjelser er fastsat i artikel 15, stk. 3, i grundloven, hvori det bestemmes, at regeringen kan udstede bekendtgørelser inden for sit kompetenceområde om et hvilket som helst spørgsmål, der ikke er reguleret ved lov. Regeringens bekendtgørelser må ikke stride mod lovene. Dette indebærer ikke nogen begrænsning i nationalforsamlingens beføjelser, idet denne kan anse ethvert reguleringsområde for at falde ind under dens kompetence.

I henhold til grundloven og lov nr. CXXX af 2010 om lovgivning kan regeringen – også i medfør af udtrykkelig bemyndigelse i en lov – udstede bekendtgørelser, med henblik på at gennemføre en lov. I henhold til artikel 5, stk. 1, i lovgivningsloven skal bemyndigelser til at udstede gennemførelsesbestemmelser angive, hvem der bemyndiges, genstanden for bemyndigelsen og bemyndigelsens omfang. Den bemyndigede må ikke delegerer lovgivningsbeføjelserne.

3.2. Bekendtgørelser fra premierministeren

Efter grundloven kan premierministeren også udstede bekendtgørelser og f.eks. udpege en vicepremierminister blandt ministrene ved bekendtgørelse. Premierministerens bekendtgørelser har samme rang som ministrenes bekendtgørelser i normhierarkiet.

3.3. Bekendtgørelser fra ministrene

Ministrenes bekendtgørelser befinder sig under regeringens bekendtgørelser i normhierarkiet. Efter grundloven skal ministrene vedtage bekendtgørelser **efter bemyndigelse** i en lov eller en regeringsbekendtgørelse (vedtaget inden for rammerne af deres primære lovgivningskompetence), uanset om de gør det selvstændigt eller efter overenskomst med en anden minister; disse bekendtgørelser må hverken være i strid med love, regeringsbekendtgørelser eller bekendtgørelser fra direktøren for Ungarns nationalbank.

3.4. Bekendtgørelser fra direktøren for Ungarns nationalbank

Inden for sin kompetence, således som den er fastlagt i en forfatningslov, kan direktøren for Ungarns nationalbank udstede bekendtgørelser efter en bemyndigelse i henhold til lov, idet disse ikke må være i strid med lovene.

3.5. Bekendtgørelser fra chefer for selvstændige normfastsættende organer

I henhold til grundlovens artikel 23, stk. 4, kan chefer for selvstændige normfastsættende organer inden for deres kompetenceområde, således som dette er fastsat ved forfatningslov, udstede bekendtgørelser efter bemyndigelse i loven, idet disse ikke må være i strid med lovene eller med bekendtgørelser fra regeringen, premierministeren, ministrene eller direktøren for Ungarns nationalbank.

3.6. Bekendtgørelser fra kommunale myndigheder

I henhold til grundlovens artikel 32, stk. 2, kan lokale myndigheder inden for deres kompetenceområde og på grundlag af deres ved lov tildelte kompetence vedtage lokale bekendtgørelser til at regulere lokale sociale forhold, der ikke er reguleret i lovgivningen. Bekendtgørelser fra kommunale myndigheder må ikke stride mod anden lovgivning.

De nærmere regler om bekendtgørelser, der vedtages af lokale repræsentative organer er fastsat i lov nr. CLXXXIX af 2011 om Ungarns lokale myndigheder.

4. Internationale aftaler og folkerettens grundlæggende principper

Ungarns regering kan indgå **internationale aftaler** med andre stater eller andre staters regeringer. I Ungarn bygger forholdet mellem internationale aftaler og national ret på et dualistisk system, dvs. at internationale aftaler **bliver til en del af national ret** gennem deres **kundgørelse** i en national retsakt.

Folkeretlige principper

I henhold til artikel Q, stk. 3, i grundloven anerkender Ungarn de almindeligt anerkendte folkeretlige regler. Folkeretlig sædvaneret og de almindelige folkeretlige principper bliver en del af national ret, uden at der er behov for omskrivning.

II. Retskilder i bred forstand, som ikke betragtes som lovgivning

1. Retlige instrumenter fra den statslige forvaltning

Det ungarske retssystem indeholder også retlige instrumenter fra den statslige forvaltning, som, selv om de indeholder normative bestemmelser, ikke anses for lovgivning. Lovgivningsloven (lov nr. CXXX af 2010) definerer to typer retlige instrumenter fra den statslige forvaltning: normative afgørelser og normative reglementer. Disse regler er adfærdsnormer, der ikke er almindeligt bindende, dvs. de er ikke bindende for alle. De er kun interne bestemmelser og regler om organisation og drift, der udelukkende vedrører den, der udsteder dem, eller de organer eller personer, der er underordnet dem. Normative afgørelser og normative reglementer kan ikke fastlægge borgernes rettigheder og forpligtelser. Retlige instrumenter fra den statslige forvaltning må ikke stride imod anden lovgivning og må ikke gentage lovgivningens bestemmelser.

I den tidligere gældende lov om lovgivning (lov nr. XI af 1987), blev **statistiske meddelelser** og **retningslinjer** ligeledes anset for at være retskilder, der dog ikke havde karakter af lovgivning (omtalt som "andre offentlige retsfor skrifter"). De er ikke nævnt i den nye lovgivningslov. Selv om retningslinjerne blev ophævet, da den nye lov trådte i kraft (den 1. januar 2011), er de statistiske meddelelser, der blev offentliggjort, før loven trådte i kraft, fortsat gældende, indtil de ophæves (statistiske meddelelser udarbejdes af direktøren for det centrale statistiske kontor og indeholder juridisk bindende bestemmelser, der udelukkende består af statistiske termer, metoder, klassificeringer, lister og tal.)

1.1. Normative afgørelser

I normative afgørelser kan nationalforsamlingen, regeringen og andre organer i centraladministrationen, forfatningsdomstolen og budgetrådet fastsætte bestemmelser om deres egen organisation og deres eget virke samt deres egne aktiviteter og handlingsprogrammer.

Lokale folkevalgte organer kan også regulere deres egne aktiviteter og programmer ved hjælp af normative afgørelser, og det samme gælder for de organer, der henhører under dem og deres organisation og drift. Tilsvarende kan repræsentative organer under nationalt selvstyre træffe bestemmelser om deres egen organisation og drift, aktiviteter og handlingsprogrammer og om samme forhold for organer, der henhører under dem, i normative afgørelser.

1.2. Normative reglementer

Inden for deres kompetenceområde kan republikkens præsident, premierministeren, direktører for organer i centraladministrationen (undtagen regeringen), præsidenten for den nationale domstolsmyndighed, den øverste anklagemyndighed, kommissæren for menneskerettigheder, direktøren for den ungarske nationalbank, chefen for statsrevisionen, direktøren for regeringskontoret for hovedstaden og departementet, borgmestre og disses bemyndigede, for så vidt som der er hjemmel hertil i lovgivningen, træffe bestemmelse om organisationen, driften og aktiviteterne for organer, de leder, driver eller fører tilsyn med, i normative reglementer.

Derudover kan nationalforsamlingen, republikkens præsident, forfatningsdomstolen, kommissæren for grundlæggende rettigheder, selvstyrende regulerende organer, premierministerens kontor og departementschefen udstede normative reglementer inden for deres lovfæstede kompetenceområde, og disse er bindende for organisationens personale.

2. Forfatningsdomstolens afgørelser

Afgørelser fra forfatningsdomstolen spiller en væsentlig rolle i det ungarske retssystem.

I henhold til lov nr. CLI af 2011 om forfatningsdomstolen har forfatningsdomstolen følgende **opgaver**:

efterfølgende prøvelse af loves forenelighed med grundloven (efterfølgende legalitetskontrol)

(forudgående) undersøgelse af grundlovsmæssigheden af love, der er vedtaget, men endnu ikke kundgjort, og af visse bestemmelser i internationale traktater

konkret prøvelse efter anmodning fra en dommer: hvis en dommer under en retssag skal anvende bestemmelser i lovgivningen, som han finder er grundlovstridige, eller som forfatningsdomstolen har fastslået, er grundlovstridige, skal han udsætte sagen og anmode forfatningsdomstolen om at fastslå,

at de pågældende bestemmelser er grundlovstridige eller forbyde anvendelsen af dem

afsigelse af domme i sager vedrørende tilsidesættelser af grundloven, der består i, at grundlovsbeskyttede rettigheder er blevet tilsidesat: enhver person eller

organisation, der er berørt af en konkret retssag, kan indgive en forfatningsklage, hvis de rettigheder, som grundloven sikrer, er blevet tilsidesat ved

anvendelsen af en normativ retsakt, der er i strid med grundloven, under retssagen, og den pågældende allerede har udtømt mulighederne for rekurs eller ikke har adgang til rekurs

prøvelse af normative retsakter med henblik på at sikre, at de ikke er i strid med internationale aftaler

sikring af, at uoverensstemmelser med grundloven, der skyldes manglende lovgivning, bringes til ophør

løsning af visse kompetencestridigheder mellem statslige organer eller mellem lokale myndigheder og andre statslige organer

fortolkning af grundlovens bestemmelser

behandling af alle sager, der henhører under dens lovbestemte kompetence.

Forfatningsdomstolen skal give udførlige begrundelser for sine afgørelser. Der kan ikke iværksættes appel af afgørelser fra forfatningsdomstolen, og de er bindende i forhold til alle.

3. Retspraksis

Med henblik på at opfylde sit ansvar for at sikre ensartet anvendelse af loven og give juridisk vejledning til lavere retsinstanser afsiger Ungarns højeste ret, **Kúria** (indtil den 1. januar 2012 kaldet Højesteret) **afgørelser om at ensarte retstilstanden og udsteder principielle retsafgørelser**.

Der kan rejses en **sag vedrørende ensartethed i retstilstanden**, hvis der af hensyn til udviklingen i retspraksis og dennes ensartethed bør træffes en afgørelse

vedrørende ensartethed i retstilstanden angående et principielt spørgsmål, og en afdeling af Kúria har til hensigt at afvige fra en afgørelse truffet af en anden

afdeling af Kúria. Afgørelser om at ensarte retstilstanden er bindende for domstolene.

Afgørelser om at ensarte retstilstanden er bindende for domstolene.

Principielle afgørelser udledes af retspraksis ved Kúrias afdelinger og fremmer tillige ensartetheden af retspraksis.

Afgørelser til sikring af ensartethed i retstilstanden og principielle afgørelser offentliggøres i **Kúrias officielle samling af afgørelser**.

III. Lovgivningens anvendelsesområde

Det territoriale anvendelsesområde for lovgivning er Ungarns område, mens bekendtgørelser fra lokale myndigheder gælder for det administrative område,

hvor den lokale myndighed har kompetence. Lovgivningens personelle anvendelsesområde er fysiske personer, juridiske personer og organisationer uden

retssubjektivitet på Ungarns område, ungarske statsborgere uden for Ungarns område og, for så vidt angår bekendtgørelser fra lokale myndigheder, fysiske

personer, juridiske personer og organisationer uden retssubjektivitet på det administrative område, hvor den lokale myndighed har kompetence.

Lovgivningsloven indeholder et forbud mod **tilbagevirkende gyldighed**, idet det deri bestemmes, at bestemmelser i lovgivningen ikke kan pålægge

forpligtelser, gøre forpligtelser mere byrdefulde, ophæve eller begrænse rettigheder eller erklære adfærd ulovlig for tiden forud for sin ikrafttræden.

Lovgivning skal altid fastsætte datoen for sin **ikrafttræden** på en sådan måde, at der indrømmes tilstrækkelig tid til at forberede dens anvendelse.

Lovgivningen og dens **gennemførelsesbestemmelser** skal træde i kraft samtidig. En retsregel (eller heraf afledte bestemmelser) ophører med at finde

anvendelse, når den ophæves eller på det i lovgivningsloven fastsatte tidspunkt, hvis den kun indeholder bestemmelser, som er blevet ændret eller ophævet.

IV. Juridiske databaser

I Ungarn hedder lovtidende "[Magyar Közlöny](#)". teksten heri anses for autentisk.

Det ungarske lovtidende indeholder lovgivning (dog ikke bekendtgørelser fra kommunale myndigheder), herunder:

kendelser og domme fra forfatningsdomstolen, der skal offentliggøres i lovtidende i henhold til loven eller efter forfatningsdomstolens skøn

nationalforsamlingens beslutninger

afgørelser om at ensarte retstilstanden, der træffes af Kúria

udtalelser fra det nationale valgudvalg

bilag, herunder samlingen af afgørelser

officielle bekendtgørelser.

[Den nationale lovdatabase](#) (Nemzeti Jogszabálytár) indeholder al lovgivning (undtagen bekendtgørelser fra lokale myndigheder) og retlige instrumenter

fra den statslige forvaltning, der er gældende på tidspunktet for søgningen. Lovgivningen vises i en konsolideret udgave med angivelse af lovændringer og

andre ændringer.

Oplysninger fås ved søgning på titel og nummer, og det er også muligt at foretage søgninger i teksten.

Adgang til disse databaser er **gratis**, og der gælder ingen begrænsninger.

Relevante links

[Det autentiske elektroniske lovtidende](#)

[Den nationale lovdatabase](#)

Sidste opdatering: 17/07/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Malta

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Malta.

Retskilder

love vedtaget af parlamentet (primær lovgivning)

bestemmelser, regler, bekendtgørelser og vedtægter (sekundær lovgivning)

EU-lovgivning, herunder afgørelser fra Domstolen.

Forfatningen er den grundlæggende kilde for national ret og fastlægger, at love vedtages af parlamentet. Parlamentet kan dog give andre organer (dvs. ministre, myndigheder, offentlige organer osv.) beføjelser til at udarbejde sekundær lovgivning inden for rammerne af det kompetenceområde, de har fået tillagt i henhold til en lov vedtaget af parlamentet.

Den nationale retsorden skal også ses i lyset af EU-lovgivningen, herunder især tiltrædelsestraktaten.

Dommerskabte retsregler kendes ikke i Malta. Domstolene fortolker loven, som den er formuleret i retsfor skrifterne. Dermed ikke sagt, at retspraksis ikke har nogen betydning. I realiteten fraviger dommerne kun meget sjældent principper, som følger af fast retspraksis, medmindre der er vægtige grunde til det. Sædvanligvis følger underretterne desuden de principper vedrørende bestemte retlige spørgsmål, der fastslås af en højere retsinstans.

Loggivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Internationale traktater kan også indgå i Maltas nationale lovgivning.

Den europæiske menneskerettighedskonvention

Den europæiske menneskerettighedskonvention blev gennemført i maltesisk ret af det maltesiske parlament ved lov nr. XIV af 1987. Ingen maltesisk lov må være i strid med de rettigheder og frihedsrettigheder, der er fastsat i konventionen. Domstolene har beføjelse til at efterprøve, om det er tilfældet.

Regelhierarki

Forfatningen udgør landets øverste lovgivning, efterfulgt af love vedtaget af parlamentet og dernæst den sekundære lovgivning. Som anført ovenfor er tiltrædelsestraktaten og EU-forordningerne, som det er tilfældet i alle andre medlemsstater, juridisk bindende for Malta og skal tages i betragtning sammen med den øvrige EU-ret.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Grundlæggende følges et kontrolsystem, hvor den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt holder hinanden i skak. Samtidig med at de tre søjler udøver lovgivende, udøvende og dømmende beføjelser inden for hvert sit felt, sikrer dette kontrolsystem, som Malta har arvet fra engelske retsstatsprincipper, et effektivt retssystem i Malta.

Beslutningsprocedurer

Malta har samme parlamentariske system som Storbritannien, hvilket ikke er overraskende efter 180 år under britisk styre. En minister fremsætter et lovforslag, som derefter offentliggøres i lovtidende med henblik på førstebehandling i parlamentet. Afhængig af, hvor vigtig den pågældende lov er, offentliggøres der eventuelt en hvidbog i forvejen. Repræsentanternes hus nedsætter derefter et udvalg, og efter andenbehandlingen, hvor parlamentsmedlemmerne får mulighed for at komme med generelle bemærkninger til den pågældende lov, gennemgår udvalget de enkelte paragraffer i detaljer og kommer eventuelt med forslag. Når udvalget har afsluttet sit arbejde, sendes lovforslaget tilbage til parlamentet til den endelige tredjebehandling, hvorefter det stadfæstes af præsidenten og bliver til lov.

Den generelle regel er, at en lov træder i kraft på datoen for offentliggørelsen, medmindre det specifikt fremgår af selve loven, at den pågældende minister kan lade loven (eller dele af den) træde i kraft på en anden dato.

Juridiske databaser

Database over national lovgivning: [Maltas love – juridiske tjenester](#)

Denne tjeneste giver gratis adgang til:

al primær og sekundær national lovgivning

juridiske publikationer, herunder love, lovforslag, bekendtgørelse og vedtægter.

Relevante links

[Maltas love](#)

Sidste opdatering: 04/05/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [nl](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

National lovgivning - Nederlandene

På denne side findes oplysninger om retssystemet i Nederlandene.

Den nederlandske regering består foruden ministrene også af kongen. Nederlandene adskiller sig derved fra de vesteuropæiske monarkier, hvor statsoverhovedet oftest ikke indgår i regeringen. Nederlandene har siden den omfattende ændring af grundloven i 1848 været et konstitutionelt monarki med et parlamentarisk system.

Retskilder

Loggivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Forfatningen fastsætter rammerne for den nederlandske stats organisation og fungerer som grundlag for lovgivningen. Traktater mellem Nederlandene og andre stater er vigtige retskilder. I henhold til artikel 93 i forfatningen kan traktatbestemmelser og bestemmelser i afgørelser fra internationale institutioner have direkte virkning i det nederlandske retssystem. I så fald har disse bestemmelser forrang for nederlandsk lovgivning. Lovbestemmelser, som gælder i Kongeriget Nederlandene, finder derfor ikke anvendelse, hvis de er i strid med disse bestemmelser. Derfor er bestemmelser i EU-traktater, -forordninger og -direktiver en vigtig retskilde i Nederlandene.

Kongeriget Nederlandenes charter regulerer de politiske relationer mellem Nederlandene, Aruba, Curaçao og Saint-Martin.

Love udarbejdes på nationalt niveau. Den centrale regering kan, når den er bemyndiget hertil ved lov, fastlægge (supplerende) regler i ministerielle bekendtgørelser. Det er også muligt at fastlægge uafhængige ministerielle bekendtgørelser (som ikke er afledt af en lov). Lavere offentligretlige organer (provinser, kommuner og vandløbsmyndigheder) har ifølge forfatningen kompetence til at udstede regler.

Retspraksis er en retskilde, da betydningen af en dom rækker ud over den konkrete sag, der danner grundlag for dommen. Afgørelser truffet af højere instanser er vejledende. Afgørelser truffet af højesteret (Hoge Raad) er særlig vigtige, da det er højesterets opgave at fremme ensartethed på retsområdet. Lavere instanser skal derfor, når de træffer afgørelser i nye sager, lægge afgørelser truffet af højesteret til grund.

Generelle retsprincipper har betydning for forvaltningen og retspraksis. Der henvises i visse tilfælde til dem i lovgivningen, f.eks. rimeligheds- og billighedsprincippet i den civile retsplejelov. Domstolene kan også lægge generelle retsprincipper til grund, når de træffer afgørelser.

En anden retskilde er sædvaneret, også kaldet den uskrevne ret. Sædvaneret er i princippet kun relevant, når loven udtrykkeligt henviser hertil, men også her gælder det, at domstolene kan tage hensyn til sædvaneret, når de træffer afgørelser, hvis der foreligger en konflikt. Sædvaneret kan ikke anvendes som retskilde ved vurderingen af, om der foreligger en strafferetlig lovovertrædelse (artikel 16 i forfatningen).

Retskildernes hierarki

I henhold til artikel 94 i forfatningen har visse internationale retsforskrifter hierarkisk forrang: Lovbestemmelser, som er i strid med disse internationale retsforskrifter, finder ikke anvendelse. Europæisk lovgivning har forrang for national lovgivning. Dernæst følger chartret, forfatningen og love vedtaget af parlamentet. Disse har forrang for andre bestemmelser. Parlamentets love vedtages i fællesskab af regeringen og parlamentet (de folkevalgte repræsentanter).

Det er endvidere fastlagt, at en lov kun kan miste sin virkning helt eller delvist som følge af en nyere lov. Desuden gælder den generelle fortolkningsregel, at specifik lovgivning går forud for generel lovgivning. I den kontinentale tradition har lovgivning som retskilde forrang for retspraksis.

Institutionelle rammer

Myndigheder med ansvar for at vedtage forskrifter

Logvigningsproces

Parlamentets love vedtages i fællesskab af regeringen og parlamentet (de folkevalgte repræsentanter). Lovforslag kan fremsættes af regeringen eller parlamentets andetkammer (Tweede Kamer der Staten-Generaal). Statsrådet afgiver udtalelse om lovforslag og ministerielle bekendtgørelser. Andre interessenter høres som regel i forbindelse med udarbejdelsen af lovforslag.

Normalt vedtager ministerrådet lovforslag og sender dem videre til statsrådets rådgivende afdeling (de Afdeling adviserende van de Raad van State) til udtalelse. Regeringen afgiver udtalelse i form af en betænkning. Derefter sender regeringen lovforslaget – med eventuelle ændringer – til andetkammeret ved kongelig bekendtgørelse. Forslaget kan ændres under behandlingen i andetkammeret. Andetkammeret har nemlig ret til at ændre et forslag. Når forslaget er vedtaget af andetkammeret, behandles det i førstekammeret. Førstekammeret kan kun vedtage eller afvise lovforslaget. På dette stadium kan der ikke foretages yderligere ændringer. Når førstekammeret har vedtaget forslaget, undertegnes det af kongen og ministeren og bliver dermed til lov.

Juridische gegevensbanken

[Overheid.nl](https://overheid.nl) er det centrale adgangspunkt til alle oplysninger om Nederlandenes statslige organisationer. Det giver bl.a. adgang til den nationale og lokale lovgivning.

De officielle publikationer af lovsamlingen, lovtidende og traktatsamlingen findes på webstedet officielebekendmakingen.nl. Der findes også alle det nederlandske parlaments publikationer.

Er der gratis adgang til databasen?

Der er gratis adgang til webstederne.

Relevante links

[Regering](#)

<https://www.rijksoverheid.nl/>

<https://www.rijksoverheid.nl/> [Regering](#)

[Udenrigsministeriet](#)

[Parlamentet](#)

[Government.nl](#)

[Houseofrepresentatives.nl](#)

Sidste opdatering: 19/11/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [de](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

National lovgivning - Østrig

Indledning — Denne side giver oplysninger om det østrigske retssystem og giver et overblik over østrigsk ret.

Retskilder

Østrigsk ret er for størstedelens vedkommende skreven ret. Sædvaneret spiller derimod kun en meget lille rolle. Afgørelser truffet af de øverste domstole udstikker vigtige rettesnore for rets anvendelsen og har stor betydning, men retspraksis anerkendes ikke formelt som retskilde.

Ifølge **østrigsk forfatningsret** er de alment anerkendte folkeretlige regler en del af østrigsk forbundsret, og **folkeretlige traktater** gennemføres i østrigsk ret med eller uden specifik lovgivning. Traktatbestemmelser placering i det nationale retssystem afhænger af indholdet.

Folkeretlige traktater, der ændrer eller supplerer forfatningen, skal vedtages af Østrigs nationalråd (*Nationalrat*) med samme kvalificerede flertal som forbundsforfatningslove. Traktater, der ændrer eller supplerer lovgivning, kræver samme flertal som almindelig lovgivning.

Folkeretlige traktater indgås principielt af forbundspræsidenten på forslag af forbundsregeringen eller en forbundsminister med bemyndigelse fra regeringen. Politiske traktater og traktater, der ændrer eller supplerer loven, skal forhåndsgodkendes af nationalrådet. Forbundspræsidenten kan bemyndige forbundsregeringen eller de ansvarlige medlemmer af regeringen til at indgå visse former for folkeretlige traktater, der hverken er af politisk art eller ændrer eller supplerer loven.

Ud over den nationale forbunds(forfatnings)ret har de **ni delstater** i henhold til den østrigske forbundsforfatning hver sin **delstats(forfatnings)ret**. Delstatsforfatningsretten skal være i overensstemmelse med forbundsforfatningsretten og er derfor **underordnet** denne. En sådan rangorden findes dog principielt ikke mellem bestemmelser i forbunds- og delstatslovgivningen. Delstaterne har på de områder, der hører under deres kompetence, siden 1988 haft beføjelse til at indgå folkeretlige traktater. Udenrigsanliggender varetages dog stadig primært på forbundsniveau.

Lovgivningsmæssige instrumenter — retskildernes hierarki

Forbundsforfatningslovgivning skal vedtages af et flertal på to tredjedele af de afgivne stemmer i nationalrådet, og mindst halvdelen af medlemmerne skal være til stede. Lovgivningen skal udtrykkeligt være angivet som en "forfatningslov" eller "forfatningsbestemmelse".

Bestemmelser i forbundslovgivningen kræver, at mindst en tredjedel af nationalrådets medlemmer er til stede, og at der er et simpelt flertal af de afgivne stemmer.

1. Forbundsforfatningens grundprincipper

Følgende grundprincipper i forbundsforfatningen er de vigtigste bestemmelser i det østrigske retssystem:

- det demokratiske princip
- princippet om magtens deling
- retsstatsprincippet
- det republikanske princip
- forbundsstatsprincippet
- det liberale princip.

Tilsammen danner disse principper den **forfatningsmæssige grundstruktur**.

De er afgørende ud fra et forfatningsmæssigt synspunkt. Der er tale om en grundlæggende forfatningsændring og en **forpligtelse til at afholde en folkeafstemning**, såfremt en **ændring af forfatningen** medfører, at et af de grundlæggende principper, som forfatningen hviler på, tilsidesættes, eller forholdet mellem disse principper forskydes på afgørende vis.

2. Primær og sekundær EU-ret

Med **Østrigs tiltrædelse af EU** den 1. januar 1995 var det nødvendigt med en grundlæggende ændring af den østrigske forbundsforfatning. Østrigs retssystem har siden tiltrædelsen ikke kun været bestemt af østrigsk forfatningsret, men også af EU-retten. Den fremherskende opfattelse er, at **EU-retten går forud for national ret**, også almindelig forbundsforfatningsret, men ikke forud for forbundsforfatningens grundprincipper.

3. "Almindelig" forbundsforfatningsret

Forfatningsretten opstiller "spillereglerne" for den politiske proces, idet den fastsætter:

- lovgivningsproceduren
- de øverste organers stilling i staten
- det indbyrdes forhold mellem forbundsstat og delstater, når det gælder lovgivning og håndhævelse
- domstolens kontrol med statens handlinger.

4. Forbundslove

Forfatningens grundprincip om retsstaten binder hele den udøvende magt i forvaltningen og retsplejen til loven. Forbundsforfatningen fastsætter fordelingen af lovgivningsbeføjelser mellem forbundsstaten og delstaterne.

5. Bekendtgørelser

Bekendtgørelser (*Verordnungen*) er **generelle forskrifter, der udstedes af forvaltningsmyndigheder**, og som er bindende for alle borgere. Forfatningen giver en generel hjemmel til at vedtage gennemførelsesbekendtgørelser, som præciserer de regler, der er fastsat i mere generelle bestemmelser, normalt i almindelige love. Bekendtgørelser kan kun ændre eller supplere loven, når forfatningen giver udtrykkelig hjemmel hertil.

6. Kendelser

Kendelser (*Bescheide*) er primært forvaltningsinstrumenter til gennemførelse af love, som er rettet til en eller flere nærmere angivne personer.

Institutionelle rammer

Lovgivningsmagten

Forbundsforfatningen fordeler kompetencen mellem forbundsstat og delstater og de forskellige organer, der deltager i lovgivningsprocessen.

Nationalrådet (*Nationalrat*) vedtager forbundslove, som regel med deltagelse af **forbundsrådet** (*Bundesrat*). De 183 medlemmer af nationalrådet vælges ved direkte valg, mens medlemmerne af forbundsrådet vælges af landdagene (*Landtage*). Forbundsrådet har som udgangspunkt kun en indsigelsesret. Lovgivningen i delstaterne vedtages af delstatsparlamenterne.

Lovgivningsprocedure

Forslag til forbundslove kan fremsættes for nationalrådet:

- af dets medlemmer (*Initiativantrag*)
- af forbundsregeringen (*Regierungsvorlage*)
- af forbundsrådet.

Et borgerinitiativ kan i øvrigt fremsættes for nationalrådet, hvis det er underskrevet af 100 000 stemmeberettigede eller en sjettedel af de stemmeberettigede borgere i tre delstater.

I praksis fremsættes de fleste **lovforslag af forbundsregeringen**. Lovforslag fra forbundsregeringen skal vedtages enstemmigt af forbundsregeringen (i ministerrådet). De udarbejdes af den ansvarlige minister, og inden de godkendes af regeringen, indhentes kommentarer fra andre organer, f.eks. delstaterne eller interessegrupper.

Når lovforslagene er vedtaget i nationalrådet, skal de godkendes af forbundsrådet (forbundsfinanslove skal dog ikke forelægges forbundsrådet).

Forbundskansleren forelægger så præsidenten forslaget til **stadfæstelse**.

Nationalrådet kan beslutte at sende et forslag til folkeafstemning. Et flertal af medlemmerne af nationalrådet kan også kræve en folkeafstemning.

Lovforslaget, som allerede er vedtaget af nationalrådet, skal så godkendes ved en **folkeafstemning**, inden det stadfæstes. En grundlæggende forfatningsændring kræver også en folkeafstemning.

Præsidenten bekræfter, at et lovforslag er vedtaget i overensstemmelse med forfatningen, ved at underskrive det. Denne **stadfæstelse** kontraheres af forbundskansleren.

Derefter bekendtgøres forbundslovene i Østrigs lovtidende (*Bundesgesetzblatt*). Medmindre det er udtrykkeligt fastsat i en forbundslov, at den gælder med tilbagevirkende kraft, eller at den gælder fra en bestemt dato, træder den i **kraft** dagen efter dens offentliggørelse i lovtidende og udgivelsen af den pågældende udgave af lovtidende.

En lov kan ophæves enten udtrykkeligt (formel ophævelse) eller ved vedtagelse af ny lovgivning, der indholdsmæssigt er i strid med den ældre bestemmelse (faktisk ophævelse). En specialregel går forud for en generel regel. Det kan også fastsættes i en retsforskrift, hvor længe den er gyldig.

Juridiske databaser

 [Østrigs retsinformationssystem \(Rechtsinformationssystem des Bundes\)](#) (RIS), der koordineres og drives af forbundsministeriet for digitale og økonomiske forhold, giver onlineadgang til østrigsk lovgivning.

Er der gratis adgang til databasen?

Der er gratis adgang til [Østrigs retsinformationssystem](#) (RIS).

Kort beskrivelse af indholdet

Østrigs retsinformationssystem indeholder oplysninger om følgende temaer:

Forbundslove

Konsoliderede forbundslove

Den officielle udgave af Østrigs lovtidende (*Bundesgesetzblatt*) tilbage til 2004

Østrigs lovtidende (*Bundesgesetzblatt*) 1945-2003

Lovtidender 1848-1940

Samlinger af love og bekendtgørelser fra perioden 1740-1848 (ekstern)

Tyske lovtidender 1919-1945 (ekstern)

Lovforslag, som er sendt til høring (*Begutachtungsentwürfe*)

Regeringslovforslag (*Regierungsvorlagen*).

Delstatslove

Delstaternes lovgivning i en konsolideret udgave

Autentiske og ikke-autentiske udgaver af delstaternes lovtidender (forskellige perioder).

Kommunale love: visse retsregler for kommunerne i følgende delstater:

Kärnten (alle kommuner)

Niederösterreich

Oberösterreich

Salzburg

Steiermark

Wien.

Retspraksis

Forfatningsdomstol (*Verfassungsgerichtshof* — VfGH)

Forvaltningsdomstol (*Verwaltungsgerichtshof* — VwGH)

Forvaltningsdomstolens fortegnelse over retsakter (*Normenliste*)

De almindelige domstole (øverste domstol (*Oberste Gerichtshof* — OGH), øverste regionale domstole (*Oberlandesgerichte* — OLG), regionale domstole (*Landesgerichte* — LG), distriktsdomstole (*Bezirksgerichte* — BG), øverste patent- og varemærkedomstol (*Oberster Patent- und Markensenat* — OPMS), udenlandske afgørelser (*ausländische Entscheidungen* — AUSL))

Forbundsdomstol i forvaltningsretlige sager (*Bundesverwaltungsgericht* — BVwG)

Regionale forvaltningsdomstole (LVwG)

Forbundsdomstol i skatte- og afgiftsretlige sager (*Bundesfinanzgericht* — ekstern)

Databeskyttelsesmyndighed (*Datenschutzbehörde*) (før 2014: *Datenschutzkommission*)

Disciplinærnævn (*Disziplinarkommissionen*), øverste disciplinærnævn (*Disziplinaroberkommission*), ankenævn (*Berufungskommission*)

Tilsynsmyndighed for personalerepræsentation (*Personalvertretungsaufsichtsbehörde*) (før 2014: *Personalvertretungs-Aufsichtskommission*)

Ligestillingskommissioner (*Gleichbehandlungskommissionen*) fra 2014

Ligestillingskommissioner (*Gleichbehandlungskommissionen*) fra 2008 (ekstern)

Finansiell dokumentation (*Finanzdokumentation*), uafhængig domstol for finansielle anliggender (*Unabhängiger Finanzsenat* — ekstern)

Uafhængige forvaltningsdomstole — udvalgte afgørelser 1991-2013

Asylret (*Asylgerichtshof* — AsylGH) — juli 2008-2013

Uafhængig forbundsdomstol for asylsager (*Unabhängiger Bundesasylsenat*) — udvalgte afgørelser fra 1998 til udgangen af juni 2008

Miljødomstol (*Umweltsenat*) — udvalgte afgørelser 1994-2013

Forbunds-kommunikationsnævn (*Bundeskommunikationssenat*) — udvalgte afgørelser 2001-2013

Tilsynsmyndigheder for offentlige indkøb (*Vergabekontrollbehörden*) — udvalgte afgørelser frem til 2013

Domme afsagt af den øverste domstol og kassationsdomstolen i civile sager og straffesager (1885-1897) (ekstern)

Samling af afgørelser fra den øverste domstol i det østrig-ungarske kejserrige (*Reichsgericht*) 1869-1918 (ekstern)

Samling af afgørelser fra den østrigske forfatningsdomstol 1919-1979 (ekstern)

Samling af afgørelser fra den østrigske forvaltningsdomstol 1876-1934 (ekstern).

Andre publikationer:

Prøvelsesforskrifter som omhandlet i handels- og industriloven (*Prüfungsordnungen gemäß Gewerbeordnung*)

Officielle erklæringer fra socialsikringsmyndighederne (*Amtliche Verlautbarungen der Sozialversicherung*) — autentiske fra 2002

Strukturelle sundhedsplaner (strukturel sundhedsplan for Østrig (*Österreichischer Strukturplan Gesundheit* — ÖSG), strukturel sundhedsplan for delstaterne (*Regionaler Strukturplan Gesundheit* — RSG))

Officielle veterinær-rapporter (*Amtliche Veterinärnachrichten* — AVN) fra den 15. september 2004.

Anordninger (*Erlasse*)

Dekreter fra forbundsministerier

Direktiver og dekretter fra forbundsfinansministeriet (ekstern)

Dekreter fra forbundsministeriet for arbejde, sociale anliggender, sundhed og forbrugerbeskyttelse vedrørende socialsikring (ekstern).

Austrian Laws (østrigske love)

Visse østrigske love foreligger også på engelsk.

Yderligere oplysninger

Yderligere oplysninger findes på webstedet for [Østrigs retsinformationssystem](#).

Sidste opdatering: 13/09/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Polen

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Polen.

Polen er en republik med demokratisk styre. Den lovgivende magt ligger hos parlamentet, der består af et underhus, **Sejmen**, og et overhus, **Senatet**. Den udøvende magt ligger hos **Polens præsident** (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej) og **ministerrådet** (Rada Ministrów).. Den dømmende magt ligger hos domstolene.

Retssystemet i Polen er baseret på det kontinentale retssystem (**civilret**). De almindelige domstole i Polen omfatter **appeldomstolene** (**sądy apelacyjne**), de regionale domstole (**okręg**) (sady okregowe) og distriktsdomstolene (**rejon**) (**sady rejonowe**). Disse domstole behandler straffesager, civile sager, familieretlige sager og sager vedrørende forældremyndighed, arbejdsretlige sager og socialsikringsager.

Forvaltningsmyndigheden falder under den øverste forvaltningsdomstol (**Naczelny Sad Administracyjny**), der fører retligt tilsyn med den offentlige forvaltning. **Højesteret** (Sad Najwyzszy) er det øverste centrale retsorgan i Republikken Polen og er dermed den højeste appeldomstol. Højesterets primære opgaver er at varetage retsplejen i Polen (sammen med de almindelige domstole, forvaltningsdomstolene og militærdomstolene), at behandle kassationsager som en slags ekstraordinær appelform og at træffe beslutninger vedrørende fortolkning af lovgivningen.

Forfatningsdomstolen (**Trybunal Konstytucyjny**) er en del af retsvæsenet og træffer afgørelse i sager om:

en vedtaget lovs overensstemmelse med forfatningen

de forskellige centralforvaltningsorganers kompetence

overensstemmelse med forfatningen for så vidt angår politiske partiers målsætninger og aktiviteter

forfatningsager, der anlægges af borgerne.

De engelske udgave af den lov, der regulerer forfatningsdomstolen, og andre beslægtede love kan findes på webstedet for [den polske forfatningsdomstol](#).

Retskilder

Kilderne til den polske lovgivning er forfatningen, lovene, de ratificerede internationale aftaler og bekendtgørelserne. Forfatningen betragtes som den vigtigste lovgivningskilde i Polen. Den indeholder oplysninger om det polske lovsystem, landets institutionelle opbygning, retssystemet og de lokale myndigheder. Den dækker også politiske friheder og rettigheder. Den nuværende forfatning blev vedtaget i 1997 og findes på webstedet for [underhuset i det polske parlament \(Sejm\)](#) på polsk, engelsk, tysk, fransk og russisk.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Love (**ustawy**) er almindeligt gældende regler om vigtige emner. Der kan vedtages love inden for alle områder. Forfatningen fastlægger, at visse spørgsmål skal reguleres ved lov, f.eks. budgetter og borgernes retlige status.

I henhold til forfatningen skal visse **internationale aftaler** (**umowy miedzynarodowe**), før de bliver ratificeret, fastlægges i en lov, der vedtages af parlamentet og underskrives af præsidenten. Sådanne aftaler omfatter alliancer, politiske og militære traktater, borgernes friheder, rettigheder og forpligtelser, medlemskab af internationale organisationer og andre spørgsmål, der reguleres af forfatningen.

Bekendtgørelser (rozporzadzenia) udstedes af de forvaltningsorganer, der i henhold til forfatningen har beføjelser hertil.

Ministerrådet kan udstede **internt gældende regler** (**uchwaly**), der kun er bindende for de organisatoriske enheder under det organ, som udsteder en sådan regel. Disse regler kan ikke danne grundlag for afgørelser vedrørende borgere, juridiske personer eller andre.

De lokale forvaltningsmyndigheder kan på grundlag af beføjelser fastsat ved lov vedtage **lokale retsforskrifter** (**akty prawa miejscowego**), som gælder inden for deres forvaltningsområde.

Regelhierarki

Forfatningen er den øverste lovgivningskilde i Polen. Andre regler i det polske regelhierarki er ratificerede internationale aftaler, EU-forordninger, -direktiver og beslutninger, love, bekendtgørelser og retsforskrifter fra lokale myndigheder.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Den lovgivende magt udøves af Sejmen og Senatet, de to kamre i **det polske parlament**. Medlemmerne vælges for en **fireårig periode**. Initiativretten med hensyn til lovgivning tilhører parlamentsmedlemmerne, Senatet, præsidenten og ministerrådet samt en gruppe bestående af **mindst 100 000 borgere**, der har stemmeret ved valgene til Sejmen.

Lovforslag forelægges for Sejmen, hvor de gennemgår tre behandlinger. Når et lovforslag er vedtaget af Sejmen og Senatet, sendes det til underskrift hos præsidenten. Før præsidenten underskriver lovforslaget, kan han forelægge det for forfatningsdomstolen med henblik på at få undersøgt dets overensstemmelse med forfatningen.

Ministerrådet sikrer gennemførelse af **love**, udsteder **bekendtgørelser**, indgår **internationale aftaler, der kræver ratificering**, og tiltræder eller forkaster **andre internationale aftaler**.

Beslutningsprocedurer

Initiativret

Lovforslag kan fremsættes af parlamentsmedlemmerne, Senatet, præsidenten, ministerrådet eller en gruppe bestående af mindst 100 000 borgere, der har stemmeret ved valgene til Sejmen.

I de fleste tilfælde fremsættes lovforslagene dog af ministerrådet eller parlamentsmedlemmerne.

Lovforslag skal sammen med en begrundelse sendes til **formanden for Sejmen** (Marszalek Sejmu), som videresender det til præsidenten, til Senatet og til formanden for ministerrådet (premierministeren).

Behandling

Lovforslagene gennemgår tre behandlinger i Sejmen, og i denne forbindelse undersøges de også af Sejmens og Senatets særlige udvalg.

Vedtagelse

Senatet skal **inden for 30 dage, efter at et lovforslag er stillet**, vedtage det uden ændringer, vedtage ændringer til det eller forkaste det. **Sejmen** kan kun forkaste Senatets ændringer ved absolut flertal, idet mindst halvdelen af det lovbestemte antal medlemmer skal være til stede.

Offentliggørelse

Når proceduren i Sejmen og Senatet er afsluttet, sender formanden for Sejmen det vedtagne lovforslag til underskrift hos præsidenten. Præsidenten har herefter 21 dage til at underskrive lovforslaget og skal sørge for, at det offentliggøres i Polens lovtidende (Dziennik Ustaw). To uger senere træder loven i kraft. Datoen for lovens **ikrafttrædelse** (Dziennik Ustaw) kan også fremgå af selve loven. I henhold til det polske lovgivningssystem kan en lov kun ophæves af en anden lov. Datoen for, hvornår en lov ikke længere er gældende, skal fremgå af den pågældende lov.

Juridiske databaser

Retsakter helt tilbage til 1918 kan findes på webstedet for [den polske juridiske database \(Sejm\)](#) sammen med en liste over disse retsakter.

Der er **gratis** adgang til databasen.

Sidste opdatering: 01/02/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Portugal

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Portugal.

1. Retsforskrifter eller retskilder

Følgende betragtes traditionelt som retskilder i Portugal:

forfatningslove, der omfatter den portugisiske forfatning selv, forskellige forfatningslove og love om forfatningsændringer

«regler og principper i folkeretten eller international sædvaneret», «regler i behørigt ratificerede eller godkendte internationale konventioner», «regler udstedt af de kompetente myndigheder ved internationale organisationer, som Portugal er medlem af ..., forudsat at dette er fastlagt i de respektive oprettelsestraktater» og «bestemmelserne i de traktater, der regulerer Den Europæiske Union, og de regler, der er fastlagt af dens institutioner i forbindelse med udøvelsen af deres respektive pligter» (forfatningens artikel 8)

almindelige love, herunder love vedtaget af nationalforsamlingen, dekretter udstedt af regeringen og regionale dekretter vedtaget af de lovgivende forsamlinger for de selvstyrende regioner Azorerne og Madeira

forskrifter med samme retskraft som love, f.eks. retsakter til gennemførelse af internationale konventioner, traktater eller aftaler, almindeligt bindende afgørelser afsagt af forfatningsdomstolen, hvormed foranstaltninger erklæres forfatnings- eller retsstridige, kollektive overenskomster og andre kollektive bestemmelser til regulering af arbejdsforhold

bestemmelser eller retsakter med en lavere rang end love, som har til formål at supplere love og fastlægge detaljerne med henblik på anvendelse eller gennemførelse af lovene. Disse omfatter gennemførelsesdekretter, bestemmelser, dekretter, regionale gennemførelsesdekretter, afgørelser, regler, ministerbekendtgørelser, andre bekendtgørelser, politiforskrifter udstedt af civilguvernører samt kommunale bekendtgørelser og bestemmelser.

2. Andre retskilder

Der er uenighed om, hvorvidt andre kilder, som ikke falder ind under statens politiske beføjelser til at vedtage nedskreven lovgivning, har betydning og skal anerkendes, afhængig af om kilderne betragtes som et middel til at fastlægge retsregler, et middel til at offentliggøre reglerne eller begge dele. Der skelnes undertiden mellem direkte og indirekte kilder, hvilket i nogen grad afhjælper de problemer, der opstår i forbindelse med ovenstående.

Følgende betragtes normalt som mulige retskilder:

sædvaneret, dvs. gentagen og sædvanlig anvendelse af en bestemt praksis, som generelt anses for at være obligatorisk. Dette kan dog kun betragtes som en retskilde på visse områder. Regler, der fastsættes på denne måde, findes eksempelvis inden for folkeretten (f.eks. princippet om, at fremmede stater ikke kan retsforfølges), international privatret og forvaltningsret

Retspraksis, dvs. de principper, der opstår som følge af domme og afgørelser afsagt af domstolene. I visse kredse betragtes retspraksis ikke som en ægte retskilde, men blot som et middel til at klarlægge betydningen af lovbestemmelser i form af løsninger på fortolkningsproblemer, som kan anvendes i andre retssager, idet der tages højde for de logiske og tekniske argumenter, som de er baseret på. Nogle forfattere medtager ikke alene domstolsafgørelser i specifikke sager i denne kategori, men også afgørelser, som har retskraft (almindeligt bindende afgørelser afsagt af forfatningsdomstolen), fordi de efter deres mening alle er instrumenter, som reelt skaber almindeligt gældende lovgivning

Lighedsprincippet, hvilket vil sige, at domstolene i forbindelse med en undersøgelse har kompetence til at udforme retsregler, som er tilpasset den enkelte sags særlige karakteristika, idet dommeren skal basere sådanne retsregler på de generelle retsprincipper og sin egen etiske bevidsthed. "Domstolene må kun basere afgørelser på lighedsprincippet, når: Domstolene kan afgøre en tvist i overensstemmelse med billighedsprincippet, men dog kun hvis én af følgende betingelser er opfyldt: a) dette har hjemmel i en lovbestemmelse, b) sagens parter er indforstået hermed, og der er mulighed for appel, c) sagens parter tidligere er blevet enige om at anvende princippet om lighed" (civillovbogens artikel 4).

Kutyme, dvs. gentagen social praksis, der ikke anses for obligatorisk, men betragtes som værende vigtig i retlige dispositioner, herunder navnlig formaliseringen af juridiske forhold, især inden for erhvervslivet. Domstolene kan tage hensyn til kutyme, når det er fastsat ved lov, og på betingelse af at det «ikke strider mod princippet om god tro» (civillovbogens artikel 3). Der kan således ikke skabes retsregler på baggrund af kutyme alene, og mange betragter ikke kutyme som en ægte retskilde.

Juridisk teori eller juridiske forfatteres meninger, der ikke bør betragtes som ægte retskilder, selv om de spiller en vigtig rolle i den videnskabelige og tekniske udvikling af den juridiske viden og har stor betydning for resultatet af det arbejde, som udføres af personer med ansvar for at fortolke og anvende retsreglerne.

3. Retskildehierarki

Når der henvises til retskildehierarkiet, menes der de forskellige retsforskrifters status i forhold til hinanden, dvs. deres indbyrdes rangorden.

Nogle mener i denne forbindelse, at et hierarki kun kan opstilles på grundlag af tilblivelsesmetoden. Ifølge dette synspunkt er hierarkiet ikke baseret på retsreglernes indbyrdes status, men er etableret på baggrund af de kilder, som retsreglerne er baseret på.

Uanset hvordan man ser på det, kan retskilderne rangordnes.

De forskellige kilder, der fremgår af afsnit 1, kan rangordnes som følger:

forfatningen og forfatningslove

regler og principper i folkeretten eller international sædvaneret og internationale aftaler (dvs. alle de retsforskrifter, der er beskrevet i afsnit 1, b))

love og dekretter

regionale dekretter

forskrifter med samme retskraft som love

bestemmelser.

4. Procedurer for ikrafttræden af regler i overnationale retsakter på det nationale område

Internationale retsakter gennemføres i portugisisk lovgivning i overensstemmelse med følgende principper i den portugisiske forfatnings artikel 8:

«Regler og principper i folkeretten eller international sædvaneret udgør en integrerende del af den portugisiske lovgivning»

«De regler, der er fastsat i behørigt ratificerede eller godkendte internationale konventioner, træder i kraft i national lovgivning efter den officielle offentliggørelse og er i kraft, så snart de er internationalt bindende for den portugisiske stat»

«Regler udstedt af de kompetente myndigheder ved internationale organisationer, som Portugal er medlem af, skal gennemføres i portugisisk lovgivning og træde direkte i kraft, forudsat at dette er fastlagt i de respektive oprettelsestraktater».

«Bestemmelserne i Den Europæiske Unions traktater og de bestemmelser, der er fastsat af EU-institutionerne som led i udførelsen af deres respektive opgaver, gælder for national lovgivning i henhold til bestemmelserne i EU-retten, og uden at dette berører de grundlæggende principper for en demokratisk retsstat».

5. Myndigheder med beføjelse til at vedtage retsregler

De myndigheder, der har beføjelse til at vedtage retsregler, er nationalforsamlingen, regeringen, regionale myndigheder og de lovgivende forsamlinger for Azorerne og Madeira, lokale myndigheder og visse administrative myndigheder.

6. Procedure for vedtagelse af retsregler

Den måde, hvorpå regler vedtages, afhænger af, hvilke procedurer der skal følges af det enkelte ansvarlige organ. De forskellige typer retsakter vedtages derfor efter forskellige procedurer. De to vigtigste og mest formelle procedurer til vedtagelse af retsregler er beskrevet nedenfor.

Den mest komplekse procedure, som anvendes af nationalforsamlingen, omfatter følgende trin:

a) Indledning af lovgivningsproceduren: Beføjelsen til at indlede lovgivningsproceduren ligger «hos parlamentsmedlemmerne, de parlamentariske grupper og regeringen, samt, under iagttagelse af de vilkår og betingelser, der er fastsat i lovgivningen, hos grupper af registrerede vælgere. Beføjelsen til at indlede lovgivningsproceduren, for så vidt angår de selvstyrende regioner, ligger hos de respektive lovgivende forsamlinger» (forfatningens artikel 167, stk. 1).

Indledende overvejelser om antagelighed, offentliggørelse, registrering, nummerering og vurdering: Denne fase omfatter overvejelser vedrørende lovforslagets antagelighed, offentliggørelse af teksten i *nationalforsamlingens officielle tidende*, administrativ behandling og endelig vurdering af lovforslagets indhold.

Behandling og godkendelse: Dette omfatter en behandling af generelle spørgsmål, en anden behandling af specifikke spørgsmål, afstemning om lovforslaget som helhed, afstemning om specifikke punkter i lovforslaget og en endelig, overordnet afstemning. Vedtagelse af et lovforslag kan ske med simpelt flertal, absolut flertal eller kvalificeret flertal.

d) Gennemgang af lovforslaget, som foretages af Republikkens præsident inden for den periode, der er fastsat i lovgivningen, hvorefter præsidenten enten stadfæster den foreslåede tekst eller nedlægger veto. I sidstnævnte tilfælde sendes lovforslaget til fornyet behandling i nationalforsamlingen. Hvis lovforslaget vedtages på ny, eller ændres, sendes teksten tilbage til præsidenten med henblik på stadfæstelse, hvilket ligeledes skal ske inden for en på forhånd fastlagt periode. Præsidenten er ansvarlig for at "stadfæste og foranledige offentliggørelse af love, bekendtgørelser og dekretter samt underskrive beslutninger truffet af nationalforsamlingen til godkendelse af internationale aftaler og andre dekretter" (forfatningens artikel 134, litra b)).

Offentliggørelse: Så snart den nye lov er stadfæstet, skal præsidenten foranledige offentliggørelse af lovteksten i Den Portugisiske Republiks officielle tidende.

Proceduren for vedtagelse af lovgivning, som anvendes af regeringen, omfatter følgende overordnede trin:

Indledning af lovgivningsproceduren: Lovforslag fremlægges af det relevante ministerium.

Høringer. I denne fase prøver den minister, der har fremlagt lovforslaget, at indsamle udtalelser om forslaget, hvorefter de organer, der er fastlagt i forfatningen og i lovgivningen, høres.

Indledende og detaljeret vurdering: Når forslaget er blevet foreløbigt godkendt, undersøges og vurderes det.

Godkendelse: Selv om visse typer lovgivning ikke skal godkendes af ministerrådet, er ministerrådet normalt ansvarligt for at godkende selve lovforslagene.

Kontrol: «Senest 40 dage efter modtagelse af et dekret til stadfæstelse... skal præsidenten for Republikken enten stadfæste dekretet eller nedlægge veto. I sidstnævnte tilfælde skal han underrette regeringen skriftligt om begrundelsen herfor» (forfatningens artikel 136, stk. 4).

Offentliggørelse af den endelige tekst i Den Portugisiske Republiks officielle tidende.

7. Procedurer for ikrafttræden af nationale regler

«En lov er først bindende, når den er offentliggjort i Republikkens officielle tidende». «Når en lov er offentliggjort, træder den i kraft ved udløbet af den periode, der er fastsat i den pågældende lov, eller, hvis en sådan periode ikke er angivet, ved udløbet af den periode, der er fastsat i særlovgivningen» (civillovbogens artikel 5).

I artikel 2 i lov nr. 74/98 af 11. november 1998, som ændret ved lov nr. 26/2006 af 30. juni 2006, fastsættes følgende:

1. «Retsakter og andre akter af generel karakter træder i kraft på den dato, der er fastsat i sådanne akter; de må under ingen omstændigheder træde i kraft på datoen for offentliggørelsen».

2. «Hvis der ikke er angivet en dato, træder de under stk. 1 anførte akter i kraft i hele det portugisiske område og i de selvstyrende regioner på femtedagen efter offentliggørelsen.

4. Den i stk. 2 anførte periode begynder dagen efter offentliggørelse på det websted, der administreres af Imprensa Nacional Casa da Moeda, SA.

8. Midler til afhjælpning af mulige konflikter mellem forskellige retsregler

Den vigtigste rolle i denne forbindelse spilles af forfatningsdomstolen, som har til opgave at erklære regler, som er i strid med den portugisiske forfatning eller de principper, som den hviler på, for forfatningsstridige.

Ved behandling af konkrete sager må domstolene ikke lægge bestemmelser til grund, som strider mod forfatningen eller de principper, der kan udledes heraf.

Når de fortolker lovgivningen i forbindelse med bedømmelsen af sagens faktiske omstændigheder, skal de afhjælpne mulige konflikter mellem forskellige retsregler, idet de til enhver tid skal respektere ovennævnte retskildehierarki. I den forbindelse skal de betragte retsordenen som et samlet hele uden at tage hensyn til mangler eller uoverensstemmelser, navnlig af logisk eller semantisk karakter, idet de skal afveje de omstændigheder, der gav anledning til vedtagelsen af reglerne, med de konkrete omstændigheder, der foreligger på det tidspunkt, hvor retssagen skal afgøres, idet de tilstræber en minimal sproglig overensstemmelse, (selv hvis bestemmelsens ordlyd ikke er klar) med afgørelsens præmisser, og idet de lægger til grund, at lovgiver har valgt de «mest hensigtsmæssige» løsninger og har formået at «udtrykke sin hensigt på en passende måde», jf. civillovbogens artikel 9.

For så vidt angår konflikter mellem regler på området for international privatret, henvises der til afsnittet «Gældende lovgivning – Portugal».

Juridiske databaser

 Digesto er Portugals officielle retlige database, som indeholder lovtidende (*Diário da República*).

Digesto – integreret juridisk datasystem

Digesto-databasen blev oprettet i medfør af ministerrådets afgørelse nr. 48/92 af 31. december 1992 og indeholder følgende:

De retsakter, der er offentliggjort i serie 1 og 2 i *Diário da República*,

Vederlagsfri retlige oplysninger på en integreret, detaljeret og ajourført måde, herunder:

om varigheden og ikrafttræden af samt bemærkninger til de retsakter, der er offentliggjort i den første serie af Diário da República siden den 5. oktober 2010, og forskellige dokumenter fra de foregående årtier samt anden serie af Diário da República, som er behandlet af PMLLEX, alle nyttige oplysninger, såsom bemyndigelsesregler (*normas habilitantes*), bekendtgørelser, udviklingscertifikater (*diplomas de desenvolvimento*), ændringer, der er tilføjet og som har fundet sted, gældende EU-ret, administrative instrukser fra generaldirektoratet for budget, offentliggjort retspraksis og tilknyttede dokumenter, såsom kollektive overenskomster på arbejdsmarkedet, via Digesto kan man tilgå tre andre databaser: LEGAÇOR – Azorenes regionale lovgivningsdatabase, REGTRAB – særlig database for overenskomster, DGO-Dout – særlig database, der indeholder cirkulærer og udtalelser fra generaldirektoratet for budget. digesto giver også - via samkøring med justitsministeriets, anklagemyndighedens (*Procuradoria-Geral da República* - PGR) og parlamentets (AP – *Atividade Parlamentar*) databaser - adgang til de vigtigste domstoles retspraksis, PGR's udtalelser og det forberedende lovgivningsarbejde lige fra fremsættelsen af lovforslaget til offentliggørelsen af den endelige lov.

Den elektroniske udgave af lovtidende (*Diário da República*)

Ifølge lovdekret nr. 83/2016 af 16. december 2016 er *Diário da República* en frit tilgængelig og gratis offentlig tjeneste, som udelukkende er tilgængelig online. Denne offentlige tjeneste garanteres af virksomheden Imrensa Nacional-Casa da Moeda, (INCM), som offentliggør *Diário da República* på sit websted. Den omstændighed, at der er fri og gratis adgang hertil, gør det muligt bl.a. at udskrive, arkivere og få adgang til indholdet af de retsforskrifter, der offentliggøres i serie 1 og 2 i *Diário da República* i elektronisk format og som åben adgang.

Diário da República omfatter altid:

de retsforskrifter, der i henhold til forfatningen og den øvrige lovgivning skal offentliggøres i *Diário da República*, navnlig lov nr. 74/98 af 11. november 1998, som ændret og offentliggjort på ny ved lov nr. 43/2014 af 11. juli 2014,

et redskab til søgning i den gældende (konsoliderede) lovgivning, som der dog ikke kan støttes ret på,

et redskab til oversættelse af retlige udtryk,

et redskab til søgning efter bestemte termer i retsforskrifter, der skal offentliggøres i *Diário da República*,

retlige oplysninger, der er behandlet og systematiseret på behørig vis,

samkøring med supplerende sektorspecifikke retlige informationsdatabaser, navnlig retspraksis, EU-retten, administrative forskrifter og den retsvidenskabelige litteratur,

gratis e-mail til abonnenterne indeholdende fortegnelsen over indholdet af serie 1 og 2 i *Diário da República*.

Links

 [Diário da República - Portugal](#)

Sidste opdatering: 07/04/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Rumænien

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Rumænien og giver et overblik over rumænsk lovgivning.

Retskilder

De rumænske retskilder er:

den rumænske forfatning

love vedtaget af Parlamentet (forfatningslove, organiske love og almindelige love)

dekreter udstedt af den rumænske præsident

retsakter fra regeringen (bekendtgørelser, særbekendtgørelser og beslutninger)

retsakter udstedt af centralforvaltningen (ministerielle bekendtgørelser, påbud og andre bestemmelser)

retsakter udstedt af lokalforvaltningen (amtsråd, lokalråd og byrådet i Bukarest)

EU-lovgivning (forordninger og direktiver)

internationale traktater, som Rumænien er part i.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Den rumænske retsorden omfatter følgende retsforskrifter:

Forfatningen er Rumæniens øverste lovgivning. Den regulerer Rumæniens struktur som en national, samlet og udelelig stat og fastlægger relationerne mellem udøvende, lovgivende og dømmende organer og mellem statslige organer, borgere og juridiske personer.

Forfatningslove vedtages af forfatningsmagten, dvs. af den forfatningsforsamling, der vælges og indkaldes til det formål.

Organiske love regulerer områder af stor betydning for staten, såsom landegrænser, rumænsk statsborgerskab, landets rigsvåben og statssegl, regler om ejendom og arv, tilrettelæggelse og gennemførelse af folkeafstemninger, lovovertrædelser, domme og reglerne om strafafsoning, opbygningen og funktionen af det øverste retsråd, domstolene, den offentlige anklagemyndighed og revisionsretten, borgernes rettigheder, når de krænkes af en offentlig myndighed, forsvaret, opbygningen af offentlige organer og politiske partier.

Almindelige love regulerer alle andre områder, der ikke er dækket af organiske love. En almindelig lov kan ikke ændre en højere rangerende retsforskrift, som f.eks. en organisk lov eller forfatningen.

I særlige tilfælde (f.eks. i forbindelse med parlamentsferier) kan visse områder efter parlamentets beslutning om delegation af lovgivningsbeføjelser reguleres ved **regeringsbekendtgørelser**. Sådanne bekendtgørelser udstedes på grundlag af en særlig bemyndigelseslov inden for de grænser og betingelser, der er fastlagt i den pågældende lov. I nødsituationer kan regeringen udstede særbekendtgørelser, hvis det anses for nødvendigt.

Regeringsbeslutninger indeholder nærmere bestemmelser om, hvordan lovene skal gennemføres i praksis, og om forskellige organisatoriske aspekter ved deres gennemførelse.

Retsakter udstedt af centralforvaltningen (bekendtgørelser og påbud) udstedes kun på grundlag af og for at gennemføre love, regeringsbeslutninger og regeringsbekendtgørelser.

Retsakter udstedt af selvstyrende forvaltningsmyndigheder

Retsakter udstedt af lokalforvaltningen (amtsråd, lokalråd eller byrådet i Bukarest) regulerer områder, som henhører under lokale forvaltningsmyndigheders kompetence.

Andre retskilder

Menneskerettighedsdomstolens retspraksis og EU-domstolens retspraksis.

National retspraksis er ikke en retskilde, men afgørelser fra kassationsdomstolen udgør uden tvivl sekundære retskilder, idet de bidrager til at sikre ensartet fortolkning af visse lovbestemmelser. Forfatningsdomstolens afgørelser, der har virkning *erga omnes* og ikke *inter partes litigantes*, kan også betragtes som sekundære retskilder.

I henhold til artikel 1 i lov nr. 287/2009 om civilloven kan retskilder på civilområdet være lovgivningen, **praksis og generelle retsprincipper**. Med "praksis" menes der tradition (sædvane) og faglig praksis.

I de bestemmelser, der er nævnt ovenfor, fastlægges følgende regler for anvendelse af praksis som en retskilde:

Praksis gælder i tilfælde, der ikke er omhandlet i lovgivningen. Hvis der ikke findes praksis, gælder bestemmelserne i lovgivningen om lignende situationer, og hvis der ikke findes sådanne bestemmelser, gælder de almindelige retsprincipper.

I tilfælde, der er reguleret af lovgivningen, gælder praksis kun, hvis lovgivningen udtrykkeligt henviser hertil.

Kun praksis, der er i overensstemmelse med den offentlige politik og alment anerkendte moralske principper, kan anerkendes som retskilder.

Den berørte part skal bevise eksistensen af praksis og indholdet heraf. Praksis, der er offentliggjort i samlinger udarbejdet af organer eller organisationer, som er godkendt inden for det pågældende område, antages at forefindes, medmindre andet bevises.

Regelhierarki

Det rumænske regelhierarki er som følger:

Den rumænske forfatning og forfatningslovene er placeret øverst i regelhierarkiet. Al anden lovgivning og alle andre retsfor skrifter skal være i overensstemmelse med forfatningen og forfatningslovene.

Derefter kommer de organiske love. Parlamentet vedtager organiske love ved kvalificeret flertal.

Almindelige love er den tredje kategori i regelhierarkiet. Parlamentet vedtager almindelige love ved simpelt flertal. Hverken organiske love eller forfatningen kan ændres ved en almindelig lov.

Regeringsbekendtgørelser er den fjerde kategori af retsregler.

Regeringsbeslutninger er den femte kategori af retsregler i regelhierarkiet.

Retsakter udstedt af centralforvaltningen og selvstyrede forvaltningsmyndigheder er den sjette kategori af retsregler i regelhierarkiet.

Retsakter udstedt af lokalforvaltningen (amtsråd, lokalråd og byrådet i Bukarest) er den laveste kategori af retsregler i regelhierarkiet.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage lovgivning

Ifølge forfatningen bygger staten på det konstitutionelle demokratis principper om **magtdeling** (lovgivende, udøvende og dømmende) og **på principperne om magtbalance og kontrolsystem**.

Magten er også delt mellem og udøves af parlamentet, regeringen og retsinstanserne. Forfatningsdomstolen, den rumænske ombudsmand, revisionsretten og lovgivningsrådet sikrer magtbalancen mellem de offentlige myndigheder og borgerne.

Parlamentet er borgernes øverste repræsentative organ og landets eneste lovgivningsmyndighed. Det består af [Deputeretkammeret](#) og [Senatet](#). I princippet har Parlamentet enekompetence til at **lovgive**, men i visse tilfælde deler det denne funktion med [den udøvende magt \(regeringen\)](#) og vælgerne (borgerne).

[Regeringen](#) kan udstede bekendtgørelser i henhold til en særlig bemyndigelseslov vedtaget af Parlamentet. I særlige nødsituationer, der skal løses omgående, kan regeringen også udstede særbekendtgørelser.

Lovgivningsprocessen

Lovgivningsprocessen forløber i tre faser:

1. Regeringsfasen eller den præparlamentariske fase omfatter:

udformning og vedtagelse af udkast til retsakt på regeringsniveau

fremlægning af udkastet til retsakt til offentlig debat i overensstemmelse med den gældende lovgivning

lovgivningsrådets godkendelse, tværministeriel godkendelse og andre institutioners godkendelse

vedtagelse af udkastet til retsakt på regeringsniveau.

2. Parlamentsfasen omfatter:

fremsendelse af udkast til retsakt til et af Parlamentets kamre (Deputeretkammeret eller Senatet som første kammer), afhængigt af de kompetencer, der er fastlagt i den rumænske forfatning

behandling og vedtagelse af betænkning/udtalelse om udkastet til retsakt i de stående parlamentsudvalg (i nogle tilfælde kan der nedsættes særlige udvalg)

førstekammerets udtalelse på plenarmødet om de udkast til retsakter og lovforslag, det er blevet forelagt. Førstekammeret har 45 dage til at udtale sig om udkast til retsakter og lovforslag startende fra den dag, hvor de forelægges for Parlamentets præsidium.

Hvis der er tale om konsoliderede love eller andre særligt komplekse love, er tidsfristen 60 dage startende fra den dag, hvor de forelægges for Parlamentets præsidium.

For særbekendtgørelser udstedt af regeringen er tidsfristen 30 dage.

Hvis denne tidsfrist overskrides, betragtes udkastet til retsakt eller lovforslaget som vedtaget og fremsendes til Deputeretkammeret, som træffer den endelige beslutning.

Udkast til retsakter og lovforslag sættes herefter til afstemning (vedtages eller forkastes) og fremsendes til det besluttende kammer (Deputeretkammeret eller Senatet), som vedtager den endelige udgave af retsakt.

3. Den postparlamentariske fase omfatter:

kontrol af lovens overensstemmelse med forfatningen (*forhåndskontrol*) (forfatningsdomstolen bekræfter, at loven er forenelig med forfatningen). Denne kontrol kan begæres af [Rumæniens præsident](#), formanden for et af kamrene, regeringen, kassationsdomstolen, den rumænske ombudsmand eller mindst 50 deputerede eller mindst 25 senatorer. Det kan også ske på eget initiativ.

Endelig **stadfæstes loven** af præsidenten senest 20 dage efter modtagelsen. Hvis præsidenten anmoder om en fornyet behandling af loven (hvilket kun kan ske én gang) eller en prøvelse af, om den er forenelig med forfatningen, skal loven stadfæstes senest 10 dage efter modtagelsen heraf efter den fornyede behandling eller efter modtagelsen af forfatningsdomstolens bekræftelse af, at den er forenelig med forfatningen.

Loven træder i kraft senest tre dage efter offentliggørelsen heraf i Rumæniens lovtidende, del I, eller på en senere dato, der er anført i loven.

Juridiske databaser

a) [lovgivningsportalen](#), der forvaltes af justitsministeriet, er et informationssystem om lovgivning, som giver alle interesserede mulighed for gratis og uden begrænsninger at få hurtig adgang til den nationale lovgivning i en konsolideret og ajourført version. Lovgivningsportalen indeholder et link til den fælles europæiske portal på [N-Lex](#).

Lovgivningsportalen blev udviklet af justitsministeriet inden for rammerne af et projekt, der var finansieret af Den Europæiske Socialfond via det *operationelle program for udvikling af administrativ kapacitet*.

Databasen opdateres dagligt og giver adgang til mere end 150 000 normative retsakter fra 1989 til i dag samt flere tidligere gældende relevante retsakter.

Søgninger i databasen kan foretages efter en række kriterier, f.eks.:

ord i titlen

ord i selve teksten

dokumenttype

dokumentnummer

offentliggørelsens type og nummer

dato for offentliggørelse

udstedende myndighed m.v.

b) En anden [rumænsk retsdatabase](#), som lovgivningsrådet har udviklet, administrerer og ajourfører, giver gratis adgang til den rumænske lovgivning.

Dette er onlineversionen af *Repertoriul legislației României*® – det officielle register over den rumænske lovgivning, som til enhver tid giver nøjagtige og korrekte oplysninger om den juridiske status for de enkelte love.

Databasen dækker perioden fra 1864 frem til i dag.

Data kan findes ved hjælp af følgende søgekriterier:

retsaktens kategori/type

nummer

udstedelsesår (-periode)

offentliggørelsesinterval

officiel offentliggørelse (type, nummer og år)

nøgleord i titel

retsaktens status (i kraft eller ikke længere i kraft)

andre kriterier (lovgivende, individuel/offentliggjort, ikke-offentliggjort).

Lovgivningsrådets intranet omfatter en database, der ajourføres med detaljerede juridiske oplysninger, der specifikt kræves ved godkendelse af udkast til retsakter eller fremlæggelse af information til brug i lovgivningsprocessen.

c) En anden [retsdatabase](#) (som dog er opbygget på en anden måde) er tilgængelig fra webstedet for [Deputeretkammeret](#) (det ene af Parlamentets kamre). Der kan søges ud fra:

retsaktens type

nummer

dato

offentlig myndighed, der har udstedt retsakt

offentliggørelsesdato og nøgleord (både i titlen og i forskriftens hovedtekst).

Er der gratis adgang til databasen?

Ja, der er **gratis** adgang til databasen.

Sidste opdatering: 16/07/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Slovenien

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Slovenien.

Retskilder

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Retsreglerne i Republikken Sloveniens retssystem vedtages på både nationalt og lokalt plan. Retsforskrifter på nationalt plan er forfatningen (*ustava*), love (*zakoni*) og gennemførelsesforskrifter, der omfatter to hovedkategorier: bekendtgørelser (*uredbe*, der undertiden betegnes som "(ministerielle) forordninger") og bestemmelser (*pravilniki*).

De lokale kommunalbestyrelser vedtager hovedsagelig bekendtgørelser (*odloki*).

Retlig præcedens anerkendes ikke i det slovenske retssystem, hvilket indebærer, at domstole i lavere instans (*nižja sodišča*) formelt ikke er bundet af afgørelser truffet af domstole i højere instans (*višja sodišča*). Der er imidlertid en tendens til, at domstole i lavere instans overholder og følger retspraksis fra domstole i højere instans og højesteret (*Vrhovno sodišče*).

Højesteret kan i plenum vedtage **princielle juridiske responsa** (*načelna pravna mnenja*) om spørgsmål, der er væsentlige for en ensartet anvendelse af lovene. I medfør af lov om domstole (*Zakon o sodiščih*) er sådanne principielle juridiske responsa kun bindende for højesterets afdelinger og kan kun ændres i et nyt plenum. Der er imidlertid en tendens til, at underinstanser følger principielle juridiske responsa, og i højesterets praksis stilles der krav om, at der skal tages behørigt hensyn til parter, som henviser til et allerede afgivet juridisk responsum om det pågældende spørgsmål.

Love og andre bestemmelser skal være i overensstemmelse med folkerettens almindelige retsgrundsætninger og med traktater, der er bindende for Slovenien (som fastsat i forfatningens artikel 8). Ratificerede og offentliggjorte internationale traktater finder direkte anvendelse. Den slovenske forfatningsdomstol (*Ustavno sodišče*) har indtaget det standpunkt, at internationale traktater har forrang frem for lovbestemmelser. Ratificerede internationale traktater inkorporeres i den nationale lovgivning og medfører således rettigheder og forpligtelser for fysiske og juridiske personer i Slovenien (forudsat at de er direkte retskraftige).

Det slovenske retssystem er baseret på retssystemet på det europæiske kontinent og hviler på romerretten (*Civil Law*), hvilket indebærer, at sædvaneret ikke som sådan udgør et element i retssystemet. Sædvane anerkendes imidlertid i en vis udstrækning i den slovenske lovgivning. I medfør af artikel 12 i aftaleloven (*Obligacijski zakonik*), som regulerer aftaler mellem fysiske og juridiske personer, tages der f.eks. højde for forretningskik, sædvane og praksis indbyrdes mellem parterne i vurderingen af den ønskede adfærd og virkningerne heraf for virksomhedernes retshandler.

En dommer er i udøvelsen af sit hverv bundet af forfatningen, love, folkerettens almindelige retsgrundsætninger og ratificerede og offentliggjorte internationale traktater. I lov om domstole fastslås det, at dommeren i civile retlige sager, der ikke kan afgøres på grundlag af gældende bestemmelser, skal

tage bestemmelser om lignende forhold i betragtning. Hvis det herefter stadig er usikkert, hvordan tvisten skal afgøres, skal dommeren træffe en afgørelse baseret på de almindelige principper i den nationale retsorden. Dommeren skal i denne forbindelse handle i overensstemmelse med den juridiske tradition og fast retspraksis. Dommeren skal til enhver tid handle, som om der foran ham eller hende ligger en uendelig række sager af samme art.

Retskildernes hierarki

Alle retsfor skrifter skal være forenelige med forfatningen. Love og andre bestemmelser skal være i overensstemmelse med folkerettens almindelige retsgrundsætninger og med traktater, der er bindende for Slovenien (som fastlagt i forfatningens § 8). Gennemførelsesforordninger og lokale bekendtgørelser skal desuden være i overensstemmelse med loven.

Generelle retsakter, der er udstedt med henblik på udøvelse af offentlig myndighed (*splóšni akti za izvrševanje javnih pooblastil*), skal være i overensstemmelse med forfatningen, love og gennemførelsesforordninger.

Statslige myndigheders, lokalmyndigheders og offentlige myndighedspersoners konkrete forvaltningsakter og handlinger skal have støtte i gældende lovgivning.

For så vidt angår EU-rettens forrang, er der i forfatningen fastlagt et grundlag for at anerkende denne i det slovenske retssystem, idet det fastslås, at retsakter og beslutninger vedtaget i internationale organisationer, hvortil Slovenien har overført en del af sin suverænitet (her: EU), skal finde anvendelse i Slovenien i overensstemmelse med disse organisationers lovgrundlag.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Love vedtages af nationalforsamlingen (Državni zbor), underhuset i det slovenske **parlaments** tokammersystem. I overensstemmelse med forfatningens artikel 80 og 81 består nationalforsamlingen af 90 parlamentsmedlemmer, som repræsenterer de slovenske borgere. 88 af disse medlemmer vælges ved almindelige, lige, direkte og hemmelige valg. Til nationalforsamlingen skal der altid vælges et medlem fra Sloveniens italienske befolkningsgruppe og et fra den ungarske befolkningsgruppe af borgerne i disse befolkningsgrupper. Nationalforsamlingens medlemmer vælges for fire år ad gangen.

Regeringen udsteder **bekendtgørelser** (*vlada*), mens **forskrifter** udstedes af de **enkelte ministre** i regeringen. I medfør af forfatningens artikel 110-119 består regeringen af en premierminister (*predsednik vlade*) og ministre. Inden for rammerne af deres beføjelser er regeringen og de enkelte ministre uafhængige, men står til ansvar over for nationalforsamlingen, som kan rejse rigsretssag mod dem (ved forfatningsdomstolen), stille mistillidsvotum eller afsætte dem i en forespørgselsdebat. Premierministeren vælges af nationalforsamlingen og stiller herefter forslag om, hvilke ministre nationalforsamlingen skal udpege (og afskedige).

Forfatningsdomstolen spiller en afgørende rolle i den institutionelle ramme, da den kan kende love, gennemførelsesforordninger og lokale bekendtgørelser, som den anser for at være forfatningsstridige, ugyldige. Den udarbejder ligeledes responsa om, hvorvidt internationale traktater er i overensstemmelse med forfatningen, og tager stilling til individuelle forfatningsrelaterede klager fra krænkede borgere, der kan indgives, hvis alle andre retsmidler er udtømt. Lokale bekendtgørelser vedtages af de lokale kommunalbestyrelser (*občinski sveti, mestni sveti*), der vælges direkte af borgerne i en kommune.

Beslutningsprocedurer

Lovforslag kan fremsættes i nationalforsamlingen af regeringen, nationalforsamlingens medlemmer, parlamentets overhus – nationalrådet (*Državni svet*) og af 5 000 vælgere. I henhold til forretningsordenen (*Poslovnik Državnega zbora*) omfatter den almindelige procedure i nationalforsamlingen tre behandlinger af lovforslag.

I forretningsordenen er der desuden fastlagt bestemmelser vedrørende en forenklet hasteprocedure. I henhold til artikel 86 kan nationalforsamlingen vedtage en beslutning, hvis et flertal af parlamentsmedlemmerne er til stede, og hvis lovforslaget vedtages med et flertal af de tilstedeværende medlemmers afgivne stemmer, medmindre der kræves en anden form for flertal. Statsrådet kan nedlægge veto mod en vedtaget lov, og nationalforsamlingen kan tilsidesætte dette veto med en flertalsafgørelse blandt alle medlemmerne.

Folkeafstemninger om lovgivning (*Zakonodajni referendum*) (i medfør af forfatningens artikel 90) er reguleret i lov om folkeafstemninger og offentligt initiativ (*Zakon o referendumu in o ljudski iniciativi*) og kan iværksættes af nationalforsamlingen selv eller efter anmodning fra statsrådet, en tredjedel af medlemmerne eller 40 000 vælgere. Vælgerne har mulighed for at vedtage eller forkaste love, der vedtages af nationalforsamlingen, inden disse stadfæstes af **republikkens præsident** (*Predsednik republike*).

Republikkens præsident skal stadfæste en vedtaget lov otte dage efter dens vedtagelse. I henhold til forfatningens artikel 154 skal alle retsregler offentliggøres, inden de kan træde i kraft. Retsregler vedtaget af statslige organer offentliggøres i Republikken Sloveniens lovtidende (*Uradni list Republike Slovenije*), mens bekendtgørelser og andre lokale forskrifter offentliggøres i lokale lovtidender.

Ændringer af forfatningen vedtages ved en særlig procedure, der er fastsat i forfatningen. Et forslag om at ændre forfatningen kan stilles af 20 medlemmer af nationalforsamlingen, regeringen eller 30 000 vælgere. Nationalforsamlingen kan træffe beslutning om lovforslaget ved to tredjedele af de tilstedeværende medlemmer, men endelig vedtagelse kan kun ske, såfremt to tredjedele af samtlige medlemmer stemmer for. I henhold til forfatningens artikel 87 kan borgeres og andre personers rettigheder og pligter kun fastlægges af nationalforsamlingen ved lov.

Forordninger og afgørelser, som er udstedt af EU's institutioner, finder direkte anvendelse i Republikken Slovenien. De skal ikke ratificeres og offentliggøres i UL RS for at være gældende.

Internationale traktater, som Republikken Slovenien har undertegnet, træder i kraft, så snart de er blevet ratificeret af nationalforsamlingen ved en særlig procedure. Internationale traktater ratificeres ved vedtagelse af en lov fremlagt af regeringen. En lov om ratificering af en international traktat anses for vedtaget, hvis et simpelt flertal af de tilstedeværende medlemmer stemmer for, medmindre andet er fastlagt i forfatningen eller lovgivningen.

Juridiske databaser

Retsinformationssystem (*Pravno-informacijski sistem – PIS*)

 Retsinformationssystemet – Republikken Sloveniens register over retsfor skrifter (*Register predpisov Republike Slovenije*) indeholder links til de andre statslige organers gældende bestemmelser og lovtidende.

Lovgivning vedtaget af nationalforsamlingen (*Zakonodajna državna zbornica*)

Databasen med **lovgivning vedtaget af nationalforsamlingen** indeholder alle lovtjekter og tekster til øvrige retsakter, der behandles i nationalforsamlingen. Disse omfatter:

konsoliderede lovtjekter (*prečiščena besedila zakonov*) – officielt konsoliderede lovtjekter vedtaget efter den 29. november 2002 og offentliggjort i UL RS samt uofficielle konsoliderede tekster pr. den 17. juni 2007

vedtagne love (*sprejeti zakoni*) – love vedtaget af nationalforsamlingen og offentliggjort i UL RS efter uafhængighedsdatoen den 25. juni 1991

vedtagne retsakter (*sprejeti akti*) – retsakter vedtaget af nationalforsamlingen og offentliggjort i Republikken Sloveniens lovtidende efter den 28. november 1996

lovforslag (*predlogi zakonov*) – lovforslag fremsat til behandling i den nuværende parlamentsperiode i nationalforsamlingen (databasen indeholder ligeledes vedtagne lovforslag, der endnu ikke er offentliggjort i UL RS)

behandling af lovforslag (*obravnave zakonov*) (afsluttende procedure) – arkiv med alle behandlinger af et lovforslag, der er fremsat i nationalforsamlingen efter den 28. november 1996

forslag til retsakter (*predlogi aktov*) – forslag til akter fremsat til behandling i den nuværende parlamentsperiode i nationalforsamlingen (databasen indeholder ligeledes vedtagne forslag til retsakter, der endnu ikke er offentliggjort i UL RS)

behandling af retsakter (*obravnavne aktov*) (afsluttende procedure) – arkiv med alle behandlinger af en akt, der er fremsat til behandling i nationalforsamlingen efter den 28. november 1996

forslag til bekendtgørelser (*predlogi odlokov*) – forslag til bekendtgørelser fremsat til behandling i den nuværende parlamentsperiode i nationalforsamlingen (databasen indeholder ligeledes vedtagne forslag til bekendtgørelser, der endnu ikke er offentliggjort i UL RS)

behandling af bekendtgørelser (*obravnavne odlokov*) (afsluttende procedure) – arkiv med alle behandlinger af en bekendtgørelse, der er fremsat til behandling i nationalforsamlingen efter den 28. november 1996.

Republikken Sloveniens lovtidende

Samtlige nationale retsforskrifter offentliggøres officielt i [Republikken Sloveniens lovtidende](#). Alle dokumenter offentliggøres online.

Relevante links

[lovgivning vedtaget af nationalforsamlingen](#)

[retsinformationssystemet](#)

[Republikken Sloveniens lovtidende](#)

Sidste opdatering: 20/07/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Slovakiet

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Slovakiet.

Der findes oplysninger om den slovakiske retsorden på webstedet for det europæiske retlige netværk: [retsorden for civilret](#).

Retskilder

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Betegnelsen "retskilder" bruges i tre betydninger:

retskilder i materiel forstand – materielle retskilder

retskilder i epistemologisk forstand – kilder til retlig viden

retskilder i formel forstand – formelle retskilder

På grundlag af, hvordan retsregler opstod og den bindende form, de kommer til udtryk i, sonderer man traditionelt mellem følgende retskilder: Retskilderne falder inden for følgende kategorier:

sædvane

præcedens (retspraksis)

lovgivning

normative kontrakter

almindelige retsprincipper:

forholdets natur

Afhandlinger, retslitteraturen og juridiske responsa

internationale trakter, når disse er behørigt inkorporeret i Den Slovakiske Republiks retsorden.

Retskildernes hierarki

Et af grundprincipperne i den slovakiske retsorden er regelhierarkiet. Det er afgørende at forstå dette principps rette plads i den lovgivningsmæssige praksis og lovgennemførelsen. Regelhierarkiet er imidlertid ikke udelukkende et spørgsmål om en ligefrem logisk forrang eller underordning. Hierarkiet vedrører hele spørgsmålet om **legitim beføjelse** og omfatter også det kategoriske krav om, at en lov kun kan indføres af en instans, der har beføjelser ved lov til at gøre dette – inden for lovens rammer og dens lovgivningsmæssige beføjelser.

Lovgivning klassificeres i henhold til den såkaldte "retskraft". **Retskraft** betegner retsreglernes egenskaber, hvilket betyder, at en lov er underordnet en anden (dvs. en lov med større retskraft), eller når en retsregel er afledt af en lov med større retskraft. I en situation, der er kendetegnet af retsregler med forskellig retskraft, kan en svagere regel ikke stride mod en stærkere, og den stærkere regel kan have forrang over den svagere.

Lovgivning kan inddeles hierarkisk med hensyn til retskraft som følger:

Primær lovgivning (love)

forfatningslove (altid primære)

love (primære eller afledt af forfatningslove).

Sekundær lovgivning (også benævnt underordnet lovgivning)

statslige bekendtgørelser – altid sekundære

retsregler udstedt af centralstatsadministrationen – altid sekundære

retsregler udstedt af selvstyrende regionale eller lokale organer (myndigheder)

retsregler, der undtagelsesvis udstedes af andre myndigheder end statslige instanser – altid sekundære.

Når en lov i lovgivningssystemet har forrang, betyder det, at alle andre retsregler skal hidrøre fra den pågældende lov, være forenelige med den og ikke være i modstrid med den. Dette betyder i praksis, at hvis en retsregel på et lavere niveau i hierarkiet strider imod en regel højere oppe i hierarkiet, er det sidstnævnte, der skal efterfølges.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Nedenstående instanser og myndigheder har beføjelser til at vedtage lovgivning (lovgivende instanser):

Den Slovakiske Republiks nationalråd – forfatningen, forfatningslove, love, internationale traktater, der rangerer højere end love, internationale traktater med samme retskraft som en lov

Den Slovakiske Republiks regering – statslige bekendtgørelser

ministerier og andre organer i centraladministrationen – forskellige generelle retsforskrifter

kommunale myndigheder og byforsamlinger – alment gældende bestemmelser

kommunale myndigheder og bymyndigheder og lokale instanser i statsadministrationen – alment gældende bekendtgørelser.

Lovgivningsvedtagelsesprocessen

Stadier i lovgivningsprocessen:

fremstilling af et lovforslag – lovgivningsinitiativ

debat om lovforslaget

afstemning (afgørelse om lovforslaget)

underskrivelse af det vedtagne lovforslag

Bekendtgørelse (offentliggørelse) af lovgivning

Beslutningsprocedurer

Lovgivningsproces

Fremstilling af et lovforslag – lovgivningsinitiativ

I henhold til artikel 87, stk. 1, i lov nr. 460/1992 (Den Slovakiske Republiks forfatning) kan lovforslag fremsættes af følgende:

udvalg under Den Slovakiske Republiks nationalråd

medlemmer af Den Slovakiske Republiks nationalråd (også benævnt parlamentsmedlemmer)

Den Slovakiske Republiks regering.

Fremsatte lovforslag fremlægges opdelt i sektioner sammen med en begrundelse

Drøftelse af lovforslaget

I henhold til forretningsordenen for Den Slovakiske Republiks nationalråd (lov nr. 350/1996) skal lovforslag behandles tre gange:

Førstebehandlingen omfatter en generel debat om substansen eller det, der betegnes som "**filosofien**" bag lovforslaget. På dette stadium kan der ikke foreslås ændringsforslag eller tilføjelser.

Ved andenbehandlingen behandles lovforslaget af det eller de udvalg under nationalrådet, som har fået det tildelt. Alle lovforslag skal også til behandling i forfatningsudvalget, især for at sikre at de er **forenelige med den slovakiske forfatning**, forfatningslovene, de internationale traktater, der er bindende for Den Slovakiske Republik samt EU-lovgivningen og -retten. Herefter kan der foreslås **ændringsforslag og forslag til tilføjelser**, og der stemmes om disse, når behandlingen i udvalget er afsluttet. Derfor skal de forskellige synspunkter samles, inden lovforslaget forelægges til drøftelse i Den Slovakiske Republiks nationalråd. Lovforslaget sendes til Den Slovakiske Republiks nationalråd, når **koordinationsudvalget har vedtaget udvalgenes fælles betænkning ved en særlig beslutning**. Denne betænkning fungerer som grundlag for nationalrådets forhandling og afstemning om lovforslaget ved andenbehandlingen.

Tredjebehandlingen er begrænset til de bestemmelser i lovforslaget, hvortil der blev vedtaget ændringer eller tilføjelser ved andenbehandlingen. Ved tredjebehandlingen kan parlamentets medlemmer kun fremsætte ændringer til lovtekniske fejl samt grammatiske fejl og stavfejl. Forslag til ændringer og tilføjelser, der har til formål at rette op på alle andre typer af fejl, skal fremsættes af mindst 30 medlemmer af det slovakiske nationalråd. Når disse er blevet behandlet, sendes hele lovforslaget til afstemning under ét.

Afstemning (beslutning om lovforslaget)

Loven kan kun vedtages, hvis **mindst halvdelen af de tilstedeværende medlemmer stemmer for den**.

Forfatningen kan kun ændres og enkeltartikler kun ophæves, hvis det vedtages med kvalificeret flertal, hvilket vil sige tre femtedele af medlemmerne af Den Slovakiske Republiks nationalråd (3/5 af 150).

Nationalrådet er beslutningsdygtigt, hvis mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Underskrivelse af det vedtagne lovforslag

Det vedtagne lovforslag underskrives af:

Den Slovakiske Republiks præsident

formanden for Den Slovakiske Republiks nationalråd

Den Slovakiske Republiks premierminister.

Dette trin i proceduren indebærer en kontrol af indholdet, den proceduremæssige korrekthed og det vedtagne lovforslags endelige form. Disse indehavere af de højeste embeder i henhold til forfatningen bekræfter lovens indhold ved deres underskrift.

Præsidenten har ret til at nedlægge et "opsættende veto" og nægte at underskrive et vedtaget lovforslag, hvis han finder indholdet fejlbehæftet. I denne situation skal præsidenten sende det vedtagne lovforslag til fornyet behandling i nationalrådet sammen med sine bemærkninger.

Det returnerede lovforslag gennemgår derefter en anden- og tredjebehandling. På dette tidspunkt kan det slovakiske nationalråd tage hensyn til præsidentens bemærkninger, men dette er ikke obligatorisk. Nationalrådet kan tilsidesætte det "opsættende veto" ved en ny afstemning, og i så tilfælde skal loven bekendtgøres, selv uden præsidentens underskrift.

Bekendtgørelse (offentliggørelse) af lovgivning

Bekendtgørelsen er det sidste stadium i lovgivningsprocessen. Lovgivning, der gælder hele nationen, offentliggøres formelt i Den Slovakiske Republiks lovsamling (Zbierka zákonov). Det er det slovakiske justitsministerium, der står for offentliggørelsen. Lovtidende er en del af Slovakiets statstidende.

Lovtidende findes både i en elektronisk og i en trykt udgave. Begge udgaver har samme retsvirkninger, og indholdet er identisk. Der er gratis adgang til den elektroniske udgave via Slov-Lex-portal.

Virkning/ikrafttrædelse

Retsforskrifterne får virkning fra den dag de offentliggøres i lovtidende.

De træder i kraft på femtendedagen efter deres offentliggørelse, medmindre der i selve retsaksen er fastsat en senere dato herfor.

Øvrige forskrifter får bindende virkning fra den dag, hvor de offentliggøres i lovtidende.

Midler til løsning af mulige konflikter mellem de forskellige retskilder

Lovgivning med mindre retskraft må ikke være i strid med lovgivning med større retskraft.

Lovgivning kan kun ændres eller ophæves ved lovgivning med den samme eller større retskraft.

I praksis er reglen for løsning af konflikter mellem lovgivning, der har den samme retskraft, at et en nyere lov ophæver eller ændrer en ældre lov, eller at en specifik regel ophæver eller ændrer en almen regel.

Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol gennemgår og afsiger dom om, hvorvidt:

love er i overensstemmelse med forfatningen

statslige bekendtgørelser og alment gældende retsregler udstedt af ministerier og andre instanser i centralstatsadministrationen er i overensstemmelse med forfatningen, forfatningslove og love

alment gældende bestemmelser udstedt af selvstyrende enheders administrative instanser er i overensstemmelse med forfatningen og love

alment gældende retsregler udstedt af lokale instanser i statsadministrationen er i overensstemmelse med forfatningen og anden alment gældende lovgivning

alment gældende lovgivning er i overensstemmelse med internationale traktater, der er bekendtgjort som foreskrevet i lovgivning om bekendtgørelse.

Hvis forfatningsdomstolen fastslår, at forskellige love er i strid med hinanden, ophører disse love - eller dele af dem eller bestemmelser i dem - med at være gældende. Hvis de instanser, der udarbejdede en sådan lov, ikke bringer den i overensstemmelse med den gældende lovgivning, som har større retskraft, inden for den frist, der følger af afgørelsen, kendes loven - eller dele af den eller bestemmelser i den - ugyldig.

Juridiske databaser

Det slovakiske justitsministeriums Slov-Lex-database

Justitsministeriets ["elektroniske lovsamling \(SLOV-Lex\)"](#) hviler på to sammenkoblede informationssystemer:

eZbierka – informationssystem til brug for borgernes opslag i de bindende konsoliderede udgaver af retsreglerne og andre retsforskrifter

eLegislatíva – informationssystem til brug for beherskelse af alle trin af lovgivningsproceduren, idet der er adgang til avancerede redigeringsredskaber for dem, der udarbejder lovtjekster.

Fordele for målgruppene

Henset til det grundlæggende retsprincip, hvorefter enhver har pligt til at kende loven og have kendskab til sine rettigheder og forpligtelser - hvilket i praksis i stigende grad er vanskeligt som følge af de gældende retsforskrifters stigende mængde og øgede kompleksitet - bidrager Slov-Lex-projektet til at sikre overholdelsen af dette princip, idet alle får effektiv adgang til de gældende regler:

borgere – navnlig takket være eZbierka-delen indebærer projektet en gratis og forbedret adgang til såvel udformningen som indholdet af den gældende lovgivning, og informationsniveauet i relation til nye forskrifter hæves

retsvæsenets aktører – de har permanent adgang til de gældende retsforskrifter, og de har mulighed for at få underretning, når der indføres nye regler i Slovakiet eller i Den Europæiske Union, det være sig generelt eller på det område, de er specialiseret i

erhvervsdrivende – de har ligeledes gratis og permanent adgang til de gældende retsforskrifter, og de har mulighed for at få underretning, når der indføres nye regler i Slovakiet eller i Den Europæiske Union, det være sig generelt eller på det område, hvor de driver virksomhed. Et bedre lovgivningsmiljø gør det muligt at skabe bedre betingelser for de erhvervsdrivende og medfører en lettelse af virksomhedernes administrative byrder

lokale myndigheder – de har gratis og permanent adgang til de relevante retskilder og deres administrative byrder lettes derved, idet den byrdefulde og omkostningskrævende opgave, der består i at sikre adgang til lovsamlingen i åbningstiden samtidig med modtagelsen af nye retsforskrifter i papirform og disses arkivering, afløses af en forpligtelse til blot at sikre en adgang til lovsamlingen i åbningstiden

centrale forvaltningsorganer – projektet sikrer dem gratis og permanent adgang til de relevante retskilder og medfører en nedsættelse af deres administrative byrder og dermed af de omkostninger, der er forbundet med lovgivningsproceduren, samt mulighed for i højere grad at kunne udfylde deres rolle i forbindelse med udarbejdelse af nye retsforskrifter og implementering af de EU-retlige regler

domstolene – de har hurtig og permanent adgang til de gældende retsforskrifter og disses forarbejder og kan søge efter den på et hvilket som helst tidspunkt gældende retspraksis, hvilket gør det muligt at begrænse rutinearbejde og øge effektiviteten af dommernes og de øvrige ansattes arbejde

den lovgivende magts organer – de kan benytte sig af et effektivt redskab til at udarbejde retsnormer som led i lovgivningsproceduren, hvilket fritager dem for visse tidskrævende administrative opgaver og giver dem mulighed for i højere grad at koncentrere sig om indholdet af diverse lovforslag.

Relevante links

[Retsinformationsportalen Slov-Lex](#)

Sidste opdatering: 25/04/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

National lovgivning - Finland

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Finland.

Retskilder

"Ved "retskilder" forstås de kilder, der indeholder retsregler. I Finland findes der nationale retskilder og folkeretlige retskilder. Nogle kilder er nedskrevet, andre er uskrevne. Nedenfor findes en oversigt over de forskellige retskilder.

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Nationale retskilder

Love er de vigtigste nationale retskilder. Begrebet "love" skal i denne forbindelse forstås bredt, så det omfatter grundloven, almindelige love (dvs. love udstedt af parlamentet), bekendtgørelser fra præsidenten, regeringen eller et ministerium og de retsregler, der udstedes af lavere instanser. Bekendtgørelser og retsregler fra lavere instanser kan kun udstedes med hjemmel i grundloven eller en almindelig lov, hvori det normalt også er fastsat, hvilken statslig instans eller myndighed der har beføjelse til at udstede dem.

For de tilfælde, hvor der ikke foreligger nogen skreven lov, er retskilden sædvane, jf. retsplejelovens kapitel 1, § 11. Sædvane skal dog være i overensstemmelse med billighedsprincippet. Sædvaneretten er meget gammel, og begrebets betydning er i dag noget vag. Ved "sædvane" forstås i dag primært en række faste fremgangsmåder, f.eks. på handelsområdet. Da skreven lov er temmelig omfattende i dag, er sædvane nu en sjældent anvendt retskilde. På nogle områder, f.eks. inden for aftaleretten, har sædvaneretten dog stadig en stærk stilling.

Lovforarbejder og retsafgørelser er også retskilder. Lovforarbejder indeholder oplysninger om lovgivers vilje og anvendes derfor til at fortolke lovgivningen. Af retsafgørelser er det afgørelser i sidste instans, dvs. truffet af højesteret og den øverste forvaltningsdomstol, der er de vigtigste retskilder. Disse to domstoles afgørelser betegnes også som præjudikater. Selv om præjudikater ikke er retligt bindende, har de stor betydning i praksis. Afgørelser fra andre domstole kan også være vigtige retskilder. Lavere domstoles praksis kan have stor betydning, når en lavere domstols afgørelse er blevet endelig.

Retsvidenskaben, almindelige retsgrundsætninger og forholdets natur er også nationale retskilder. Retsvidenskabens opgave er at studere retssystemets indhold, dvs. hvordan retsregler skal fortolkes og klassificeres, og retsvidenskaben er derfor også en vigtig retskilde. Almindelige retsgrundsætninger og forholdets natur kan også have betydning som retskilder. I retskildernes hierarki kommer disse kilder dog efter de ovenfor beskrevne.

Folkeretlige retskilder og EU-retten

Internationale aftaler og andre internationale forpligtelser, som Finland har indgået, er bindende retskilder i Finland. Praksis hos de internationale organer, der anvender aftalerne, har betydning som retskilde. Europarådets menneskerettighedskonvention er et eksempel på en sådan retskilde, og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis har betydning for fortolkningen af menneskerettighedskonventionen.

Som medlem af EU er Finland også forpligtet til at overholde EU's love, forordninger og direktiver. Disse er de vigtigste former for EU-retsakter. Forordninger gælder umiddelbart i alle EU-lande, mens direktiver skal gennemføres i EU-landene. Forarbejderne til disse gennemførelsesbestemmelser kan også have en vis betydning for fortolkningen af EU-retten, dog slet ikke i samme grad som forarbejder til national lovgivning.

Derudover skal Finland ligesom alle andre EU-lande overholde de øvrige retsinstrumenter, der anvendes i EU. EF-Domstolens afgørelser har også betydning som retskilde, da de er en del af EU-retten.

Regelhierarki

Ved finske retskilder sondres der mellem ufravigelige og fravigelige kilder og andre kilder, der kan anvendes. Love og sædvane er ufravigelige kilder. De er derfor højest placeret i hierarkiet. De retshåndhævende myndigheder har pligt til at anvende dem, og overtrædelse anses for embedsforseelse. Inden for den nationale lovgivning er der følgende hierarki:

grundloven

almindelige love (dvs. love udstedt af parlamentet)

bekendtgørelser fra præsidenten, regeringen eller et ministerium

retsregler fra lavere instanser.

Fravigelige retskilder, dvs. på et lavere niveau i hierarkiet, omfatter lovforarbejder og retsafgørelser. Tilsidesættes de af en myndighed, indebærer dette ikke, at der pålægges en sanktion for embedsforseelse, men sandsynligheden for, at afgørelsen omgøres af en højere instans, øges. Andre retskilder omfatter retsvidenskaben, almindelige retsgrundsætninger og forholdets natur. Disse retskilder er ikke bindende, men de kan anvendes til støtte for et argument og kan dermed styrke de præmisser, der ligger til grund for afgørelsen.

Internationale aftaler har i Finland samme placering i hierarkiet som de instrumenter, hvorved de gennemføres. Gennemføres en international aftale ved lov, har aftalens bestemmelser derfor samme placering som lovbestemmelser. Gennemføres en international forpligtelse ved bekendtgørelse, har bestemmelserne derimod samme placering som bekendtgørelsesbestemmelser. Det vil sige, at gennemførelsesbestemmelserne svarer til nationale bestemmelser på samme niveau.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler

Parlamentet har efter den finske grundlov den lovgivende magt i Finland. Det vedtager alle almindelige love og træffer også afgørelse om ændring af grundloven. Love og grundlove vedtaget af parlamentet kan bemyndige andre instanser til at udstede retsregler om bestemte spørgsmål. I henhold til en sådan bemyndigelse kan præsidenten, regeringen og et ministerium udstede bekendtgørelser. Er det ikke bestemt, af hvem en bekendtgørelse udstedes, udstedes den af regeringen. En lavere instans kan under visse omstændigheder også bemyndiges ved lov til at udstede retsregler om bestemte spørgsmål. Dette forudsætter, at særlige grunde i forbindelse med sagsområdet for de pågældende bestemmelser taler herfor, og at bestemmelsernes materielle betydning ikke forudsætter, at de udstedes ved lov eller bekendtgørelse. En sådan bemyndigelse skal også være klart afgrænset. Ingen andre instanser end de ovenfor anførte har beføjelse til at udstede umiddelbart bindende retsregler.

Beslutningsprocedurer

Lovgivningsprocessen og retsreglers ikrafttræden

Lovgivning vedtages af parlamentet på grundlag af regeringsforslag eller efter forslag fra individuelle parlamentsmedlemmer. Regeringsforslag udfærdiges i ministerierne og drøftes derefter på et ministermøde. Der træffes derpå på et møde med præsidenten afgørelse om forslaget forelægges for parlamentet. Regeringsforslag drøftes først ved en forberedende behandling i parlamentet, hvorpå det forelægges for et parlamentsudvalg til behandling. Udvalget hører sagkyndige og afgiver betænkning. Sagen forelægges derpå for parlamentets plenarforsamling, hvor udvalgsbetænkningen danner grundlag for forhandlingen. Selve vedtagelsen sker på plenarforsamlingen efter to behandlinger. Parlamentet kan vedtage et lovforslag uændret, ændre det eller forkaste det. Det er således parlamentet, der træffer den endelige afgørelse. Almindelige lovforslag vedtages af parlamentet ved simpelt flertal, mens en ændring af grundloven kræver kvalificeret flertal.

Når et lovforslag er vedtaget af parlamentet, forelægges det for præsidenten til stadfæstelse. Love træder i kraft som fastsat i lovforslaget, men ikke før de er offentliggjort i den finske lovtidende.

Bekendtgørelser fra præsidenten, regeringen eller et ministerium udarbejdes i det ministerium, der er ansvarligt for det givne sagsområde. Hvad angår bekendtgørelser fra præsidenten, træffer præsidenten afgørelse om at udstede en bekendtgørelse efter forslag fra regeringen. Bekendtgørelser fra regeringen vedtages på ministermøder, og bekendtgørelser fra ministerier vedtages af det pågældende ministerium. Alle bekendtgørelser offentliggøres i den finske lovtidende. Bekendtgørelser træder i kraft som fastsat i bekendtgørelsen, dog aldrig før de er offentliggjort i den finske lovtidende.

Retsregler fra lavere instanser, som i praksis almindeligvis kaldes beslutninger eller regler og forskrifter, udarbejdes og vedtages af instanserne selv.

Forskrifter fra lavere instanser træder i kraft som fastsat i disse og offentliggøres i den pågældende instans' forskriftsamling.

Juridiske databaser

Finlex

 Finlex er en juridisk databank med over tredive databaser. I Finlex findes oplysningerne om lovgivningen i seks databaser. De omfatter bl.a.:

En database med oversættelser (hovedsageligt til engelsk) af finske love og bekendtgørelser, herunder oversættelser af finske love udstedt af parlamentet
Konsoliderede love og bekendtgørelser (på finsk og svensk)

En referencedatabase, som omfatter en liste over de ændringer, der er foretaget i alle love og bekendtgørelser

Love og bekendtgørelser på samisk.

Oversættelserne af finske love og bekendtgørelser (hovedsageligt til engelsk) findes i én database. De originale lovttekster og bekendtgørelser findes i forskellige databaser. De nyeste love findes i den finske elektroniske lovtidende.

Retspraksis består af over ti databaser i Finlex. Disse omfatter præjudikater fra højesteret og sager fra den øverste forvaltningsdomstol, appeldomstolene, forvaltningsdomstolene og de særlige domstole.

Andre Finlex-databaser omfatter internationale traktater, afledt ret og regeringsforslag.

Det er **gratis** at benytte databasen.

Andre databaser

Ud over Finlex findes der også databaser om lovgivning, retspraksis, regeringsforslag og juridisk litteratur i Finland. **Edilex** og **Suomen laki** indeholder omfattende juridiske onlineinformationstjenester. Både Edilex og Suomen laki indeholder databaser med national lovgivning, retspraksis og andet materiale. Der kræves abonnement til de fleste tjenester. WSOYPro er den tredje kommercielle juridiske informationstjeneste i Finland. De fleste materialer er forbeholdt abonnenter.

Sidste opdatering: 02/02/2021

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [sv](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

National lovgivning - Sverige

Denne side indeholder oplysninger om retssystemet i Sverige.

Retskilder

De fire vigtigste retskilder i Sverige er: lovgivning, lovforarbejder, retspraksis og retslitteraturen.

Lovgivningen er den primære kilde, der trykkes og kundgøres i lovtidender (*författningssamlingar*). Lovgivningen er opdelt i love (*lagar*), bekendtgørelser (*förordningar*) og administrative forskrifter (*föreskrifter*). Love vedtages af *Riksdagen* (parlamentet), bekendtgørelser udfærdiges af regeringen og administrative forskrifter udstedes af myndighederne.

 Den svenske Riksdag er det eneste offentlige organ, som har beføjelse til at vedtage nye love eller ændre gældende lovgivning. Lovgivning, der én gang er vedtaget, kan kun ophæves eller ændres ved hjælp af en ny beslutning i Riksdagen.

Afgørelser truffet af domstolene, dvs. **retspraksis**, spiller en vigtig rolle i rets anvendelsen. Dette gælder især afgørelser fra de højeste instanser, dvs. højesteret (*Högsta domstolen*) og den øverste forvaltningsdomstol (*Högsta förvaltningsdomstolen*).

Lovforarbejder, dvs. de tekster, der udfærdiges under lovgivningsproceduren, indgår også i rets anvendelsen.

Beslutningsproces

Forslag om nye love eller lovændringer stilles normalt af regeringen. Inden regeringen fremsætter et nyt lovforslag i Riksdagen, skal den som udgangspunkt undersøge eventuelle alternativer nøje. Denne opgave varetages af et særligt undersøgelsesudvalg.

Inden Riksdagen beslutter, om den vil vedtage lovforslaget, skal det behandles i et parlamentarisk udvalg. Der er 15 stående udvalg med hvert sit ansvarsområde, som f.eks. transport eller uddannelse.

Når et udvalg har forelagt Riksdagen sin rapport med anbefalinger til, hvad Riksdagen bør beslutte i forhold til regeringens og medlemmernes forslag, drøfter alle Riksdagens medlemmer lovforslaget og når frem til en endelig beslutning.

Det er regeringens ansvar at gennemføre Riksdagens beslutninger og sikre, at de gennemføres på den måde, som Riksdagen har tilsigtet. Ministerierne og omkring 300 centrale myndigheder bistår regeringen med denne opgave.

Alle love og bekendtgørelser kundgøres i *Svensk Författningssamling*, SFS, som findes i både trykt og elektronisk form.

Juridiske databaser

Retsinformation om den offentlige forvaltning findes på **Lagrummet**. Denne portal indeholder links til retsinformation fra regeringen, Riksdagen, højere retsinstanter og offentlige instanser.

Der er **gratis** adgang til portalen.

Sidste opdatering: 05/12/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [en](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

National lovgivning - England og Wales

Denne side indeholder oplysninger om lovgivning og juridiske databaser i forbindelse med retssystemet i Det Forenede Kongerige, med særlig fokus på England og Wales.

Retskilder

De primære retskilder i England og Wales i Det Forenede Kongerige er:

primær lovgivning i form af **love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament, love vedtaget af Wales' nationalforsamling** samt **foranstaltninger fra Wales' nationalforsamling**

EU-lovgivning

sekundær (eller underordnet lovgivning) i form af **bekendtgørelser** fra regenten, Det Forenede Kongeriges regering, den walisiske regering eller anden myndighed. Anden sekundær lovgivning kan være udstedt i form af **administrative forskrifter**

common law (sædvaneret), som er udviklet gennem retsafgørelser

Lovgivningsmæssige instrumenter – beskrivelse

Primær lovgivning, eller love vedtaget af parlamentet, udarbejdes af det Det Forenede Kongeriges parlament i London og gælder for hele Det Forenede Kongerige eller dele heraf. Wales' nationalforsamling kan vedtage love på 20 uddelegerede områder anført i Schedule 7 til **Government of Wales Act 2006 (lov om den walisiske regering fra 2006)**. Anden primær lovgivning kan udarbejdes af regenten i forskellige former, såsom ministerielle bekendtgørelser, proklamationer, kongelige retskendelser, kongelige instruktioner, forskrifter og såkaldte "åbne kongelige skrivelser" (litterae patentes).

Sekundær lovgivning udarbejdes i henhold til beføjelser, der er lovbestemte eller tildelt af dronningen, en minister, en afdeling (et ministerium), walisiske ministre eller andre organer eller personer. Denne lovgivning omtales også som administrative retsforskrifter eller sekundær lovgivning, og den af en lovgivende forsamling vedtaget lov, der tildeler beføjelserne, kaldes bemyndigelsesloven eller hovedloven. Sekundær lovgivning har mange forskellige navne, såsom ministerielle bekendtgørelser, forskrifter eller regler, og under et kaldes de "bekendtgørelser" eller "lovbestemte regler".

I juli 1999 blev visse lovgivende beføjelser flyttet fra det britiske parlament til Wales' nationalforsamling i Cardiff. Forsamlingen fik beføjelser til at udarbejde bekendtgørelser med indflydelse på Wales, men den primære lovgivning vedrørende walisiske forhold blev fortsat udarbejdet af Det Forenede Kongeriges parlament. Efter **Government of Wales Act 2006** fik forsamlingen beføjelser til at vedtage foranstaltninger (primær lovgivning) vedrørende walisiske forhold, når det Forenede Kongeriges parlament har godkendt overdragelsen af lovgivningsbeføjelser, der dækker de i loven nævnte emner. Foranstaltningerne skal imidlertid godkendes af regenten, inden de bliver lovgivning. Forsamlingen har ansvar for områder, der omfatter økonomisk udvikling, uddannelse, miljø, sundhed, boligforhold, turisme og transport, men har ikke ansvar for hverken den civile eller strafferetlige lovgivning. Walisisk lovgivning udarbejdet af forsamlingen og de walisiske ministre (den walisiske forsamlingsregering) udarbejdes på både engelsk og walisisk.

Beføjelserne til at indgå **internationale traktater** på vegne af Det Forenede Kongerige ligger hos staten – dvs. regenten alene, der handler på vegne af Det Forenede Kongeriges regering. Det britiske parlament spiller for øjeblikket ikke nogen formel rolle ved udarbejdelsen af traktater, men når traktaten kræver en ændring af Det Forenede Kongeriges lovgivning eller bevilling af offentlige midler, stemmer parlamentet på normal vis. I forbindelse med EU-traktater kræves der ny lovgivning, for at de kan gennemføres i Det Forenede Kongerige, og de er derfor underlagt parlamentariske undersøgelser. Når Constitutional

Reform and Governance Act 2010 (loven om forfatningsreform og regeringsførelse fra 2010) træder i kraft, kan en traktat ikke ratificeres, medmindre a) en minister først har forelagt en kopi af traktaten for parlamentet, b) traktaten er blevet offentliggjort, og c) parlamentets kamre efter 21 mødedage ikke har besluttet, at traktaten ikke skal ratificeres.

Regelhierarki

Når der opstår konflikter mellem de forskellige retskilder, er domstolene det primære forum til løsning af dem. Tvister vedrørende fortolkningen af lovgivningen kan også løses af domstolene. Eftersom der ikke findes nogen grundlov i Det Forenede Kongerige, er det ikke muligt at få prøvet en lov vedtaget af parlamentet med den begrundelse, at den er "grundlovsstridig". I den **forfatningsretlige doktrin om "parlamentarisk suverænitet"** hedder det, at Det Forenede Kongeriges parlament er den øverste lovgivende magt i den forstand, at parlamentet kan udarbejde og ophæve en hvilken som helst lov, og at ingen kan ophæve eller gøre indsigelse mod gyldigheden af en lov vedtaget af parlamentet.

Doktrinen om parlamentarisk suverænitet begrænses imidlertid af Det Forenede Kongeriges medlemskab af EU. I kraft af EU-loven af 1972 udgør EU-lovgivningen en del af lovgivningen i England og Wales (og Skotland og Nordirland). National lovgivning skal fortolkes sådan, at den så vidt muligt er forenelig med EU-lovgivningen.

Menneskerettighedsloven af 1998, der indføjede den europæiske konvention om menneskerettigheder i britisk lovgivning, giver domstolene flere beføjelser til at sætte spørgsmålstegn ved love vedtaget af parlamentet. Fortolkningen af national lovgivning skal så vidt muligt være forenelig med rettighederne i konventionen.

Domstolenes afgørelser, og især appeldomstolenes, spiller en vigtig rolle i udviklingen af lovgivningen. Ikke alene træffer de bindende afgørelser vedrørende fortolkningen af lovgivningen, men de danner også grundlag for common law, der er afledt af domstolsafgørelser i tidligere sager (eller retspraksis).

For så vidt angår, hvilke domstolsafgørelser der binder andre domstole, er det generelle princip, at domstolen er bundet af tidligere afgørelser truffet af en højere domstol.

I forbindelse med EU-lovgivning er **EU-domstolen** den højeste myndighed. Overhusdommerne i Overhuset har fungeret som øverste retsinstans i Det Forenede Kongerige, men de blev erstattet af den nye højesteret den 1. oktober 2009. De tidligere overhusdommere blev de første dommere i højesteret, og senioroverhusdommeren blev udnævnt til højesteretspræsident.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler og beslutningsprocedurer

Primær lovgivning udarbejdes af **Det Forenede Kongeriges parlament** i London. Inden et **lovforslag** bliver til en lov vedtaget af parlamentet, skal det godkendes af begge parlamentets kamre: Underhuset og Overhuset. Nedenstående trin gennemgås i begge kamre:

førstebehandling (formel fremlæggelse uden debat)

andenbehandling (generel debat)

behandling i udvalg (detaljeret gennemgang, debat og ændringsforslag. I Underhuset foregår dette trin generelt i et offentligt lovforslagsudvalg)

rapporttrin (mulighed for yderligere ændringsforslag)

tredjebehandling (sidste chance for debat, ændringsforslag er mulige i Overhuset).

Når et lovforslag har været igennem begge kamre, sendes det tilbage til Underhuset (hvor det startede), for at Overhusets ændringer kan vurderes.

Begge kamre skal være enige om den endelige tekst. Lovforslaget kan sendes frem og tilbage mellem de to kamre mange gange, før der opnås enighed om teksten til lovforslaget. Når dette sker, skal regenten stadfæste lovforslaget.

Primær lovgivning udarbejdes også af **Wales' nationalforsamling**. Inden et lovforslag bliver til national lov, skal det behandles og vedtages af nationalforsamlingen og stadfæstes af regenten. En lov vedtaget af forsamlingen fuldbyrdes på alle områder i Wales, hvor det er relevant.

Behandlingen i forsamlingen af et lovforslag fra regeringen består normalt af en proces i fire trin:

Trin 1: behandling i et eller flere udvalg af det overordnede princip i et lovforslag eller en foranstaltning og opnåelse af enighed i forsamlingen om de overordnede principper.

Trin 2: detaljeret behandling i et udvalg af et lovforslag eller en foranstaltning og eventuelle ændringsforslag fremsat af forsamlingens medlemmer.

Trin 3: detaljeret behandling i forsamlingen af lovforslaget eller foranstaltningen og eventuelle ændringsforslag fremsat af forsamlingens medlemmer. Presiding Officer (formanden) afgør, hvilke ændringsforslag der skal behandles i forsamlingen.

Trin 4: afstemning i forsamlingen med henblik på vedtagelse af den endelige tekst i lovforslaget eller foranstaltningen.

Når et lovforslag har været gennem alle de parlamentariske trin i Det Forenede Kongeriges parlament eller Wales' nationalforsamling, skal **regenten** stadfæste lovforslaget, hvorefter det bliver til **lov**. Foranstaltninger i Wales' nationalforsamling skal godkendes af dronningen.

Primær lovgivning kan generelt kun ændres eller ophæves af ny primær lovgivning. Der findes imidlertid undtagelser, hvor visse ændringer og ophævelser kan gennemføres ved hjælp af bekendtgørelser. Dette omfatter gennemførelse af EU-forpligtelser eller en lovgivningsmæssig reform, der reducerer eller eliminerer regelbyrder. Sådanne bekendtgørelser skal imidlertid godkendes af begge kamre, inden de udarbejdes.

Primær lovgivning træder i kraft i overensstemmelse med de **ikrafttrædelsesbestemmelser**, der er indeholdt i loven eller foranstaltningen. I loven eller foranstaltningen kan der være angivet en specifik dato for dens ikrafttræden. Dette kan være øjeblikkeligt efter regentens stadfæstelse af loven, på en bestemt dato (generelt mindst to måneder efter regentens stadfæstelse) eller på en dato, der skal specificeres af ministeren eller ministeriet i form af en ikrafttrædelsesbekendtgørelse. Der kan være forskellige datoer for forskellige bestemmelser i en lov.

Ikrafttrædelsesdatoen for sekundær lovgivning angives generelt i selve bekendtgørelsen. Undtagelsesvis offentliggøres ikrafttrædelsesdatoen i en meddelelse i den officielle tidende (London Gazette).

Juridiske databaser

 [Legislation.gov.uk](http://legislation.gov.uk), som forvaltes af National Archives, er det officielle websted for lovgivning i Det Forenede Kongerige.

Legislation.gov.uk giver adgang til Det Forenede Kongeriges lovgivning i alle retsområder (England, Skotland, Wales og Nordirland). Webstedet indeholder al generel lovgivning fra 1988 og frem til i dag, hovedparten af den primære lovgivning frem til 1988, både de oprindelige og ændrede udgaver, og et bredt udvalg af sekundær lovgivning fra 1948 og frem, hvis denne lovgivning stadig er gældende.

Sidste opdatering: 05/06/2017

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [en](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

National lovgivning - Nordirland

Denne side indeholder oplysninger om lovgivning og juridiske databaser i Det Forenede Kongerige, hvad angår det nordiske område.

Retskilder

De primære retskilder i Nordirland er:

primær lovgivning i form af love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament samt love fra Nordirlands nationalforsamling. En del primær lovgivning vedrørende Nordirland udstedes i form af ministerielle bekendtgørelser udstedt af regenten

EU-ret

sekundær (eller underordnet) lovgivning i form af bekendtgørelser og lovbestemte regler for Nordirland. Anden sekundær lovgivning kan være udstedt i form af administrative forskrifter

common law, som denne er udviklet gennem retsafgørelser.

Retsforskrifter – beskrivelse

Primær lovgivning, eller **love vedtaget af parlamentet**, udstedes af det britiske parlament i London og gælder i hele Det Forenede Kongerige eller dele deraf. Det britiske parlament har ligeledes godkendt uddelegeringen af lovgivningsbeføjelser til regionale parlamenter og forsamlinger, som kan udstede primær lovgivning på en begrænset række emneområder for deres regioner. Anden primær lovgivning kan udstedes af regenten i forskellige former, såsom ministerielle bekendtgørelser, proklamationer, kongelige retskendelser, kongelige instruktioner, forskrifter og såkaldte "åbne kongelige skrivelser" (litterae patentes).

Sekundær lovgivning udstedes i henhold til beføjelser, der er lovbestemte eller tildelt af Hendes Majestæt, en minister, en afdeling (et ministerium), Nordirlands regering (Northern Ireland executive) eller andre organer eller personer. Denne lovgivning omtales også som **administrative retsforskrifter eller sekundær lovgivning**, og den af en lovgivende forsamling vedtagne lov, der tildeler beføjelserne, kaldes bemyndigelsesloven eller hovedloven. Sekundær lovgivning kan hedde mange forskellige ting, såsom ministerielle bekendtgørelser, forskrifter og regler, og under et kaldes de "bekendtgørelser" eller "lovbestemte regler".

I Nordirland omfatter lovgivningen love (acts eller statutes), som kan være love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament, det nordiske parlament (1921-1972) eller Nordirlands nationalforsamling i Belfast. I perioder er magtdelegeringen til regeringen i Nordirland blevet suspenderet, og en stor del af lovgivningen blev da vedtaget i form af ministerielle bekendtgørelser, som teknisk set er sekundær lovgivning, men som anvendes som primær lovgivning. Lovgivningen i Nordirland omfatter også lovbestemte regler – sekundær eller underordnet lovgivning – vedtaget med hjemmel i en lov vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament, en ministeriel bekendtgørelse eller en lov vedtaget af Nordirlands nationalforsamling.

Beføjelserne til at indgå **internationale traktater** på vegne af Det Forenede Kongerige ligger hos staten, dvs. regenten alene, der handler på vegne af den britiske regering. Det britiske parlament spiller ikke nogen formel rolle ved udarbejdelsen af traktater, men når traktaten kræver en ændring af den britiske lovgivning eller bevilling af offentlige midler, stemmer parlamentet på normal vis. I forbindelse med EU-traktater kræves der ny lovgivning, for at de kan gennemføres i Det Forenede Kongerige, og de er derfor genstand for parlamentarisk behandling. I § 20-25 i loven om forfatningsmæssig reform og forvaltning (*Constitutional Reform and Governance Act 2010*), der trådte i kraft den 11. november 2010, bestemmes det, at en traktat ikke kan ratificeres, medmindre a) en minister først har fremlagt en kopi af traktaten for parlamentet, b) traktaten er blevet offentliggjort, og c) der er gået 21 mødedage, uden at hverken Overhuset eller Underhuset har besluttet, at traktaten ikke skal ratificeres.

Regelhierarki

Når der opstår konflikter mellem de forskellige retskilder, er domstolene det primære forum til at løse dem. Tvister vedrørende fortolkningen af lovgivningen kan også løses af domstolene. Eftersom der ikke findes nogen grundlov i Det Forenede Kongerige, er det ikke muligt at få prøvet en lov vedtaget af parlamentet med den begrundelse, at den er "grundlovsstridig". I den **forfatningsretlige doktrin om "parlamentarisk suverænitet"** hedder det, at det britiske parlament er den øverste lovgivende magt i den forstand, at parlamentet kan vedtage og ophæve en hvilken som helst lov, og at ingen kan ophæve eller gøre indsigelse mod gyldigheden af en lov vedtaget af parlamentet.

Doktrinen om parlamentarisk suverænitet begrænses imidlertid af Det Forenede Kongeriges medlemskab af EU. I kraft af EU-loven af 1972 udgør EU-retten en del af lovgivningen i Nordirland. National lovgivning skal fortolkes sådan, at den så vidt muligt er forenelig med EU-retten.

Menneskerettighedsloven af 1998, der inkorporerede den europæiske konvention om menneskerettigheder i britisk lovgivning, giver domstolene flere beføjelser til at foretage en prøvelse af love vedtaget af parlamentet. Fortolkningen af national lovgivning skal så vidt muligt være forenelig med rettighederne i konventionen.

Domstolenes afgørelser, og især appeldomstolenes, spiller en vigtig rolle i udviklingen af lovgivningen. Ikke alene træffer de bindende afgørelser vedrørende fortolkningen af lovgivningen, men de danner også **grundlag for common law**, de retsregler, der er afledt af domstolsafgørelser i tidligere sager (eller retspraksis). Det generelle princip er, at en domstol er bundet af tidligere afgørelser truffet af en højere domstol. I forbindelse med EU-retten er EU-Domstolen den højeste myndighed. Overhusdommerne i Overhuset har fungeret som højesteret i Det Forenede Kongerige. De blev erstattet af den nye højesteret – Supreme Court – den 1. oktober 2009. De tidligere overhusdommere blev dommere i højesteretten, og senioroverhusdommeren blev højesteretspræsident.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler og beslutningsprocedurer

Primær lovgivning udarbejdes af **det britiske parlament** i London. Inden et **lovforslag** bliver til lov vedtaget af parlamentet, skal det godkendes af begge kamre: Underhuset og Overhuset. Nedenstående trin gennemgås i begge kamre:

førstebehandling (formel fremlæggelse uden debat)

andenbehandling (generel debat)

behandling i udvalg (detaljeret gennemgang, debat og ændringsforslag. I Underhuset foregår dette trin generelt i et offentligt lovforslagsudvalg)

rapporttrin (mulighed for yderligere ændringsforslag)

tredjebehandling (sidste chance for debat, ændringsforslag er mulige i Overhuset).

Når et lovforslag har været igennem begge kamre, sendes det tilbage til Underhuset (hvor det startede), for at Overhusets ændringsforslag kan behandles. Begge kamre skal være enige om den endelige tekst. Lovforslaget kan sendes frem og tilbage mellem de to kamre mange gange, før der opnås enighed om teksten til lovforslaget. Når dette sker, skal regenten stadfæste lovforslaget.

I **Nordirlands forsamling** foregår en lignende proces (fremlæggelse af lovforslag, behandling, debat og afstemning), selv om der kun er et enkelt kammer i forsamlingen. Ministre, udvalg og de enkelte medlemmer kan udarbejde et lovforslag og fremlægge det for forsamlingens formand (speaker) til behandling i forsamlingen. Hvis formanden finder det godt gjort, at forslagene falder ind under forsamlingens kompetence, fremlægges og debatteres lovforslaget i

forsamlingen. Derefter henvises det til det relevante lovudvalg til nærmere undersøgelse. Udvalget afleverer en redegørelse til forsamlingen, så medlemmerne kan behandle forslaget i detaljer og fremsætte ændringsforslag. Derefter går det til yderligere behandling i forsamlingen, og der skrives til endelig afstemning.

Når et lovforslag har været igennem alle de parlamentariske trin i Nordirlands forsamling, skal regenten stadfæste lovforslaget, hvorefter det bliver til **lov**.

Primær lovgivning kan generelt kun **ændres eller ophæves** af ny primær lovgivning. Der findes imidlertid undtagelser, hvor visse ændringer og ophævelser kan gennemføres ved hjælp af bekendtgørelser, dvs. hvis de omfatter gennemførelse af EU-forpligtelser eller en lovgivningsmæssig reform, der reducerer eller fjerner byrdefuld regulering. Sådanne bekendtgørelser skal imidlertid godkendes af begge kamre, inden de kan udarbejdes.

Primær lovgivning træder i kraft i overensstemmelse med de **ikrafttrædelsesbestemmelser**, der er indeholdt i loven eller foranstaltningen. I loven eller foranstaltningen kan der være angivet en specifik dato for dens ikrafttræden. Dette kan være øjeblikkeligt efter regentens stadfæstelse af loven, på en bestemt dato (generelt mindst to måneder efter regentens stadfæstelse) eller på en dato, der skal fastsættes af ministeren eller ministeriet i form af en ikrafttrædelsesbekendtgørelse. Der kan være forskellige datoer for forskellige bestemmelser i en lov.

Ikrafttrædelsesdatoen for sekundær lovgivning angives generelt i selve bekendtgørelsen. Undtagelsesvis offentliggøres ikrafttrædelsesdatoen i en meddelelse i de officielle tidender (London eller Belfast Gazette)..

Juridiske databaser

Der findes en række juridiske databaser.

[UK Legislation website](#) indeholder **al primær lovgivning** vedtaget af det britiske parlament, det skotske parlament, det nordirske parlament og Wales' nationalforsamling samt al sekundær lovgivning, der gælder for hele eller dele af Det Forenede Kongerige, i deres fulde længde. Der er gratis adgang til oplysningerne.

Revideret primær lovgivning, der dækker alle dele af Det Forenede Kongerige fra 1235 til nu, kan endvidere findes på [UK Legislation website](#).

Relaterede links

[UK legislation website](#)

Sidste opdatering: 28/08/2018

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [en](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

National lovgivning - Skotland

Denne side indeholder oplysninger om lovgivning og juridiske databaser i Det Forenede Kongerige, med særlig henvisning til den skotske retskreds.

Retskilder

De primære retskilder i Det Forenede Kongeriges skotske retsområde er:

primær lovgivning i form af **love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament** samt **love hidrørende fra Skotlands parlament**

EU-lovgivning

sekundær (eller underordnet) lovgivning i form af almindelige **anordninger (Statutory Instruments)** og særlige skotske **anordninger (Scottish Statutory Instruments)**. Anden sekundær lovgivning kan være udstedt i form af **cirkulærer (Administrative Orders)**

common law (sædvæneret), som er udviklet i retspraksis.

Retsforskrifter – beskrivelse

Primær lovgivning, eller **love vedtaget af parlamentet**, udarbejdes af det britiske parlament i London og gælder for hele Det Forenede Kongerige eller dele deraf. Det britiske parlament har ligeledes godkendt **delegation af lovgivningsbeføjelser (devolution of legislative powers)** til de decentrale parlamenter og forsamlinger, som kan udstede primær lovgivning på en begrænset række områder, der er gældende på deres respektive territorier. Anden primær lovgivning kan udfærdiges af regenten inden for rammerne af dennes prærogativer, og denne lovgivning kan antage former, såsom *Orders in Council*, *proclamations*, *royal warrants*, *royal instructions*, *regulations* og *letters patent* (kongelige anordninger).

Sekundær lovgivning udstedes med hjemmel i beføjelser, der er tildelt af Dronningen i Statsråd (*Her Majesty in Council*), ministre, departementer (ministerier), skotske ministre eller andre organer eller personer. Denne lovgivning kaldes også **delegeret lovgivning**, og den retsforskrift, hvorved hjemmelen tildeles, betegnes bemyndigelsesloven eller hovedloven. Sekundær lovgivning kan have mange betegnelser såsom *Orders in Council*, *Regulations* eller *Rules*, og under et kaldes (almindelige) anordninger eller skotske anordninger.

Ved **Scotland Act 1998** blev der skabt hjemmel for og uddelegeret beføjelser til det skotske parlament i Edinburgh. Det separate parlament, som blev nedlagt, da Skotland blev forenet med England og Wales i 1707, blev (efter en folkeafstemning) derved genoprettet i Skotland. Da Skotland imidlertid fortsat er en del af Det Forenede Kongerige, har det britiske parlament stadig lovgivningsbeføjelser inden for visse områder. Skotlands parlament kan vedtage primær lovgivning på de områder, der blev overdraget til parlamentet i medfør af ovennævnte lov (og Scotland Act 2012). Disse områder omfatter: sundhed, uddannelse, lokalforvaltning, socialt arbejde, boligforhold, planlægning, turisme og økonomisk udvikling, visse transportanliggender, retsvæsen, frihedsrettigheder og sikkerhedsspørgsmål, herunder de fleste privat- og strafferetlige aspekter, politi- og brandmyndigheder, en lang række miljøspørgsmål, landbrug og fiskeri, sport og kunst samt opfyldelse af internationale forpligtelser inden for de decentraliserede områder. Ved Scotland Act 2012 blev disse beføjelser udtrakt til også at gælde for visse dele af skatteområdet. Skotske anordninger kan ligeledes udstedes af de skotske ministre i medfør af de beføjelser, der er tildelt i love vedtaget af Det Forenede Kongeriges parlament eller i love vedtaget af Skotlands parlament.

Kompetencen til at indgå **internationale traktater** på vegne af Det Forenede Kongerige ligger formelt hos regenten (*the Sovereign under the Royal Prerogative*), idet regenten undertegner sådanne traktater efter indstilling fra den britiske regering. Det britiske parlament spiller efter den nugældende retstilstand ingen formel rolle ved udarbejdelsen af traktater, men når en traktat nødvendiggør en ændring af den britiske lovgivning eller er betinget af offentlige bevillinger, følges den almindelige parlamentariske lovgivningsprocedure. EU-traktater kan kun gennemføres i Det Forenede Kongerige ved lov og behandles derfor af parlamentet. Når *Constitutional Reform and Governance Act 2010* træder i kraft, kan en traktat ikke ratificeres, medmindre a) en minister først har fremlagt traktaten for parlamentet, b) traktaten er blevet offentliggjort, og c) hverken Over- eller Underhuset efter en periode på 21 dage har besluttet, at traktaten ikke skal ratificeres.

Regelhierarki

Når der opstår konflikter mellem de forskellige retskilder, er domstolene det primære forum til løsning af dem. Tvister vedrørende fortolkningen af lovgivningen kan også løses af domstolene. Eftersom der ikke findes nogen grundlov i Det Forenede Kongerige, er det ikke muligt at få prøvet en lov vedtaget af parlamentet med den begrundelse, at den er "grundlovsstridig". I den **forfatningsretlige doktrin om "parlamentarisk suverænitet"** hedder det, at

det britiske parlament er den øverste lovgivende magt i den forstand, at parlamentet kan vedtage og ophæve en hvilken som helst lov, og at intet andet organ kan ophæve eller drage gyldigheden af en lov vedtaget af parlamentet i tvil.

Doktrinen om parlamentarisk suverænitet begrænses imidlertid af Det Forenede Kongeriges medlemskab af EU. I kraft af tiltrædelsesakten af 1972 udgør **EU-lovgivningen** en del af lovgivningen i England og Wales (og Skotland og Nordirland). National lovgivning skal fortolkes sådan, at den så vidt muligt er forenelig med EU-lovgivningen.

Menneskerettighedsloven af 1998, hvorved den europæiske konvention om menneskerettigheder blev inkorporeret i Det Forenede Kongeriges lovgivning, giver domstolene flere beføjelser til at efterprøve love vedtaget af parlamentet. National lovgivning skal vidt muligt fortolkes i overensstemmelse med rettighederne i konventionen.

Domstolenes afgørelser, og især appeldomstolenes, spiller en vigtig rolle i udviklingen af gældende ret. Ikke alene træffer de bindende afgørelser vedrørende fortolkningen af lovgivningen, men de ligger også til grund for *common law*, der er afledt af domstolsafgørelser i tidligere sager (retspraksis). Det almindelige princip er, at en ret generelt er bundet af tidligere afgørelser truffet af en højere ret. I forbindelse med EU-lovgivning er EU-Domstolen den højeste myndighed. **High Court of Judiciary** er den øverste strafferetlige instans i Skotland, mens **Law Lords** i Overhuset har fungeret som den øverste civile instans i Skotland. De blev imidlertid erstattet af **Supreme Court** (højesteret) den 1. oktober 2009.

Institutionelle rammer

Institutioner med ansvar for at vedtage retsregler og beslutningsprocedurer

Primær lovgivning udarbejdes af det britiske parlament i London. Inden et **lovforslag** bliver til en **lov vedtaget af parlamentet**, skal det godkendes af begge kamre i parlamentet: Underhuset og Overhuset. Nedenstående trin gennemgås i begge kamre:

førstebehandling (formel fremlæggelse uden debat)

andenbehandling (generel debat)

behandling i udvalg (detaljeret gennemgang, debat og ændringsforslag. I Underhuset foregår dette trin generelt i et offentligt lovforslagsudvalg)

rapporttrin (mulighed for yderligere ændringsforslag)

tredebehandling (sidste chance for debat, ændringsforslag er mulige i Overhuset).

Når et lovforslag har været igennem begge kamre, sendes det tilbage til Underhuset (hvorfra det hidrørte), for at Overhusets ændringsforslag kan behandles. Begge kamre skal være enige om den endelige ordlyd. Lovforslaget kan sendes frem og tilbage mellem de to kamre mange gange, før der opnås enighed om lovforslagets indhold. Når dette sker, skal regenten stadfæste lovforslaget.

I **Skotlands parlament** foregår en lignende proces, der omfatter fremlæggelse af lovforslag, behandling, debat og afstemning, selv om der **kun er et enkelt kammer** i parlamentet. Der er tre trin:

Trin 1: De(t) relevante parlamentsudvalg gennemgår lovforslaget og udarbejder en beretning om de overordnede principper i forslaget. Under en samling i parlamentet behandles denne beretning, og det debatteres, hvorvidt der er enighed om de overordnede principper i forslaget. Hvis der opnås enighed i parlamentet, fortsætter behandlingen af forslaget på trin 2.

Trin 2: Et udvalg eller til tider hele parlamentet foretager en grundig gennemgang af lovforslaget. På dette trin kan der fremsættes ændringsforslag, der betegnes ændringsforslag til lovforslaget.

Trin 3: Lovforslaget genbehandles under en samling i parlamentet. Der kan fremsættes yderligere ændringsforslag, hvorefter parlamentet debatterer og beslutter, hvorvidt det ønsker at vedtage den endelige udgave af lovforslaget.

Når et lovforslag har været gennem alle de parlamentariske trin i Det Forenede Kongeriges eller Skotlands parlament, skal regenten **stadfæste lovforslaget (Royal Assent)**, hvorefter det ophøjes til **lov**. I Skotland kan Attorney General og Solicitor General inden for en periode på fire uger gøre indsigelse mod lovforslaget, hvis forslaget efter deres opfattelse ligger uden for det skotske parlaments lovgivningsbeføjelser.

Primær lovgivning kan generelt kun **ændres eller ophæves** af ny primær lovgivning. Der er imidlertid undtagelser, hvor visse ændringsforslag og ophævelser kan gennemføres ved hjælp af anordninger, dvs. hvis de gennemfører EU-forpligtelser eller en lovgivningsreform, der reducerer eller fjerner byrdefuld regulering. Sådanne anordninger (*Orders*) skal imidlertid godkendes af begge kamre, inden de kan udarbejdes.

Primær lovgivning træder i kraft i overensstemmelse med de **ikrafttrædelsesbestemmelser**, der findes i loven. I loven kan der være angivet en specifik ikrafttrædelsesdato. Dette kan være øjeblikkeligt efter regentens stadfæstelse af loven, på en bestemt dato (generelt mindst to måneder efter regentens stadfæstelse) eller på en dato, der skal fastsættes af ministeren eller ministeriet i en ikrafttrædelsesbekendtgørelse (*Commencement Order*). Der kan gælde forskellige ikrafttrædelsesdatoer for forskellige bestemmelser i loven.

Ikrafttrædelsesdatoen for sekundær lovgivning angives almindeligvis i selve anordningen. Undtagelsesvis offentliggøres ikrafttrædelsesdatoen i en meddelelse i de officielle tidender (*London Gazette* eller *Edinburgh Gazette*).

Juridiske databaser

Der findes en række juridiske databaser.

På webstedet for [Office of Public Sector Information \(OPSI\)](#) findes **al primær lovgivning** vedtaget af det britiske parlament, det skotske parlament, det nordirske parlament og Wales' nationalforsamling samt **al sekundær lovgivning**, der gælder for hele eller dele af Det Forenede Kongerige, i deres fulde længde. Der er gratis adgang til oplysningerne.

Revideret primær lovgivning, der dækker alle dele af Det Forenede Kongerige fra 1235 til i dag, kan findes i [UK Statute Law Database](#). Der er gratis adgang til databasen.

Selv om man kan få adgang til **al skotsk lovgivning** på OPSI's websted, findes al skotsk primær og sekundær lovgivning, der er vedtaget og udarbejdet siden decentraliseringen i 1999, også på webstedet for [Office of the Queen's Printer for Scotland](#). Der er gratis adgang til lovgivningen.

[Legislation.gov.uk](#), der omfatter webstederne for både OPSI og *Statute Law Database*, og som erstatter lovgivning offentliggjort på webstedet *for Office of the Queen's Printer for Scotland*, er det officielle websted for al lovgivning i Det Forenede Kongerige.

Relevante links

[Office of Public Sector Information \(OPSI\)](#), [Statute Law Database](#), [legislation.gov.uk](#), [Office of the Queen's Printer for Scotland](#)

Sidste opdatering: 04/05/2020

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.